

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXXV. — Wydana i rozesłana dnia 23. września 1899.

Treść: (№ 176—179.) 176. Rozporządzenie cesarskie, dotyczące się stosunku ekonomicznego do krajów korony węgierskiej, zupełnego ściągnięcia biletów państwa, zaprowadzenia waluty koronowej jako waluty krajowej, przedłużenia przywileju Banku austriacko-węgierskiego i urządzenia długu, który wynosił pierwotnie 80 milionów złotych. — 177. Rozporządzenie, dotyczące się zniesienia obrotu młewa zbożowego. — 178. Rozporządzenie, którem ze względu na rozporządzenie cesarskie z dnia 21. września 1899, dotyczące się stosunku ekonomicznego do krajów korony węgierskiej itd. wydają się dalsze postanowienia w przedmiocie kolei żelaznych. — 179. Rozporządzenie, którem wydaje się przepisy wykonawcze do postanowień artykułu VII. rozdziału pierwszego części I. rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, dotyczących się urządzenia obrotu bydła z krajami korony węgierskiej.

176.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 21. września 1899,

dotyczące się stosunku ekonomicznego do krajów korony węgierskiej, zupełnego ściągnięcia biletów państwa, zaprowadzenia waluty koronowej jako waluty krajowej, przedłużenia przywileju Banku austriacko-węgierskiego i urządzenia długu, który wynosił pierwotnie 80 milionów złotych.

Na mocy §. 14 ustawy zasadniczej państwa z dnia 21. grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 141, uznaje za stosowne postanowić co następuje:

Część pierwsza.

Stosunek ekonomiczny do krajów korony węgierskiej.

Rozdział pierwszy.

Urządzenie stosunków cłowych i handlowych.

Artykuł I.

Stosunek ekonomiczny pomiędzy królestwami i krajami reprezentowanymi w Radzie państwa a krajami korony węgierskiej, utworzony postanowieniami ustaw z dnia 27. czerwca 1878, Dz. u. p. Nr. 62, 21. maja 1887, Dz. u. p. Nr. 48, 25. lipca 1891, Dz. u. p. Nr. 105, 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 127, 27. grudnia 1893, Dz. u. p. Nr. 191 i z dnia 27. lutego 1897, Dz. u. p. Nr. 72, a którego

moc obowiązująca przedłużona została rozporządzeniami cesarskimi z dnia 30. grudnia 1897, Dz. u. p. Nr. 308 i z dnia 30. grudnia 1898, Dz. u. p. Nr. 239, utrzymuje się w mocy aż do końca roku 1907, pod warunkiem, że w krajach korony węgierskiej zaprowadzone będą zgodne postanowienia i o ile aż do roku 1903 nie przyjdzie do skutku drogą umowy przynierze cłowe i handlowe. Zarazem należyć mają mocy obowiązującej postanowienia zawarte w artykułach IV aż do VIII.

Co się tyczy używania dochodów skarbu cłowego, postanowienie §. 1 ustawy z dnia 21. maja 1887, Dz. u. p. Nr. 47, zatrzymuje moc swoją w okresie wyżej oznaczonym.

Artykuł II.

Rokowania w celu zawarcia przymierza cłowego i handlowego z krajami korony węgierskiej rozpocząć należy najpóźniej w roku 1901.

Przed rozpoczęciem się rokowań w sprawie zawarcia nowych traktatów handlowych z państwami zagranicznymi, taryfa cłowa autonomiczna zastąpiona będzie nową taryfą cłową, zabezpieczającą w równej mierze interesa rolnictwa i przemysłu obu państw.

Artykuł III.

Jeżeli w ciągu czasu aż do końca roku 1907 pomiędzy królestwami i krajami w Radzie państwa reprezentowanymi a krajami korony węgierskiej przyjdą do skutku układy co do spraw, będących przedmiotem niniejszego rozdziału, stracą moc swoją odnoszące się do tych spraw zarządzenia. Gdyby zaś w krajach korony węgierskiej co do tych spraw nie zachowano bez zmiany stanu odpowiedniego zarządzeniom w tutejszej połowie monarchii wydanym (wzajemności), tutejsza połowa monarchii będzie miała prawo wydania zarządzeń potrzebnych do zabezpieczenia i poparcia swoich interesów ekonomicznych i finansowych.

Artykuł IV.

Zwroty podatków i bonifikacya za wywóz.

Począwszy od 1. stycznia 1900, królestwa i kraje reprezentowane w Radzie państwa ponosić mają tylko taką część zwrotów podatkowych a względnie bonifikacyi wywozowych od przedmiotów opodatkowania za linię cłową wywiezionych, jaka przypada na ich wywóz tego rodzaju.

W kwotach bonifikacyi za wywóz cukru, które według okoliczności zwracają zakłady wyrobu cukru w myśl §. 3 postanowień o opodatkowaniu cukru, mają udział królestwa i kraje w Radzie państwa reprezentowane w tym samym stosunku, w którym kraje te stosownie do poprzedzającego ustępu ponosiły bonifikacye za wywóz w dotyczącej kampanii, tak, że królestwa i kraje w Radzie państwa reprezentowane tylko tyle ponosić mają z sumy maksymalnej bonifikacyi za wywóz cukru, ile na te kraje przypada w stosunku ich własnego wywozu cukru.

Za czas od 1. stycznia 1900 aż do końca lipca tegoż samego roku policzy się siedm dwunastych ($\frac{7}{12}$) zwrotów bonifikacyi, które przypadają na kampanię 1899/1900.

Podobne postanowienia stosują się także do Bośni i Hercegowiny.

Artykuł V.

Ochrona patentu.

Nowe wynalazki na wszystkich polach przemysłu, dające zużytkować się przemysłowo, będą doznawały w obszarach obu państw zupełnej ochrony ustawowej (ochrony patentowej), o ile ustawy obecnie obowiązujące nie czynią pod tym względem wyjątków.

Obywatele jednego państwa, tudzież osoby, mające siedzibę lub zakład przemysłowy na obszarze tego państwa, używać będą w drugim państwie tych samych praw co jego własni obywatele we wszystkich względach ochrony wynalazków.

Jeżeli wynalazek zgłoszony na obszarze jednego państwa, będzie następnie zgłoszony w przeciągu dni 90 po nadaniu patentu także na obszarze drugiego państwa jako wynalazek, to późniejsze zgłoszenie będzie miało pod każdym względem taki sam skutek, jak gdyby uczynione było w chwili pierwszego zgłoszenia.

Ochrona wynalazku zgłoszonego w jednym państwie w myśl ustępu poprzedzającego nie może w tem państwie ani mieć większej rozciągłości, ani trwać dłużej, jak w tem państwie, w którym wynalazek pierwaj zgłoszono.

Wprowadzenie towaru wyrobionego na obszarze jednego państwa do obszaru drugiego państwa nie może pociągnąć za sobą szkodliwych skutków dla prawa ochrony wynalazkowi przyznanego.

Wygotowania i ogłoszenia wydane przez Władze patentowe jednego państwa, nie potrzebują uwierzytelnienia, gdy Władze patentowe drugiego państwa mają ich użyć.

Przywileje, aż do tego czasu za wspólnem porozumieniem się udzielone, zatrzymują w okresie, na który zostały nadane, moc swoją bez zmiany także i nadal w obu państwach, dopóki nie zostaną zmienione w myśl nowych postanowień ustawowych.

Przywileje tak'e przedłużać, tudzież uznawać za całkiem lub po części nieważne, będą Ministerstwa handlu obu państw za wspólnem porozumieniem się.

Jeżeli Ministerstwo handlu jednego państwa odmówi po woleniu a na przedłużenie, przywilej stanie się nieważnym dla tego państwa.

Jeżeli jedno państwo nie zgodzi się na uznanie nieważności w drugim państwie wyrzeczone, lub w przeciagu trzech miesięcy od otrzymania wniosku nie udzieli przyzwolenia, przywilej straci moc swoją stosownie do wniosku, dla tego państwa, w którym został uznany za nieważny.

O wszelkich innych sprawach, dotyczących się takiego przywileju, uwiadamić się będą nawzajem Ministerstwa handlu obu państw. Za przedłużenie takiego przywileju w drugim państwie należy się temuż państwu opłata od zarejestrowania, wynosząca 25 procentów dotychczasowej taksy od przywileju.

Artykuł VI.

Ochrona znaków i wzorów.

Znaki handlowe i fabryczne, wzory i modele, tudzież nazwiska, firmy, herby i nazwy zakładów, w handlu i obrocie używane, będą doznawały na obszarach obu państw zupełnej ochrony ustawowej.

Istniejące na obszarach obu państw postanowienia ustawowe co do ochrony znaków, wzorów i modeli, mogą być zmienione tylko za porozumieniem się obu Stron.

Przez złożenie i zapisanie w rejestrze znaku, wzoru lub modelu u Izby handlowo-przemysłowej lub u Władzy, której w przyszłości zaciąganie do rejestru będzie poruczone, na obszarze jednego z dwóch państw, obywatele jednego z dwóch państw tudzież osoby mające siedzibę lub zakład przemysłowy w tem państwie, nabywają ochrony ustawowej na obszarach obu państw.

Do wydania wszelkich zarządzeń i orzeczeń, dotyczących się znaku, wzoru lub modelu obywatela albo osoby w krajach tutejszych zamieszkałej lub zakład przemysłowy posiadającej, właściwym jest wyłącznie to państwo, do którego posiadacz znaku, wzoru lub modelu jako obywatel przynależy, albo w którym ma stałą siedzibę lub zakład przemysłowy.

Do wydawania wszelkich zarządzeń i orzeczeń, dotyczących się znaku, wzoru lub modelu cudzoziemca lub osoby nie mającej w krajach tutejszych ani stałej siedziby ani zakładu przemysłowego, właściwymi są wyłącznie władze tego państwa, w którym najprzód zgłoszono owe przedmioty do zarejestrowania.

Ze względu na postanowienia traktatów międzynarodowych, według których cudzoziemcy nabywają prawa do ochrony znaków, wzorów lub modeli tylko przez zaciągnięcie do rejestru w Izbach handlowo-przemysłowych w Wiedniu i Budapeszcie,

stanowczą do oceny prawa pierwszeństwa znaku, wzoru lub modelu cudzoziemca lub osoby nie mającej w krajach tutejszych ani stałej siedziby ani zakładu przemysłowego, jest chwila złożenia w tem państwie, w którym znak, wzór lub model najprzód zgłoszono; czas trwania tych praw liczyć należy po zaciągnięciu do rejestru w jednym państwie, od chwili następnego zaciągnięcia do rejestru w drugim państwie.

Obadwa Ministerstwa handlu będą się uwiadamiły co miesiąc o skutecznionych w każdym państwie na zasadzie przynależności zaciągnięciach do rejestru, tudzież o wydanych zarządzeniach i orzeczeniach, celem uwidocznienia ich w rejestrach tamże prowadzonych.

Artykuł VII.

Obrót bydła.

Zwierzętami, płodami zwierzęcimi surowymi i przedmiotami chwytającymi zarazę, pochodzącymi z jednego państwa, postępować się będzie w drugim państwie w ogóle nie inaczej, jak z transportami tegoż rodzaju drugiego państwa.

Przeto transporty, które pochodzą z okolic wolnych od zarazy i do miejsca przeznaczenia nadejdą zdrowe, mogą przejść do wolnego obrotu w drugim państwie.

W razie stwierdzenia choroby zaraźliwej w transporcie wprowadzonym, transport ten może być odesłany napowrót; w razie przyniesienia takiej choroby lub gdyby takowa istniała, mianowicie w okręgu pogranicznym, wprowadzanie rodzaju zwierząt skłonnych do zarazy może być ograniczone lub zakazane.

Zarządzenia te wydawać należy z zastosowaniem się do układów wykonawczych, które obadwa Rządy zawrą ze sobą na okres ważności postanowień powyższych o obrocie bydła i wydawać je będą Ministrowie właściwych wydziałów, wyjąwszy, gdy idzie o odesłanie napowrót transportów dotkniętych zarazą lub o środki potrzebne w okręgach pogranicznych, których zarządzanie należy przedewszystkiem do władz tamtejszych.

Artykuł VIII.

Spółki ubezpieczeń.

Uchyła się terażniejszą osnowę §. 8go ustawy z dnia 27. czerwca 1878, Dz. u. p. Nr. 63 i tenże opiewać ma na przyszłość jak następuje:

Spółki ubezpieczeń jednego państwa, chcące rozszerzyć działalność swoją na obszar drugiego państwa przez utworzenie tam zakładu filialnego (§. 1), podlegają pod względem wykonywania czynności w drugim państwie tym przepisom, które na mocy tamtejszych ustaw i rozporządzeń obowiązują krajowe przedsiębiorstwa ubezpieczeń.

Są one obowiązane urządzić wykonywanie czynności filii odpowiednio przepisom istniejącym na obszarze tamtego państwa dla krajowych spółek ubezpieczeń i uczynić zażycie poleceniom, jakie pod tym względem wydadzą Władze właściwe sprawujące nadzór państwa. W przeciągu trzech dni po zapisaniu zakładu filialnego w rejestrze sądu handlowego winna spółka uwiadomić o tem Władzę właściwą do sprawowania nadzoru państwa nad spółkami ubezpieczeń i dołączyć do uwiadomienia wyciąg z rejestru. Władzy tej przełożyć należy oprócz tego także inne dokumenty jakiegoby zażądała.

W podobny sposób postąpić ma spółka w takim razie, gdyby w kraju przynależności statut jej został prawomocnie uzupełniony lub zmieniony i to, stosownie do §. 4, miało być osobno zarejestrowane na obszarze drugiego państwa.

Gdy spółka p. zostaje istnieć, winna uwiadomić o tem Władzę właściwą jednocześnie z oznajmieniem, które stosownie do §. 4go uczynić należy Trybunałowi.

W razie uchylania tym postanowieniom, Władza nadzorcza może po poprzedniczym ostrzeżeniu zarządzić stosownie do §. 6go wykreślenie zakładu filialnego.

Rozdział drugi.

Statystyka obrotu towarów między królestwami i krajami w Radzie państwa reprezentowanymi a innemi częściami obszaru cłowego austriacko-węgierskiego.

§. 1.

Obrót towarowy pomiędzy królestwami i krajami reprezentowanymi w Radzie państwa a innemi częściami austriacko-węgierskiego obszaru cłowego odbywający się

- a) kolejami żelaznemi,
- b) za pośrednictwem przedsiębiorstw żeglugi parowej na wodach śródkrajowych,
- c) morzem, i
- d) pocztą

ma być wykazywany statystycznie, a to według następujących postanowień:

A. Obrót towarów z krajami korony węgierskiej.

§. 2.

Do wszystkich posyłek towarowych, w sposób w §. 1 oznaczony przewożonych, które z obszaru królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych przechodzą do obszaru krajów korony węgierskiej, dołączać należy deklaracje statystyczne do celów statystycznych służące.

Co do posyłek nadchodzących z krajów korony węgierskiej, takowe wykazuje się z reguły (§. 3) na podstawie duplikatów deklaracji towarowych tym posyłkom towarzyszących.

Które posyłki uwolnione są od poddawania ich wykazywaniu statystycznemu, postanowione będzie drogą rozporządzenia

§. 3.

Do wygotowywania statystycznych deklaracji towarowych do posyłek z krajów tutejszego państwa, obowiązani są wysyłający, o ile wyjątki od tego nie są już tutaj ustanowione (§. 7) lub nie będą przez Rząd drogą rozporządzenia przepisane.

Gdy posyłki nadejdą, adresaci są obowiązani sprawdzić duplikaty deklaracji towarowych, gdyby tego żądano, albo, jeżeli takich duplikatów niema, złożyć deklarację statystyczną.

Podobnież w tych przypadkach, gdy posyłka opatrzona statystyczną deklaracją towarową, nadejdzie do miejsca przeznaczenia, które nie może być uważane za stanowcze miejsce wydania, można dalsze wzięcie jej przez zakład przewozowy uczynić zawisłem od dołączenia nowej deklaracji towarowej, która jednak będzie wolna od opłaty.

Gdy nadchodzą posyłki pod adresem osób trudniących się z zawodu lub przemysłu załatwianiem interesów przewozowych na cudzy rachunek, można żądać statystycznych deklaracji towarowych od tych osób, które uważać należy za właściwych odbiorców posyłek.

Wygotowujący deklaracje statystyczne a względnie adresaci są odpowiedzialni (§. 13) za dokładność i zupełność deklaracji, które wygotowali a względnie sprawdzili.

§. 4.

Przedmiotem statystycznych deklaracji towarowych przy oddawaniu posyłki do przewozu może być treść zawsze tylko jednego dokumentu przewozowego.

Z reguły (§. 5, ustęp drugi) wygotowywać należy takowe w dwóch egzemplarzach; jeden egzemplarz zatrzymuje się w krajach tutejszych, drugi zaś (duplikat) iść ma z posyłkami odchodzącymi do krajów korony węgierskiej.

§. 5.

Deklaracje statystyczne zawierać powinny w każdym razie rodzaj, ilość i z wyjątkiem deklaracji, liczących się posyłek pocztowych, także kraj, z którego towary pochodzą.

Rząd przepisze drogą rozporządzenia formularze, które mają być używane do celów statystyki, ustanowi wyjątki od prawidła podanego w §. 4, ustęp drugi, o ile byłyby potrzebne i wyda szczegółowe przepisy co do osnowy i składania deklaracji statystycznych, jakoteż co do postępowania, jakie ma być zachowywane przy sprawdzaniu duplikatów deklaracji (§. 3, ustęp drugi).

§. 6.

Posylający towary, które w myśl §. 2 podlegają wykazywaniu statystycznemu, jakoteż odbiorcy tych towarów obowiązani są udzielać na żądanie przez urząd, któremu wypracowanie statystyki obrotu towarów jest poruczone lub z jego polecenia uczynione, wyjaśnień zgodnych z prawdą i rychłych, jakie byłyby potrzebne do uzupełnienia deklaracji towarowych złożonych niedostatecznie lub do usunięcia wątpliwości.

Co do posyłek wyprawianych przez pośredników, obowiązek ten ciąży na właściwych posylaczach i odbiorcach.

§. 7.

Zakładom przewozowym w §. 1 wymienionym, nie wolno posyłek towarowych, którym uwolnienie od dołączania statystycznej deklaracji towarowej nie zostało wyraźnie przyznane, przewozić do krajów korony węgierskiej bez potrzebnych statystycznych deklaracji towarowych, według przepisu wygotowanych.

Drogą rozporządzenia przepisze Rząd warunki, pod którymi zakłady te mogą wyjątkowo same wygotowywać statystyczne deklaracje towarowe, tudzież postępowanie, jakie zachowywać mają pod względem odbierania, załatwiania i przekładania statystycznych deklaracji towarowych a względnie ich duplikatów.

§. 8.

Tym przedsiębiorstwom, które sposobem przemysłowym trudnią się obsługą zbierania pakietów, może być pod warunkiem odwołania kiedykolwiek i z zastrzeżeniem zaprowadzenia odpowiedniej kontroli, dozwolone, żeby zamiast przynoszenia statystycznych deklaracji towarowych przy oddawaniu do przewozu każdej z osobna posyłki, podlegającej obowiązkowi deklarowania a należącej do zakresu obsługi pakietowej, składały potrzebne statystyczne deklaracje towarowe bezpośrednio w urzędzie statystycznym, któremu wypracowanie statystyki towarowej jest poruczone.

§. 9.

Gdyby zachodziła wątpliwość co do rzetelności deklaracji towarowych lub duplikatów deklaracji towarowych z posyłkami idących, przedsiębiorstwa kolei żelaznych i żeglugi parowej mają prawo zbadania i sprostowania szczegółów deklaracji towarowych a względnie duplikatów przez porównanie ich z zawartością posyłek, a to w obecności oddającego do przewozu, albo odbiorcy lub jego pełnomocnika, w braku zaś tych osób, w obecności najmniej dwóch świadków.

Zakład pocztowy zaś mocen jest w takich przypadkach wątpliwych porównać zawartość posyłek z szczegółami deklaracji towarowych a względnie duplikatów za zezwoleniem stron, albo, gdyby strony nie udzieliły tego zezwolenia, odmówić przewozu lub wydania posyłek.

§. 10.

Funkcjonaryuszom urzędowym, którym poruczone jest kontrolowanie urzędzeń zaprowadzonych w zakładach przemysłowych ku dopełnieniu ciężkiego na nich obowiązku pod względem statystyki obrotu towarów, udzielać należy potrzebnych wyjaśnień, które służyć będą wyłącznie do celów statystycznych. Funkcjonaryuszom tym należy także dozwolić na żądanie przeglądania odnośnych zapisków.

§. 11.

Obowiązkiem jest zakładów przewozowych i ich funkcjonaryuszów uważać deklaracje towarowe i duplikaty z posyłkami idące za dokumenty ściśle poufne.

§. 12.

Na pokrycie kosztów tej urzędowej statystyki obrotu towarów niszczać mają wygotowujący staty-

styczne deklaracje towarowe a względnie odbiorcy posyłek statystycznemu wykazywaniu podlegających (§. 2, ustęp drugi), opłatę statystyczną.

Jednakże w obrocie pocztowym opłata statystyczna nie będzie pobierana.

Opłatę statystyczną uiszczają należy z reguły znaczkami urzędowymi, a to, od każdej deklaracji towarowej a względnie od każdego z krajów korony węgierskiej nadchodzącego duplikatu deklaracji towarowej, według stopy jednostkowej, która nie może wynosić więcej jak dziesięć halerzy, gdy zaś deklaracja tyczy się towarów wypełniających całe wagony lub całe staki, nie może wynosić więcej jak trzy takie stopy jednostkowe.

Stosownie do kosztów statystyki urzędowej obrotu towarowego, Rząd ustanawiać będzie drogą rozporządzenia w powyższych granicach maksymalnych opłaty doczasowo uiszczają się mające i postanawiać będzie, które posyłki są uwolnione od opłaty lub pod jakimi warunkami w poszczególnych przypadkach uiszczanie opłaty statystycznej może być zaniechane.

§. 13.

Wykroczenia przeciwko przepisom niniejszego rozporządzenia lub przeciwko postanowieniom, dotyczącym się wykonania onegoż, popełnione rozmyślnie lub przez wielką niedbałość, podlegają karze porządkowej w kwocie od 4 aż do 100 koron.

Dochody z tych kar porządkowych wpływają do funduszu na pokrycie kosztów urzędowej statystyki obrotu towarowego.

Drogą rozporządzenia wyda Rząd postanowienia, dotyczące się kar porządkowych, a mianowicie co do właściwości Władz wymierzających, co do postępowania, rekursu, zmniejszenia lub zupełnego darowania.

Karalność tych przekroczeń przedawnia się po roku.

§. 14.

Ani co do pytania, czy według rozporządzenia niniejszego należytość ma czy nie ma być opłacona, ani co do wymiaru tejże, nie ma miejsca postępowanie przed sądami zwyczajnymi. Należytości nie uiszczone, tudzież kwoty kar porządkowych ściągane należy w sposób przepisany do ściągania zaległych podatków monarszych.

§. 15.

Niezawisłe od karania stosownie do okoliczności według ustawy karnej powszechnej, w następujących przypadkach stosują się postanowienia ustawy karnej o przestępstwach skarbowych łącznie z rozporządzeniami dodatkowymi, w Dalmacji zaś przepisami istniejącymi w przedmiocie wykroczeń przeciwstawie cłowej:

1. Gdy kto urzędowe znaczki statystyczne (§. 12) do uiszczania opłaty statystycznej służące, podrabia lub fałszuje i podrobione lub sfałszowane znaczki komu innemu odstępuje lub do innego miejsca posyła, albo ich do uiszczania opłaty statystycznej używa, albo gdy kto znaczki statystyczne przez innych podrobione lub sfałszowane, ze świadomością tej okoliczności, iż są podrobione lub sfałszowane, do pożytku obejmuje lub komu innemu odstępuje, albo ich do uiszczania opłaty statystycznej używa, albo gdy kto znaczków już użytych do uiszczania opłaty statystycznej ze świadomością tej okoliczności ponownie używa;

2. gdy kto bez upoważnienia kupeży znaczkami statystycznymi.

Karę wymierzyć należy w przypadkach pod 1 wzmiankowanych w kwocie pięć aż do piętnastu razy większej niż opłata statystyczna, od której się uchylono, lub co do której niebezpieczeństwo uchylenia się spowodowano, nigdy jednak poniżej 10 koron; w przypadkach pod 2 wzmiankowanych, w kwocie 4 aż do 100 koron.

Rzeczony kary pieniężne przepadają, jeżeli od chwili popełnienia wykroczenia nłynęły trzy lata.

B. Obrót towarów z Bośnią i Hercegowiną.

§. 16.

Badanie statystyczne obrotu towarowego pomiędzy królestwami i krajami w Radzie państwa reprezentowanymi z jednej a Bośnią i Hercegowiną z drugiej strony, może Rząd zaprowadzić drogą rozporządzenia z odpowiednim zastosowaniem postanowień zawartych w §§. 2 aż do 15.

§. 17.

Postanowienia w niniejszym rozdziale zawarte wchodzą w wykonanie dnia 1. stycznia 1900.

Część druga.

Ściągnięcie zupełne biletów państwa i zarządzenia w związku z tem będące.

Rozdział pierwszy.

Ściągnięcie zupełne wspólnego długu nieustalonego w biletach państwa.

Upoważnia się Ministerstwo królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych do zawarcia z Ministerstwem krajów korony węgierskiej umowy następującej:

Artykuł I.

Na zasadzie artykułu XIX. umowy monetarnej i walutowej z dnia 11. sierpnia 1892, postanawia się za wspólną zgodą, że z długu wspólnego nieustalonego, który wynosił pierwotnie 312 milionów złotych w. a. w biletach państwa, ściągnięta teraz będzie także pozostała suma 112 milionów złotych w. a.

Artykuł II.

Związek pomiędzy udziałowymi przekazami hipotecznymi a sumą biletów państwa w obiegu będących, istniejący stosownie do §. 5 umowy zawartej na zasadzie ustawy z dnia 24. grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 3 z r. 1867 i XV. artykułu ustawy węgierskiej z roku 1867, znosi się od dnia, w którym umowa niniejsza zostanie zawarta.

Przeto, począwszy od tego dnia, udziałowe przekazy hipoteczne nie mogą już być zastępowane w obiegu biletami państwa, zresztą jednak nie zmienia się w skutek tego urządzenie tego nieustalonego długu państwa przez austriacką Władzę ustawodawczą przepisane.

O ile w tym dniu udziałowe przekazy hipoteczne będą w obiegu zastąpione biletami państwa, c. k. Ministerstwo skarbu wywoła te bilety państwa wyłącznie na koszt c. k. zarządu skarbowego i takowe ściągnie.

C. k. Ministerstwo skarbu ma zatem ściągnąć bilety państwa w takiej sumie, o którą w dniu zawarcia umowy niniejszej, wykazana suma biletów państwa po pięć i po pięćdziesiąt złotych, w obiegu będących, będzie przenosiła sumę 112 milionów złotych w. a.

Ściągnięcie to uskuteczni c. k. Ministerstwo skarbu bez osobnego wywoływania, drogą wymiany

za inne ustawowe środki płatnicze z wyłączeniem biletów państwa, a to w przeciągu roku, licząc od dnia zawarcia umowy niniejszej.

Od dnia, w którym c. k. Zarząd skarbowy ściągnie zupełnie bilety państwa zastępujące w obiegu udziałowe przekazy hipoteczne, zarząd długu nieustalonego w udziałowych przekazach hipotecznych przejdzie od c. i k. wspólnego Ministerstwa skarbu na c. k. Ministerstwo skarbu.

Zarazem ustanie od tego dnia wszelki współudział węgierskiej komisji kontrolującej w kontroli nad tym długiem nieustalonym.

Artykuł III.

W celu postanowionego w artykule I ściągnięcia pozostałej sumy 112 milionów złotych w. a. w biletach państwa wspólnym kosztem ściągnąć się mających, wywołane i ściągnięte będą bilety po pięć złotych w. a. z firmą c. i k. wspólnej Kasy centralnej i z datą 1. stycznia 1881, tudzież bilety państwa po pięćdziesiąt złotych w. a. z firmą c. i k. wspólnej Kasy centralnej i z datą 1. stycznia 1884.

Artykuł IV.

Od dnia, w którym umowa niniejsza zostanie zawarta, ustaje dalsze puszczenie w obieg biletów państwa przez c. i k. wspólną Kasę centralną i obieg biletów państwa po 5 zł. i po 50 zł. będzie ograniczony do tej sumy, jaką w tym dniu wynosić będzie to, co wydano z każdej z tych kategorii biletów.

Jednakże c. i k. wspólna Kasa centralna ma wymieniać bilety państwa po pięć i po pięćdziesiąt złotych, które stały się do obrotu nieprzydatnymi, za nowe bilety państwa obu tych kategorii, w miarę dozwolonego dla każdej z nich kontyngentu emisji, jeszcze i nadal a to dopóty, dopóki Ministrowie skarbu c. k. i królewsko węgierski, w porozumieniu z c. i k. wspólnym Ministerstwem skarbu, nie zakażą tego drogą rozporządzenia. Nawet i po terminie powszechnego obowiązku zaprowadzenia waluty koronowej, bilety państwa opiewać mają aż do ich ściągnięcia na walutę austriacką

Obustronne, tudzież c. i k. wspólne kasy i urzędy mogą wydawać drogą zapłaty i wymiany

bilety państwa po pięć i pięćdziesiąt złotych, przez c. k. wspólną Kasę centralną w obieg puszczane, dopóki obadwaj Ministrowie skarbu w porozumieniu z c. i k. wspólnym Ministerstwem skarbu nie zarządzą drogą rozporządzenia zupełnego zawieszenia wszelkiego wydawania i wymiany tych biletów państwa.

Wywołanie i ściągnięcie biletów państwa w artykule III. oznaczonych, zarządzą drogą rozporządzenia Ministrowie skarbu c. k. i królewsko węgierski, w porozumieniu z c. i k. wspólnym Ministerstwem skarbu, wtedy, gdy wyrób środków płatniczych, które stosownie do artykułu V. umowy niniejszej mają być puszczane w obieg na miejsce biletów państwa ściągnąć się mających, będzie gotowy.

W temże samem rozporządzeniu należy zarazem ustanowić termin, w którym ustanie powszechny obowiązek przyjmowania w zapłacie tych biletów państwa i termin, aż do którego te bilety państwa będą w zapłacie przyjmowane jeszcze we wszystkich kasach i urzędach obu państw, tudzież w c. i k. wspólnych kasach i urzędach.

W rozporządzeniu tem wymienić należy nadto kasy, upoważnione do ściągania wywołanych biletów państwa drogą wymiany za inne ustawowe środki płatnicze.

Do uchylecia istniejącego powszechnego obowiązku przyjmowania w zapłacie tych biletów państwa, ustanowić należy termin półtoraroczny, do przyjmowania zaś tych biletów państwa w zapłacie we wszystkich kasach i urzędach obu państw, tudzież w c. i k. wspólnych kasach i urzędach, termin dwaletni, licząc od dnia ogłoszenia owego rozporządzenia.

Ostateczny termin do ściągnięcia ustanowić należy dla kas do tego upoważnionych aż do końca szóstego roku od daty ogłoszenia owego rozporządzenia.

Z upływem tego ostatecznego terminu ustać ma całkiem obowiązek państwa do ściągania tych biletów państwa.

Artykuł V.

Wywołane bilety państwa po pięć złotych i po pięćdziesiąt złotych w. a. ściągane będą w zamian za inne ustawowe środki płatnicze, jednakże z wyłączeniem biletów państwa. Na miejsce ściągniętych biletów państwa nie będą już wypuszczane w obieg żadne bilety państwa.

Na zastąpienie w obiegu biletów państwa, które w pozostałej sumie 112 milionów złotych w. a. mają być wspólnym kosztem ściągnięte, c. k. Rząd i Rząd królewsko węgierski wypuszczają w obieg za

64 miliony koron, czyli 32 miliony złotych w. a. monety srebrne waluty koronowej po pięć koron i zawrą z Bankiem austriacko-węgierskim umowę o wypuszczenie w obieg biletów bankowych po dziesięć koron na sumę 160 milionów koron, czyli 80 milionów złotych w. a.

Postanowienia, tyżące się wypuszczenia w obieg pięciokoronówek srebrnych i biletów bankowych po dziesięć koron umówione będą osobno.

Artykuł VI.

Ściągnięcie wywołanych biletów państwa po pięć i po pięćdziesiąt złotych poruczą Ministrowie skarbu c. k. i królewsko węgierski Bankowi austriacko-węgierskiemu.

W związku z tem Bank austriacko-węgierski wypuszczać także będzie w obieg pięciokoronówki srebrne.

Artykuł VII.

Bank austriacko-węgierski, ściągawszy bilety państwa i uczyniwszy je nieprzydatnymi do użytku, zniszczy takowe z współudziałem c. i k. wspólnego Ministerstwa skarbu.

Te bilety państwa, które stosownie do artykułu II. c. k. Ministerstwo skarbu ma ściągnąć i uczynić nieprzydatnymi do użytku, oddane będą na zniszczenie c. i k. wspólnemu Ministerstwu skarbu.

C. k. Ministerstwo skarbu i królewsko węgierskie Ministerstwo skarbu będą miały prawo wydelegowania urzędników do współudziału przy niszczeniu ściągniętych biletów państwa.

Artykuł VIII.

Utrzymywany będzie osobny rachunek co do tych biletów państwa, które c. k. Ministerstwo skarbu ma ściągnąć w myśl artykułu II. umowy niniejszej i ściągnięcie ich należy osobno wykazywać.

Bilety państwa, w myśl artykułu II. przez c. k. Ministerstwo skarbu ściągnięte, należy po zniszczeniu jako umorzone niezwłocznie odpisywać od sumy wypuszczonych biletów państwa, zastępujących w obiegu udziałowe przekazy hipoteczne i wykazać.

Również utrzymywany będzie osobny rachunek biletów państwa w pozostałej sumie 112 milionów złotych w. a., które mają być ściągnięte wspólnym kosztem w myśl artykułu II. i także to ściągnięcie wykazywać należy osobno.

Bilety państwa, ściągnięte w myśl artykułu III. należy po zniszczeniu niezwłocznie jako umorzone

odpisać od sumy nieustalonego długu państwa w biletach państwa (artykuł XIX ustawy monetarnej i walutowej) i wykazać.

Suma w biletach państwa po pięć i po pięćdziesiąt złotych w. a. wypuszczonych w obieg aż do dnia zawarcia umowy niniejszej a nie ściągniętych aż do upływu ostatecznego terminu ściągnięcia, będzie odpisana po upływie tego ostatecznego terminu od sumy nieustalonego długu w biletach państwa, wspólnym kosztem ściągnąć się mającej, jako umorzona.

Aż do chwili tego odpisania tytułem umorzenia, utrzymywany będzie ciągle rachunek osobny biletów państwa po pięć złotych i rachunek osobny biletów państwa po pięćdziesiąt złotych i wykazywane będzie, ile tych biletów państwa już ściągnięto i zniszczono, i jaka suma jest jeszcze w obiegu w biletach państwa po pięć złotych i po pięćdziesiąt złotych w. a.

Artykuł IX.

Co do kosztów ściągnięcia biletów państwa wspólnym kosztem w pozostałej sumie 112 milionów złotych w. a., z których 70 procentów ponieść mają królestwa i kraje w Radzie państwa reprezentowane a 30 procentów kraje korony węgierskiej (artykuł XIX umowy monetarnej i walutowej), obliczać się ze sobą będą obadwa Ministerstwa skarbu na podstawie wykazów złożonych przez Bank austriacko-węgierski a względnie przez c. i k. wspólne Ministerstwo skarbu.

Gdyby po upływie ostatecznego terminu ściągnięcia biletów państwa po pięć złotych a względnie po pięćdziesiąt złotych okazało się, że jakaś część wypuszczonych w obieg biletów państwa nie nadeszła do ściągnięcia, w takim razie z kwoty oszczędzonej przez odpisanie tytułem umorzenia tych emitowanych a nie przyniesionych do ściągnięcia biletów państwa (artykuł VIII) dostanie się 70 procentów królestwom i krajom w Radzie państwa reprezentowanym a 30 procentów krajom korony węgierskiej.

Artykuł X.

Układy z Bankiem austriacko-węgierskim w przedmiocie wykonania umowy niniejszej, zawrą Ministrowie skarbu c. k. i królewsko-węgierski w porozumieniu z c. i k. wspólnym Ministerstwem skarbu jednocześnie z umową, dotyczącą się wypuszczenia w obieg biletów bankowych po dziesięć koron (artykuł V).

Artykuł XI.

Kontrolę nad wykonaniem zupełnego ściągnięcia biletów państwa, w umowie niniejszej urzędzo-

nem, sprawować będzie komisja kontrolująca ustanowiona do kontroli nad zarządem wspólnego długu nieustalonego ustawą z dnia 10. czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 53, a względnie XLVI. artykułem ustawy węgierskiej z r. 1868 i według postanowień ustawowych tamże podanych.

Artykuł XII.

W wykonaniu artykułu XIX. umowy monetarnej i walutowej postanawia się, że gdy w myśl artykułu IV. umowy niniejszej ustanie istniejący powszechny obowiązek przyjmowania w zapłacie biletów państwa po pięć złotych i po pięćdziesiąt złotych w. a., każde z dwóch Ministerstw postara się o osobną uchwałę Władz ustawodawczych obu Stron co do kwestyi uskutecznienia wypłat gotówką podlegającego orzeczeniu ustawowemu.

Rozdział drugi.

Wybicie pięciokoronówek.

Artykuł I.

Oprócz monet waluty koronowej wymienionych w artykule XI. ustawy z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 126, którą waluta koronowa została zaprowadzona, bite będą także pięciokoronówki srebrne.

Artykuł II.

Mieszanina do wybicia pięciokoronówek będzie zawierała $\frac{900}{1000}$ srebra a $\frac{100}{1000}$ miedzi.

Z kilograma srebra menniczego wyrabiać się będzie pięciokoronówek $41\frac{2}{3}$. Jedna pięciokoronówka będzie więc ważyła 24 gramy.

Przy biciu ich zachowana być powinna waga normalna, jakoteż ilość normalna czystego metalu. O ile osiągnięcie bezwzględnej dokładności u szluk pojedynczych jest niemożliwe, pozwala się, żeby takowe były większe lub mniejsze, z ograniczeniem różnicy pod względem ilości czystego metalu do $\frac{3}{1000}$ a pod względem wagi do $\frac{5}{1000}$.

Artykuł III.

Na stronie przedniej pięciokoronówek wyobrażone będzie Moje popiersie, na odwrotnej zaś stronie orzeł cesarski z oznaczeniem wartości 5 Cor., tudzież liczba roku wybicia.

Napis w otoku opiewać ma w odpowiednim skróceniu: *Franciscus Josephus I. D. G. Imperator*

Austriae, Rex Bohemiae, Galliciae, Illyriae etc. et Apostolicus Rex Hungariae.

Brzeg będzie gładki i będzie zawierał w piśmie zagłębionem godło „*Viribus unitis*“.

Średnica pięciokoronówek wynosić będzie 36 milimetrów.

Artykuł IV.

Pięciokoronówki bite będą wyłącznie tylko na rachunek państwa.

Pięciokoronówek wybić należy za 44,800.000 koron.

Terminy, w których pięciokoronówki mają być wybite i w obieg puszczone, ustanowione będą drogą rozporządzenia.

Artykuł V.

Postanowienia, wydane w artykule XIX. ustawy z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 126 pod względem jednokoronówek, stosować się mają do pięciokoronówek z tą różnicą, iż dla obrotu prywatnego postanawia się, że nikt nie jest obowiązany przyjąć w zapłacie więcej pięciokoronówek jak za dwieście pięćdziesiąt koron.

Postanowienia wydane pod względem jednokoronówek w artykule XX. rzeczonyj ustawy stosują się także do pięciokoronówek.

Podobnież w duchu artykułu XXIV. teje ustawy, wszelkie wypłaty w kasach państwa i innych publicznych, jakoteż w obrocie prywatnym, które na zasadzie ustawy uiszczane być mają w walucie austriackiej monetą brzęczącą lub nie brzęczącą, można od dnia, w którym niniejsze rozporządzenie cesarskie wejdzie w wykonanie, skutecznieć podług wyboru dłużnika i z zastosowaniem się do wartości płatnej, pięciokoronówkom nadanej, także temi monetami, licząc jedną pięciokoronówkę za 2 zł. 50 c. w. a.

Rozdział trzeci.

Umowa dodatkowa do umowy monetarnej i walutowej, tycząca się wybicia pięciokoronówek.

Upoważnia się Ministerstwo królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa do zawarcia z Ministerstwem krajów korony węgierskiej nastę-

pującej umowy dodatkowej do umowy monetarnej i walutowej:

Artykuł I.

Oprócz monet waluty koronowej wymienionych w artykule VIII. istniejącej między obu państwami umowy monetarnej i walutowej (ustawa z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 127 i XVIII. artykuł ustawy węgierskiej z roku 1892), bite będą także pięciokoronówki srebrne.

Mieszanina do wybicia pięciokoronówek będzie zawierała $\frac{900}{1000}$ srebra a $\frac{100}{1000}$ miedzi.

Z kilograma srebra menniczego wyrabiać się będzie pięciokoronówek $4\frac{2}{3}$. Jedna pięciokoronówka będzie więc ważyła 24 gramy.

Przy biciu ich zachowana być powinna waga normalna, jakoteż ilość normalna czystego metalu. O ile osiągnięcie bezwzględnej dokładności u sztuk pojedynczych jest niemożliwe, pozwala się, żeby takowe były większe lub mniejsze, jednakże z ograniczeniem różnicy pod względem ilości czystego metalu do $\frac{3}{1000}$ a pod względem wagi do $\frac{5}{1000}$.

Średnica pięciokoronówek wynosić będzie 36 milimetrów.

Artykuł II.

Pięciokoronówki bite będą w obu państwach tylko na rachunek dotyczącego państwa.

Z 64 milionów koron w tej monecie na razie bić się mających ogółem w obu państwach, królestwa i kraje w Radzie państwa reprezentowane wybiją 44,800.000 koron a kraje korony węgierskiej 19,200.000 koron.

Obadwa Ministrowie skarbu zarządzają wybicie powyższych kontyngentów niezwłocznie po zawarciu niniejszej umowy dodatkowej i bicie skończyć się ma w obu państwach najpóźniej w przeciągu roku.

Co do terminu, od którego wydawanie ma się rozpocząć, porozumieją się z sobą obadwaj Ministrowie skarbu i wyznaczą ten termin drogą rozporządzenia.

Artykuł III.

Celem wybicia powyższych kontyngentów pięciokoronówek, obadwaj Ministrowie skarbu podniosą w Banku austriacko-węgierskim razem 32 miliony złotych w. a. w sztukach jednozłotowych srebrnych

za złożeniem ustawowej równowartości w dwudziestokoronówkach, a mianowicie c. k. Minister skarbu sumę 22·4 miliona złotych a królewsko węgierski Minister skarbu sumę 9·6 miliona złotych.

Postępowanie przy tem objęciu przepisane będzie w umowie, którą Ministerstwa obu Stron zawrą między sobą w przedmiocie złożenia złota w Banku austriacko-węgierskim.

Sztuki jednozłotowe, które obadwa Ministerstwa skarbu obejmą, przekazane będą niezwłocznie dotyczącym urzędem menniczym jako materiał menniczy.

Artykuł IV.

Postanowienia, wydane w artykule XI. umowy monetarnej i walutowej (ustawa z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 127 i XVIII. artykuł ustawy węgierskiej z r. 1892) pod względem jednokoronówek, stosować się mają do pięciokoronówek z tą różnicą, iż dla obrotu prywatnego postanawia się, że nikt nie jest obowiązany przyjąć w zapłacie więcej pięciokoronówek w obu państwach w obieg puszczonej jak za dwieście pięćdziesiąt koron.

Postanowienia wydane w artykułach XV, XVI i XX umowy rzeczonyj pod względem jednokoronówek, tudzież postanowienie wydane w piątym ustępie artykułu IV. pod względem powierzchowności monet waluty koronowej, stosują się także do pięciokoronówek.

Podobnie w duchu artykułu XVIII. umowy monetarnej i walutowej, wszelkie wypłaty w kasach państwa i innych publicznych, jakoteż w obrocie prywatnym, które na zasadzie ustawy uiszczane być mają w walucie austriackiej monetą brzęczącą lub nie brzęczącą, można w obu państwach skutecznie podług wyboru dłużnika i z zastosowaniem się do wartości płatnej pięciokoronówkom nadanej, także temi monetami, licząc jedną pięciokoronówkę za 2 zł. 50 c. w. a.

Rozdział czwarty.

Emisja biletów bankowych po dziesięć koron przez Bank austriacko-węgierski.

Upoważnia się Ministerstwo królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa do zawarcia

z Ministerstwem krajów korony węgierskiej następującej umowy:

Artykuł I.

Oba Rządy zobowiążą Bank austriacko-węgierski przez zawarcie z nim odpowiednich umów, żeby oprócz biletów bankowych, które ma emitować stosownie do artykułów 82 i 111 zmienionego statutu bankowego emitował także bilety bankowe opiewające na 10 koron, stosownie do postanowień w niniejszej umowie zawartych.

Stosownie do artykułu V. rozdziału pierwszego części II. niniejszego rozporządzenia cesarskiego, Bank austriacko-węgierski puścić ma w obieg te bilety bankowe na miejsce wywołanych z obiegu biletów państwa po 5 zł. i po 50 zł. w. a.

Artykuł II.

Bank austriacko-węgierski może być każdego czasu całkiem lub po części uwolniony od tego obowiązku na zasadzie umowy zawartej przez oba Rządy za zezwoleniem Władz prawodawczych obu Stron i z zachowaniem postanowień przepisanych w punkcie 7 artykułu III. umowy niniejszej.

Artykuł III.

Bilety bankowe po dziesięć koron emitowane będą, o ile w umowie niniejszej nie są wydane postanowienia szczególne, według postanowień zawartych w statucie bankowym.

Postanowienia szczególne co do biletów bankowych po dziesięć koron są następujące:

1. C. k. Ministerstwo skarbu i królewsko węgierskie Ministerstwo skarbu złożą po zawarciu umowy niniejszej w odpowiednich zakładach głównych Banku austriacko-węgierskiego monety krajowe złote waluty koronowej ogółem w sumie 160 milionów koron czyli 80 milionów złotych w. a.

Na rachunek tej sumy c. k. Ministerstwo skarbułoży 112 milionów koron czyli 56 milionów złotych w. a. a królewsko węgierskie Ministerstwo skarbu 48 milionów koron czyli 24 miliony złotych.

2. Złożone waluty krajowe złote służą za szczególne pokrycie biletów bankowych po dziesięć koron przez Bank austriacko-węgierski wypuścić

się mających i c. k. Ministerstwo skarbu, tudzież królewsko węgierskie Ministerstwo skarbu mogą je wycofać tylko na zasadzie nowej umowy obu Rządów zawartej stosownie do artykułu II. niniejszej umowy i za dopełnieniem powinności przepisanej w punkcie 7 umowy niniejszej.

3. Z wyjątkiem przypadku w punkcie 6 przewidzianego, emisja biletów bankowych po dziesięć koron ograniczona jest do sumy złożonej przez obadwa Ministerstwa skarbu w monetach krajowych złotych waluty koronowej a więc do sumy 160 milionów koron czyli 80 milionów złotych w. a.

Bank austriacko-węgierski może zacząć wypuszczać w obieg biletów bankowe po dziesięć koron dopiero wtedy, gdy obadwa Ministerstwa skarbu złożą w zupełności sumy w punkcie 1 umowy niniejszej oznaczone i gdy drogą rozporządzenia nakazane będzie wywołanie i ściągnięcie biletów państwa po 5 zł. i po 50 zł. w. a.

4. Złożone monety krajowe złote będą wliczone w skarb metalowy Banku austriacko-węgierskiego. Bankowi wolno ich użyć tylko na pokrycie rzeczonych biletów państwa i Bank nie ma prawa przez wliczenie tych złożonych monet w zapas gotówki zwiększyć odpowiednio artykułowi 84 zmienionego statutu bankowego dopuszczalnej sumy ogólnej w biletach bankowych w obiegu będącej.

Bank ma jednak prawo przy stwierdzeniu metalicznego bankowego pokrycia biletów bankowych w obiegu będących (artykuł 84 zmienionego statutu bankowego), jakoteż przy obliczaniu podatku, gdyby Bank miał go opłacać stosownie do artykułu 84, potrącać z sumy ogólnej w biletach bankowych w obiegu będącej, bilety bankowe po dziesięć koron w jego kasach będące, z wyłączeniem tej sumy kontyngentu w punkcie 3 ustanowionego, która w myśl zamieszczonego poniżej punktu 5 nie została jeszcze wypuszczona.

W przeglądach tygodniowych, które Bank austriacko-węgierski ma ogłaszać stosownie do artykułu 104 statutu, wykazywać należy osobno liczebnie, że postanowienie to jest zachowywane.

5. Ściągnięcie biletów państwa po 5 zł. i po 50 zł. w. a. w pozostałej sumie 112 milionów złotych w. a., które wspólnym kosztem obu państw mają być ściągnięte, uskutecznić ma Bank austriacko-węgierski, począwszy od ich wywołania, w kasach bankowych za porozumieniem się oznaczonych, do czego używać ma biletów bankowych po dziesięć koron, tudzież oddanych mu przez obadwa Ministerstwa skarbu do wypuszczenia pięciokoronówek srebrnych w sumie 64 miliony koron czyli 32 miliony złotych w. a.

Bilety bankowe po 10 koron i pięciokoronówki srebrne mają być wypuszczane ile możności w tym samym stosunku, w którym ściągane będą wywołane bilety państwa.

Bank austriacko-węgierski winien co miesiąc składać c. k. i królewsko-węgierskiemu Ministerstwu skarbu, tudzież c. i k. wspólnemu Ministerstwu skarbu rachunek z dokonanych czynności ściągania biletów państwa, gdy zaś cała ta czynność się skończy, to jest po upływie ostatniego terminu ściągania wywołanych biletów państwa złożyć ma osobno rachunek ostateczny.

Saldo z tego rachunku ostatecznego na rzecz obu Rządów wynikające tym sposobem, że suma w biletach państwa przez Bank austriacko-węgierski ściągniętych, nie wyniosła 112 milionów złotych, winien Bank austriacko-węgierski wypłacić obu rządów skarbowym a to w stosunku 70 procentów c. k. Ministerstwu skarbu a 30 procentów królewsko węgierskiemu Ministerstwu skarbu w ustawowych środkach płatniczych, natomiast nie spotrzebowane na ściągnięcie biletów bankowe po dziesięć koron i pięciokoronówki srebrne przechodzą w różnej kwocie na własność Banku austriacko-węgierskiego.

6. Aż do dalszego zarządzenia poleca się Bankowi austriacko-węgierskiemu, żeby w miarę potrzeby wydawał na ściągnięcie biletów państwa bilety bankowe po dziesięć koron ponad sumę w punkcie 3 podaną, a natomiast żeby zatrzymywał równą sumę w pięciokoronówkach srebrnych. Jednakowoż takie wypuszczenie w obieg biletów bankowych po dziesięć koron ogranicza się do sumy 20 milionów koron czyli 10 milionów złotych w. a. w ten sposób, że całkowita suma w biletach bankowych po dziesięć koron w obieg puszczona nie może w żadnym razie przenosić sumy 180 milionów koron czyli 90 milionów złotych w. a.

W przeglądach tygodniowych, które Bank austriacko-węgierski ma ogłaszać stosownie do artykułu 104 statutu, wykazywać należy osobno liczebnie, że postanowienie to jest zachowywane.

Ministerstwa skarbu c. k. i królewsko węgierskie mogą każdego czasu za wspólną zgodą i z zachowaniem odnośnych postanowień punktu 7 umowy niniejszej cofnąć całkiem lub po części polecenie rzeczzone, Bankowi austriacko-węgierskiemu dane.

7. Zupełne lub częściowe ściągnięcie biletów bankowych po dziesięć koron zarządzić ma każdego czasu Bank austriacko-węgierski na żądanie obu Rządów wystosowane do niego w myśl artykułu II. umowy niniejszej.

Jednakże oba Rządy winny dostarczyć Bankowi austriacko-węgierskiemu funduszów potrzebnych do ściągnięcia biletów bankowych po dziesięć koron w sumie odpowiedniej zarządzonemu ściągnięciu.

W tym celu można przekazać Bankowi austriacko-węgierskiemu monety złote krajowe wyłącznie na pokrycie tych biletów złożone (punkt 1) z policzeniem ich według ustawowej wartości imiennej albo też oba Rządy mogą Bankowi austriacko-węgierskiemu przekazać potrzebną sumę w innych środkach płatniczych. W tym ostatnim przypadku zwrócić należy jednocześnie obu Ministerstwom skarbu równą według wartości imiennej sumę w monetach krajowych złotych złożonych w Banku austriacko-węgierskim stosownie do punktu 1. umowy niniejszej.

Ministrowie skarbu c. k. i królewsko węgierski postanawiać będą za każdym razem w porozumieniu z sobą, w którym z dwóch oznaczonych sposobów przekazane być mają Bankowi austriacko-węgierskiemu potrzebne fundusze.

O ile pod tym względem idzie o ściągnięcie biletów bankowych tej kategorii wypuszczonych w obieg za zatrzymaniem pięciokoronówek srebrnych lub o ściągnięcie takich biletów bankowych w skutek zupełnego lub częściowego odebrania przez obu Ministrów skarbu upoważnienia w punkcie 6 udzielonego, oba zarządy skarbowe przekażą Bankowi austriacko-węgierskiemu na jego żądanie fundusze potrzebne do ściągnięcia tej części wypuszczonych biletów bankowych po dziesięć koron a to w innych ustawowych środkach płatniczych za wydaniem równej sumy w pięciokoronówkach srebrnych.

Obadwa Ministerstwa skarbu mają dostarczyć funduszów na ściągnięcie potrzebnych w tym samym stosunku, w jakim stosownie do punktu 1go umowy niniejszej obadwa Ministerstwa skarbu mają złożyć monety krajowe złote. Gdyby zaś Bank austriacko-węgierski miał im zwrócić złożone monety krajowe złote lub pięciokoronówki srebrne, uczynić to ma także w tym samym stosunku.

8. Obadwa Rządy nie będą płaciły Bankowi austriacko-węgierskiemu żadnego wynagrodzenia za trudy i kosztu wyrobu biletów bankowych po dziesięć koron i za zawiadywanie nimi.

Natomiast Rządy c. k. i królewsko węgierski nadają Bankowi austriacko-węgierskiemu zupełne uwolnienie od opłaty portoryum pocztowego od posyłek jego, zawierających bilety bankowe, pieniądze papierowe i monety, wymienianych między zakładami bankowymi w dotyczącem państwie, tudzież między zakładami bankowymi w c. k. państwie

z jednej a zakładami bankowymi w królewsko węgierskiem państwie z drugiej strony, tudzież co do posyłek takich w obrocie z kasami rządowymi i publicznymi i urzędami dotyczącego państwa dopóty, dopóki Bank austriacko-węgierski nie będzie całkiem uwolniony od obowiązku puszczenia w obieg biletów bankowych po dziesięć koron i zarazem dopóki władze prawodawcze obu państw nie wprowadzą w wykonanie postanowień zmienionego statutu Banku austriacko-węgierskiego (artykuł 83), dotyczących się ściągnięcia jego biletów w zamian za monetę metalową ustawową stępla austriackiego lub węgierskiego.

9. Suma biletów bankowych po dziesięć koron w myśl artykułu 89go zmienionego statutu bankowego a względnie w myśl artykułu II. umowy niniejszej wywołanych lecz nie ściągniętych (artykuł 85 statutu bankowego) przedawnia się na rzecz Rządów obu państw a mianowicie w ten sposób, że z niej 70 procentów dostaje się c. k. Rządowi austriackiemu a 30 procentów Rządowi królewsko węgierskiemu.

W tym względzie obadwa Ministerstwa skarbu obliczać się będą osobno z Bankiem austriacko-węgierskim.

10. W dniu, w którym władze prawodawcze obu państw nadadzą moc obowiązującą postanowieniom zmienionego statutu Banku austriacko-węgierskiego (artykuł 83 zmienionego statutu bankowego), dotyczącym się ściągnięcia jego biletów w zamian za ustawowe pieniądze metalowe stępla austriackiego lub węgierskiego, c. k. Ministerstwo skarbu i królewsko węgierskie Ministerstwo skarbu przekażą Bankowi austriacko-węgierskiemu na stanowczą własność sumę w monetach krajowych złotych stosownie do punktu 1go złożonych, wyrównyującą dozwolonej w owej chwili sumie maksymalnej biletów bankowych po dziesięć koron w obiegu będących (punkt 3 i 7).

C. k. Ministerstwo skarbu i królewsko węgierskie Ministerstwo skarbu przekażą Bankowi tę sumę w monetach krajowych złotych na stanowczą własność w tym samym stosunku, w którym stosownie do punktu 1go złożyły te monety krajowe złote.

Nadto obadwa Ministerstwa skarbu przyznają Bankowi austriacko węgierskiemu w tymże zakresie na jego żądanie stosownie do postanowień w punkcie 7 zawartych, fundusze potrzebne do ściągnięcia biletów bankowych po dziesięć koron, wypuszczonych w obieg na podstawie polecenia w punkcie 6 danego.

Natomiast Bank austriacko-węgierski obowiązany jest używać odtąd własnych funduszów na ściąganie biletów bankowych po dziesięć koron.

Począwszy od tego dnia tracą moc swoją postanowienia punktu 2go co do szczególnego użycia tych monet krajowych złotych, tudzież postanowienia punktu 4 ograniczające wliczanie tychże w zapas gotówki Banku i tyżące się liczenia biletów bankowych po dziesięć koron znajdujących się w kasach Banku.

Nakoniec traci w tym dniu samo przez się moc swoją polecenie udzielone Bankowi austriacko-węgierskiemu w punkcie 6.

11. Gdyby przywilej Banku austriacko-węgierskiego, przedłużony aż do końca roku 1910, miał stracić moc swoją w myśl artykułu 105 zmienionego statutu, zanim władza prawodawcza każdego z dwóch państw nada moc obowiązującą postanowieniom statutu (artykuł 83 zmienionego statutu bankowego), tyżących się ściągnięcia biletów bankowych w zamian za ustawowe pieniądze metalowe stępla austriackiego lub węgierskiego, albo gdyby Bank austriacko-węgierski przed tym terminem wszedł w likwidację (artykuł 106 zmienionego statutu bankowego), zarządzić należy ściągnięcie biletów bankowych po dziesięć koron wówczas jeszcze w obiegu będących (artykuł 89 statutu bankowego) i oba zarządy skarbowe winny obliczyć się z Bankiem austriacko-węgierskim co do tego ściągnięcia w myśl punktów 7 i 9 umowy niniejszej.

Artykuł IV.

Ministrowie skarbu c. k. i królewsko węgierski zawrą z Bankiem austriacko-węgierskim układ co do wykonania umowy niniejszej.

Artykuł V.

Gdyby Rządy obu państw monarchii miały zrobić użytek z zastrzeżonego im w artykule 107 zmienionego statutu bankowego prawa objęcia według stanu w bilansie wykazanego i w wartości bilansowej całego przedsiębiorstwa bankowego będącego przedmiotem przywileju, z odłączeniem oddziału hipoteczno-kredytowego, który pozostanie własnością spółki bankowej, zanim Władza prawodawcza każdego z dwu państw monarchii nada moc obowiązującą postanowieniom statutu (artykuł 83), tyżącym się ściągnięcia jego biletów w zamian za ustawowe pieniądze metalowe stępla austriackiego lub węgierskiego, w takim razie każdemu Rządowi na jego żądanie w zamian za pieniądze obiegowe srebrne lub bilety bankowe zwrócić należy z zapasu złota jaki według bilansu Bank będzie w owej chwili posiadał, monety krajowe złote stosownie do punktu 1go artykułu III. umowy niniejszej zło-

żone, o ile takowe stosownie do punktu 7go artykułu III. umowy niniejszej nie zostały Bankowi austriacko-węgierskiemu przekazane lub z Banku austriacko-węgierskiego wyjęte.

Rozdział piąty.

Złożenie monet złotych krajowych w Banku austriacko-węgierskim.

Upoważnia się Ministerstwo królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych do zawarcia następującej umowy z Ministerstwem krajów korony węgierskiej:

Artykuł I.

C. k. Ministerstwo skarbu i królewsko węgierskie Ministerstwo skarbu zawrą z Bankiem austriacko-węgierskim z powodu przedłużenia jego przywileju, umowę zawierającą postanowienia podane w artykule II a mającą na celu ostateczne urządzenie złożenia monet złotych krajowych w Banku austriacko-węgierskim stosownie do artykułu V. umowy z dnia 24. lipca 1894 między Ministerstwem królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych i Ministerstwem krajów korony węgierskiej, tyżące się ściągnięcia biletów państwa w sumie ogólnej 200 milionów złotych w. a., tudzież przepisanie sposobu postępowania przy obejmowaniu przez oba Ministerstwa skarbu od Banku austriacko-węgierskiego sumy 32 miliony złotych w. a. w sztukach jednozłotowych srebrnych (artykuł III umowy dodatkowej, którą Ministerstwo królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych zawrzcęć ma z Ministerstwem krajów korony węgierskiej w przedmiocie wybicia pięciokoronówek).

Artykuł II.

Umowa, którą stosownie do artykułu I. każde z dwóch Ministerstw skarbu ma zawrzcęć z Bankiem austriacko-węgierskim, zawierać będzie następujące postanowienia:

1. C. k. Ministerstwo skarbu a względnie królewsko-węgierskie Ministerstwo skarbu złożą w odpowiednich głównych zakładach Banku ponad sumy najwyższe w umowie z dnia 24. lipca 1894 ustanowione jeszcze 22,400.000 złotych w. a. a względnie 9,600.000 złotych w. a. w dwudziestokoronówkach.

Bank austriacko-węgierski w odpowiednim zakładzie głównym oddaje do rozporządzenia składa-

jącemu Ministerstwu skarbu w sztukach jednozłotowych srebrnych, ustawową równowartość w wymiarze złożonej sumy podług skali nakazującej liczyć jeden złoty waluty austriackiej za dwie korony.

2. Złożone te dwudziestokoronówki, równie jak dwudziestokoronówki złożone stosownie do umowy z dnia 24. lipca 1894, wliczone będą w skarb metalowy Banku austriacko-węgierskiego.

O ile Bank uiszcza składającemu Ministerstwu skarbu, pieniędzmi srebrnymi obiegowymi, równowartość za dwudziestokoronówki złożone stosownie do punktu 1go umowy niniejszej i stosownie do umowy z dnia 24. lipca 1894, ma Bank prawo wliczyć te złożone sumy także w zapas gotówki na pokrycie ogólnej sumy biletów bankowych w obiegu będących.

O ile zaś równowartość za dwudziestokoronówki, złożone stosownie do umowy z dnia 24. lipca 1894, uiszcza Bank nie pieniędzmi srebrnymi obiegowymi, lecz biletami bankowymi, złożonych dwudziestokoronówek, dopóki w myśl postanowień poniżej zamieszczonych nie przejdą na własność Banku, używać ma Bank także i nadal tylko na pokrycie tychże biletów bankowych i Bank nie ma prawa przez wliczenie tych złożonych dwudziestokoronówek w zapas gotówki zwiększyć w myśl artykułu 84 statutu Banku austriacko-węgierskiego, dopuszczalnej sumy ogólnej w biletach bankowych w obiegu będącej.

W przeglądach tygodniowych, które Bank austriacko-węgierski ma ogłaszać stosownie do artykułu 104 statutu wykazywać należy osobno zachowywanie tego postanowienia.

3. Dwudziestokoronówki, stosownie do punktu 1 umowy niniejszej i stosownie do umowy z dnia 24. lipca 1894 złożone, przechodzą na własność Banku w tym stosunku, w którym Bank uiszcza składającemu Ministerstwu skarbu zastrzeżoną ustawową równowartość, począwszy od tego dnia, w którym Władza ustawodawcza każdego z dwóch państw monarchii nada moc obowiązującą (artykuł 111 zmienionego statutu) postanowieniom statutu Banku austriacko-węgierskiego (artykuł 83), tyczącym się ściągnięcia jego biletów w zamian za ustawowe pieniądze metalowe stępla austriackiego lub węgierskiego.

Jednakże c. k. Ministerstwo skarbu, jakoteż królewsko węgierskie Ministerstwo skarbu także po tym terminie będzie miało prawo żądania w porozumieniu z drugim Ministerstwem skarbu, żeby mu w odpowiednim zakładzie głównym Banku austriacko-węgierskiego, bez potrącenia i kosztów wydano dwudziestokoronówki drogą wymiany za złożoną

wartość imienną w pieniądzach srebrnych obiegowych, w stosunku sumy złożonej i w miarę zapasów bankowych.

4. Bank austriacko-węgierski w takim razie, gdyby jego przedłużony przywilej stracił moc swoją w myśl artykułu 105 zmienionego statutu zanim Władza ustawodawcza każdego z dwóch państw monarchii nada moc obowiązującą postanowieniom statutu, tyczącym się ściągnięcia jego biletów w zamian za ustawowe pieniądze metalowe stępla austriackiego lub węgierskiego, albo gdyby Bank austriacki przed tym czasokresem wszedł w likwidację, jest obowiązany dwudziestokoronówki stosownie do punktu 1 umowy niniejszej, jakoteż stosownie do umowy z dnia 24. lipca 1894 zwrócić temu Ministerstwu skarbu, które je złożyło, na jego żądanie, w zamian za pieniądze srebrne obiegowe lub za bilety bankowe.

Oprócz tego, dopóki Władza prawodawcza każdego z dwóch państw monarchii nie nada mocy obowiązującej postanowieniom statutu Banku austriacko-węgierskiego, tyczącym ściągnięcia jego biletów w zamian za ustawowe pieniądze metalowe stępla austriackiego lub węgierskiego, można żądać zwrotu dwudziestokoronówek złotych w Banku austriacko-węgierskim złożonych na zasadzie umowy zawartej przez oba Rządy za zezwoleniem Władz ustawodawczych obu Stron i za zwrotem równej sumy w pieniądzach srebrnych obiegowych lub w biletach bankowych.

5. Bank austriacko-węgierski jest nadto obowiązany w takim razie, gdyby jego przedłużony przywilej miał utracić moc swoją w myśl artykułu 105 zmienionego statutu, zanim Władza ustawodawcza każdego z dwóch państw monarchii nada moc obowiązującą postanowieniom statutu, tyczącym się ściągnięcia jego biletów w zamian za ustawowe pieniądze metalowe stępla austriackiego lub węgierskiego albo, gdyby Bank austriacko-węgierski miał przed tym czasokresem wejść w likwidację, zwrócić c. k. Ministerstwu skarbu na jego żądanie w miarę zapasu Banku i za złożeniem w zamian równej sumy w pieniądzach srebrnych obiegowych lub w biletach bankowych, monety krajowe złote waluty koronowej w sumie 60 milionów koron = 30 milionów złotych w. a. zapłacone przez c. k. Rząd stosownie do nowej umowy, jaka między Ministerstwem królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych a Ministerstwem krajów korony węgierskiej ma być zawarta w przedmiocie należącego się Bankowi austriacko-węgierskiemu długu, który wynosił pierwotnie 80 milionów złotych, a względnie stosownie do nowej umowy, która w przedmiocie długu państwa ma być zawarta między c. k. Ministerstwem skarbu a Bankiem austriacko-węgierskim.

6. Bank austriacko-węgierski obowiązany jest w odpowiednim zakładzie głównym oddać do rozporządzenia w miarę swego zapasu c. k. Ministerstwu skarbu a względnie królewsko węgierskiemu Ministerstwu skarbu, na żądanie uczynione w porozumieniu z drugim zarządem skarbowym, wszelką dowolną sumę pieniędzy srebrnych obiegowych w zamian za bilety bankowe, a to bez potrącenia i kosztów.

7. Bank austriacko-węgierski nie może rościć sobie prawa do wynagrodzenia za trudy łączące się z wykonaniem umowy niniejszej.

Koszta opakowania i transportu będą mu zwrócone.

8. Umowa przez jedno z Ministerstw skarbu z Bankiem austriacko-węgierskim zawarta stanie się obowiązującą dopiero wtedy, gdy Ministerstwo skarbu drugiego państwa monarchii zawrze z Bankiem austriacko-węgierskim taką samą umowę.

Artykuł III.

Gdyby Rządy obu państw monarchii miały zrobić użytek z zastrzeżonego im w artykule 107 zmienionego statutu bankowego prawa objęcia według stanu w bilansie wykazanego i w wartości bilansowej całego przedsiębiorstwa bankowego będącego przedmiotem przywileju, z odłączeniem oddziału hipoteczno-kredytowego, który pozostanie własnością spółki bankowej, zanim Władza prawodawcza każdego z dwu państw monarchii nada moc obowiązującą postanowieniom statutu (artykuł 83), dotyczącym się ściągnięcia biletów w zamian za ustawowe pieniądze metalowe stępla austriackiego lub węgierskiego, w takim razie każdemu Rządowi, na jego żądanie, w zamian za pieniądze obiegowe srebrne lub bilety bankowe, zwrócić należy z zapasu złota jaki Bank będzie w owej chwili według bilansu posiadał, dwudziestokoronówki stosownie do punktu 1 umowy niniejszej, jakoteż stosownie do umowy z dnia 24. lipca 1894 złożone a każdemu z nich aż do tego czasu w myśl umowy niniejszej nie zwrócone.

Podobnie zwrócić należy c. k. Ministerstwu skarbu w tym przypadku na jego żądanie i w miarę zapasu złota, jaki Bank będzie według bilansu posiadał, monety złote krajowe waluty koronowej w sumie 60 milionów koron = 30 milionów złotych w. a. zapłacone stosownie do umowy wzmiankowanej w punkcie 5 artykułu II umowy niniejszej, a to za złożeniem równej sumy w pieniądzech srebrnych obiegowych lub w biletach bankowych.

C. k. Ministerstwo skarbu będzie jednak mogło wykonać to prawo tylko o tyle, o ile zapas złota,

jaki Bank austriacko-węgierski według bilansu posiada, nie jest zapotrzebowany w myśl pierwszego ustępu niniejszego artykułu i w myśl artykułu V. umowy zawartej między Ministerstwem królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych z Ministerstwem krajów korony węgierskiej, w przedmiocie wypuszczenia przez Bank austriacko-węgierski biletów bankowych po dziesięć koron.

Rozdział szósty.

Przekazanie monet złotych krajowych złożonych w zachowaniu stosownie do artykułu III. ustawy z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 130.

Artykuł I.

Oдноśnie do ustawy z dnia 9. lipca 1894, Dz. u. p. Nr. 155, przekazuje się Ministrowi skarbu monety złote krajowe waluty koronowej w sumie 118,318.940 K (= 59,159.470 zł. w. a.), stosownie do artykułu III. ustawy z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 130, w zachowaniu złożone i jeszcze nie przekazane, tudzież kwotę częściową 9 K 71 h (= 4 zł. 85½ c. w. a.) powstałą z wybitcia złota nabytego w myśl artykułu I. ustawy rzezonej.

Artykuł II.

Minister skarbu użyć ma przekazanej sumy w monetach złotych krajowych na następujące cele:

1. Na uzyskanie od Banku austriacko-węgierskiego 22.4 miliona złotych w. a. (= 44.8 miliona koron) w jednozłotówkach srebrnych w myśl artykułu II, punkt 1 rozdziału 5 części II niniejszego rozporządzenia cesarskiego.

2. Na złożenie 112 milionów koron (= 56 milionów złotych w. a.) w Banku austriacko-węgierskim w myśl artykułu III, punkt 1 rozdziału 4 części II niniejszego rozporządzenia cesarskiego.

O ile przekazana suma monet złotych krajowych nie wystarczy na cele rzezone, Minister skarbu użyć ma na uzupełnienie sumy niedostającej monet złotych krajowych, zachowywanych według przepisów kasowych jako zapas w c. k. Centralnej kasie państwa.

Przekazaną kwotę częściową 9 K 71 h (= 4 zł. 85 1/2 c. w. a.) doliczyć należy do zasobów kasowych c. k. Centralnej kasy państwa.

Również owa część sumy w monetach krajowych złotych, ustawą z dnia 9. lipca 1894, Dz. u. p. Nr. 155, aż do wysokości 224 milionów koron (= 112 milionów złotych w. a.) Ministerstwu skarbu przekazanej, która z upływem 31. grudnia 1899 pozostanie jako niepotrzebna do ściągnięcia biletów państwa po 1 zł., ma być od dnia 1. stycznia 1900 doliczona do zasobów kasowych c. k. Centralnej kasy państwa.

Artykuł III.

Minister skarbu winien składać Radzie państwa osobne sprawozdanie z wykonania postanowień w artykule II zawartych.

Artykuł IV.

Komisya Rady państwa do kontrolowania długów państwa powołana jest do kontrolowania tego, żeby Ministrowi skarbu wydano sumy przekazane, pod wspólnem zamknięciem złożone.

Część trzecia.

Zaprowadzenie waluty koronowej jako waluty krajowej.

A. Zaprowadzenie powszechnego obowiązkowego liczenia w walucie koronowej.

§. 1.

Na miejsce dotychczasowej waluty austriackiej wchodzi jako wyłączna waluta ustawowa krajowa, począwszy od 1. stycznia 1900, waluta koronowa, ustawą z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 126, ustanowiona.

§. 2.

Począwszy od 1. stycznia 1900, zaprowadza się walutę koronową w skarbowości państwa i w każdej innej skarbowości publicznej i cała rachunkowość w kasach i urzędach państwa tudzież innych publicznych utrzymywana być ma w walucie koronowej.

Zarządzenie niniejsze nie narusza przepisów dotyczących się wymierzania i opłacania cła; jednakże w rachunkowości cłowej zaprowadzić należy walutę koronową.

§. 3.

Od tegoż samego dnia wszystkie książki i rachunki korporacji, funduszów, stowarzyszeń i zakładów pod szczególnym nadzorem publicznym zostających lub do składania publicznie rachunków obowiązanych albo celom publicznym służących, mianowicie banków, zakładów kredytowych i pieniężnych, przedsiębiorstw kolei żelaznych i żegluga parowej itp., utrzymywane być mają w walucie koronowej.

§. 4.

O wykonanie postanowień §§. 2 i 3 postarać się mają Władze przełożone przez użycie środków administracyjnych ustawą dozwolonych.

W tym celu w szczególności mocen jest Rząd polecić, żeby postanowienia statutowe korporacji, funduszów, stowarzyszeń i zakładów (§. 3) uczyniono zgodnemi z powszechnym obowiązkiem liczenia w walucie koronowej.

Zarządzenia potrzebne dla Banku austriacko-węgierskiego wydane są w rozdziale pierwszym części IV. niniejszego rozporządzenia cesarskiego.

§. 5.

Postanowienia istniejących ustaw i rozporządzeń, w których przytoczona jest waluta austriacka, rozumieć należy, począwszy od dnia 1. stycznia 1900, w walucie koronowej podług stosunku wartości, ustanowionego w ustawie z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 126, według którego jeden złoty waluty austriackiej liczyć należy za dwie korony a jeden cent waluty austriackiej za dwa halercze.

Postanowienia istniejących ustaw lub przepisów, w których przytoczona jest moneta konwencyjna lub inna waluta, której stosunek do waluty austriackiej jest ustanowiony, rozumieć należy, począwszy od rzeczony terminu, w walucie koronowej według tego stosunku wartości, który wynika z §§. 5 i 9 patentu cesarskiego z dnia 27. kwietnia 1858, Dz. u. p. Nr. 63 a względnie z trzeciego ustępu rozporządzenia cesarskiego z dnia 27. kwietnia 1858, Dz. u. p. Nr. 64, w związku z ustawą z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 126.

§. 6.

W ustawach, rozporządzeniach i ogłoszeniach publicznych, w zarządzeniach i poleceniach Władz

i urzędów państwa i innych publicznych, jakoteż w uchwałach korporacji publicznych, sumy pieniężne ustanawiać należy, poczynawszy od 1. stycznia 1900, wyłącznie w walucie koronowej.

Postanowienie to nie stosuje się wtedy, gdy idzie o sumę pieniężną, która na mocy przepisu ustawowego zapłacona być ma w pewnym oznaczonym gatunku monet, lub w innej walucie a nie w krajowej.

Inne wyjątki od postanowienia w ustępie pierwszym podanego, dopuszczalne są tylko z szczególnych powodów i, o ile nie idzie o ustawę, podlegają zezwoleniu Rządu.

§. 7.

We wszystkich dokumentach sądowych lub notaryalnych, jakoteż we wszystkich dokumentach publicznych osnowy cywilno prawnej, wystawionych na sumy pieniężne, jakoteż we wszystkich orzeczeniach, skazujących na grzywny, chociażby dotyczące żądanie powoda lub prośba, wniesione były przed dniem 1. stycznia 1900, sumy pieniężne wyrażać należy, poczynawszy od 1. stycznia 1900, w walucie koronowej.

Jednakowoż sumy pieniężne lub uzasadnione zobowiązania, podane pierwotnie w innej walucie lub w oznaczonym rodzaju monet, wyrażać należy według stosunków wartości w §. 5 podanych, w walucie koronowej i zarazem w dotyczącej walucie lub dotyczącym rodzaju monet, jeżeli stosunek dotyczącej waluty lub dotyczącego rodzaju monet do waluty koronowej jest ustanowiony.

Postanowienia niniejszego paragrafu nie stosują się do tych sum pieniężnych i zobowiązań, które na mocy przepisu ustawowego zapłacone być mają w innej walucie a nie w krajowej lub w pewnym oznaczonym rodzaju monet, ludzież do sum pieniężnych i zobowiązań opiewających na taki rodzaj monet lub na taką walutę, których stosunek ustawowy do waluty koronowej nie jest ustanowiony.

B. Urządzenie powszechnego obrotu monetowego.

§. 8.

Przy wszelkich wypłatach, które uiszczane być mają w walucie krajowej, przyjmować należy monety waluty koronowej w wartości płatnej, jaką im ustawa nadaje.

§. 9.

Dopóki sztuki jednozłotowe waluty austriackiej nie zostaną mocą ustawy z obrotu wycofane, przyjmować je należy zamiast monet waluty koronowej

przy wszystkich wypłatach bez żadnego ograniczenia; w przypadku tym sztukę jednozłotową liczyć należy za dwie korony (artykuł X ustawy z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 126).

§. 10.

Stosownie do umowy monetarnej i walutowej, zawartej między Ministerstwem królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych a Ministerstwem krajów korony węgierskiej (ustawa z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 127 i obwieszczenie z dnia 11. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 132), postanowienia §§. 8 i 9 stosują się do monet stępla węgierskiego.

§. 11.

Dukatом wybitym jako moneta handlowa, tudzież monetom złotym po ośm złotych i po cztery złote wybitym na zasadzie ustawy z dnia 9. marca 1870, Dz. u. p. Nr. 22 i tak zwanym talarom lewanckim, bitym jako moneta handlowa, nie służy wartość płatna w zastępstwie monet waluty koronowej.

§. 12.

Minister skarbu mocen jest w porozumieniu z Ministrem handlu i Ministrem kolei żelaznych zabronić w ogólności lub w pewnych częściach obszaru państwa dawania lub przyjmowania przy zapłatach lub zamiast zapłaty monet zagranicznych lub jakichkolwiek innych zagranicznych środków płatniczych.

Zakaz taki, równie jak uchylenie onegoż powinno być ogłoszone w Dzienniku ustaw państwa. Zakaz nie może nabyć mocy obowiązującej przed upływem czterech tygodni od jego ogłoszenia.

Wykroczenie przeciw temu zakazowi popelniane z nalogu lub w sposobie zarobkowania, karać będą sądy jako przekroczenia grzywnami aż do 200 koron lub aresztem aż do jednego miesiąca.

§. 13.

Minister skarbu mocen jest w porozumieniu z Ministrem handlu i Ministrem kolei żelaznych dozwolnić placenia zamiast monetami waluty koronowej także innymi monetami stępla tutejszo-krajowego lub monetami stępla zagranicznego, jakoteż innymi środkami płatniczymi we wszystkich lub w oznaczonych szczególnie kasach państwa i publicznych. Dozwolenie to powinno być ogłoszone w Dzienniku ustaw państwa, w dotyczącym zaś ogłoszeniu powinna zarazem być podana wartość, w jakiej kasy przyjmować będą te monety lub środki płatnicze zamiast monet waluty koronowej.

C. Postanowienia co do zaprowadzenia waluty koronowej w stosunkach prawnych.

§. 14.

Jeżeli w czynnościach prawnych, dokonanych przed dniem 1. stycznia 1900, waluta nie jest wyraźnie wymieniona, rozumieć to należy tak, że miano na względzie walutę koronową, o ile nie będzie udowodnione, że inną walutę miano na względzie.

§. 15.

Wszelkie zobowiązania, które przed dniem 1. stycznia 1900 prawnie powstały i mają być dopełnione w walucie austriackiej, są płatne, począwszy od dnia rzeczzonego, w walucie koronowej, a to w taki sposób, że jeden złoty waluty austriackiej liczony być ma za dwie korony a jeden cent waluty austriackiej za dwa halery.

Jeżeli zobowiązania takie opierają się na tytule prawnym, który powstał przed dnem 1. listopada 1858 i opiewają na walutę, której stosunek do waluty austriackiej jest w ustawie oznaczony, należy je przeliczyć na walutę austriacką według postanowień §§. 5 i 9 patentu cesarskiego z dnia 27. kwietnia 1858, Dz. u. p. Nr. 63 a względnie trzeciego ustępu rozporządzenia cesarskiego z dnia 27. kwietnia 1858, Dz. u. p. Nr. 64 i są płatne według skali wyżej podanej w walucie koronowej.

Zobowiązania, które w skutek postanowienia ustawowego, wymogu kontraktowego lub innego oświadczenia woli prywatnej, miano zaspokoić monetą brzęczącą w pewnym oznaczonym rodzaju monet srebrnych, które na zasadzie patentów cesarskich z dnia 19. września 1857, Dz. u. p. Nr. 169 i z dnia 27. kwietnia 1858, Dz. u. p. Nr. 63, służyły za ustawowe środki płatnicze w walucie austriackiej, są płatne również nadal w monecie brzęczącej po przeliczeniu ich według skali w pierwszym ustępie niniejszego paragrafu podanej.

§. 16.

Zobowiązania na walutę austriacką opiewające, które powstały począwszy od 1. stycznia 1900, podlegają pod względem przeliczenia i płatności tak samo jak te, które powstały przed dniem 1. stycznia 1900, postanowieniom §. 15, ustęp 1 i 3.

§. 17.

Zobowiązania, które powstały przed dniem 1. stycznia 1900 i mają być dopełnione, a to rzeczywiście, monetami pewnego oznaczonego rodzaju, nie wymienionego w §. 15, lub walutą zagraniczną, nie podlegają postanowieniom niniejszego rozporządzenia cesarskiego.

§. 18.

Zobowiązania które powstały począwszy od 1. stycznia 1900 i mają być dopełnione, a to rzeczywiście, monetami pewnego oznaczonego rodzaju, nie wymienionego w §. 15 lub monetami waluty zagranicznej, dopełnić należy rzeczywiście monetami oznaczonego rodzaju lub walutą zagraniczną.

§. 19.

Zobowiązania opiewające na monety takiego rodzaju, który w trzecim ustępie §. 15go nie jest wymieniony lub na walutę zagraniczną a które jednak według istniejących postanowień ustawowych nie mają być dopełnione rzeczywiście monetami tego rodzaju albo tą walutą, dopełniać należy bez względu, czy powstały przed czy po 1. stycznia 1900, począwszy od tego czasokresu, stosownie do istniejących postanowień ustawowych z wzięciem za podstawę przeliczenia skali w pierwszym ustępie §. 15go podanej.

O ile stosownie do istniejących postanowień ustawowych, wartość zobowiązania opiewającego na monety srebrne, obliczana być ma według wartości wewnętrznej (wartości metalu) tychże monet srebrnych, za podstawę obliczenia wartości w walucie koronowej wziąć należy cenę targową srebra w czasokresie dla oznaczenia wartości stanowiącym i zobowiązanie dopełnione być ma według obliczonej wartości w walucie koronowej.

§. 20.

Przy przeliczaniu na walutę koronową, jakoteż przy obliczeniach w walucie koronowej, ułamki wynoszące pół halera lub więcej, liczyć należy za cały halera, wynoszące mniej niż pół halera, należy opuszczać.

§. 21.

Postanowienia powyższe niniejszego rozporządzenia cesarskiego stosowane być mają także do wyplat Władz i urzędów państwa i innych publicznych, tudzież do wyplat onymże uskutecznianych, dopóki dopełnianie dotyczących zobowiązań lub świadczeń nie będzie na nowo urządzone.

Postanowienia powyższe nie naruszają istniejących przepisów, dotyczących się sposobu opłacania cel i należności pobocznych (§. 2).

Nadto postanowienia powyższe stosować należy do wszelkich wyplat bądź osobie fizycznej lub prawnej bądź przez osobę fizyczną lub prawną uiszczanych, gdy powód zobowiązania polega na ustawie lub rozporządzeniu.

Część czwarta.

Przedłużenie przywileju Banku austriacko-węgierskiego i urządzenie długu, który pierwotnie wynosił 80 milionów złotych.

Rozdział pierwszy.

Przedłużenie przywileju Banku austriacko-węgierskiego.

Artykuł I.

Ponieważ oba państwa monarchii i teraz jeszcze a to aż do końca roku 1910 nie zrobią użytku z służącego im i uznanego nawzajem prawa założenia banków samodzielnych biletów wydających, przywilej Bankowi austriacko-węgierskiemu ustawą z dnia 27. czerwca 1878, Dz. u. p. Nr. 66 nadany, ustawą z dnia 21. maja 1887, Dz. u. p. Nr. 51 na czas od dnia 1. stycznia 1888 aż do dnia 31. grudnia 1897 przedłużony a rozporządzeniami cesarskimi z dnia 30. grudnia 1897, Dz. u. p. Nr. 308 i z dnia 30. grudnia 1898, Dz. u. p. Nr. 239 tymczasowo aż do dnia 31. grudnia 1899 w mocy utrzymany, przedłuża się ponownie na czas od dnia 1. stycznia 1900 aż do dnia 31. grudnia 1910; lecz miejsce artykułów statutu Banku austriackiego stanowiącego istotną część składową ustawy z dnia 27. czerwca 1878 a względnie ustawy z dnia 21. maja 1887, mianowicie zaś 1, 2, 4, 13, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 47, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 60, 62, 64, 65, 75, 82, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 92, 95, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109 i 111 zająć mają postanowienia zawarte w dołączonych postanowieniach, istotną część składową niniejszego rozporządzenia cesarskiego stanowiących, tudzież postanowienia nowo przydanego artykułu 114, przy czem jednocześnie uchylają się postanowienia artykułów 42 i 43.

Podobnież miejsce §§. 3, 6, 7, 9, 11, 24, 27, 29, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 47, 48, 54, 55, 57, 60 i 63 statutu oddziału hipoteczno-kredytowego tego Banku zająć mają postanowienia zawarte w zamieszczonych poniżej paragrafach, stanowiących również istotną część składową niniejszego rozporządzenia cesarskiego a jednocześnie uchylają się postanowienia §§. 49 i 69.

Artykuł II.

Jednocześnie upoważnienie Bankowi austriacko-węgierskiemu ustawą z dnia 12. czerwca 1890, Dz. u. p. Nr. 112 nadane a rozporządzeniami cesarskimi z dnia 30. grudnia 1897, Dz. u. p. Nr. 308 i z dnia 30. grudnia 1898, Dz. u. p. Nr. 239, tymczasowo w mocy utrzymane co do eskomptowania warrantów przez publiczne domy skladowe wystawianych, przedłuża się na czas od 1. stycznia 1900 aż do 31. grudnia 1910 z tą zmianą, że rzeczzone warranty opiewać mają na walutę koronową.

Nadto upoważnia się Bank austriacko-węgierski, żeby stosownie do artykułów 76 i 77 statutu przyjmował do żyrowania warranty odpowiednie postanowieniom zmienionej ustawy.

Artykuł III.

Upoważnia się Ministra skarbu, żeby wspólnie z k. węgierskim Ministrem skarbu zawarł z Bankiem austriacko-węgierskim dwie dołączone umowy, będące również istotną częścią składową niniejszego rozporządzenia cesarskiego a dotyczące się nowych filii, które w latach 1900, 1901 i 1902 mają być założone w obu państwach monarchii i oznaczania w bilansie wartości nieruchomości i funduszu gruntowego Banku, tudzież, żeby moc obowiązującą umowy, dotyczącej się rozszerzenia przywileju i działalności Banku austriacko-węgierskiego na kraje zajęte Bośnią i Hercegowinę, zawartej na zasadzie artykułu 2 ustawy z dnia 21. maja 1887, Dz. u. p. Nr. 51, między c. i k. i kr. węgierskim Ministrem skarbu z jednej a Bankiem austriacko-węgierskim z drugiej strony, a stosownie do umowy z dnia 31. grudnia 1898, Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1899, tymczasowo aż do dnia 31. grudnia 1899 bez zmiany w mocy pozostającej, przedłużył na czas od 1. stycznia 1900 aż do 31. grudnia 1910.

Artykuł IV.

Bank austriacko-węgierski zaprowadzić ma od 1. stycznia 1900 w swoich ksiązkach i rachunkach walutę koronową.

Ma jednak prawo także po dniu 31. grudnia 1899:

- a) eskomptować stosownie do statutu (artykuł 60 zmienionego statutu i artykuł II) weksle i warranty na walutę austriacką opiewające, o ile te weksle i warranty wystawione są przed dniem 1. stycznia 1900;
- b) puszczać w obieg stosownie do statutu bilety bankowe na walutę austriacką opiewające aż do wygotowania poszczególnych kategorii biletów bankowych na walutę koronową opiewających najdłużej zaś aż do 31. grudnia 1902;
- c) puszczać w obieg pod warunkami w statucie przepisany mi listy zastawne na walutę austriacką opiewające aż do wygotowania formularzy listów zastawnych na walutę koronową opiewających.

Artykuł V.

Bilety bankowe, na walutę austriacką opiewające, przyjmować należy aż do ich ściągnięcia stosownie do artykułu 86 statutu a to w taki sposób, że każdy jeden złoty waluty austriackiej wartości imiennej dotyczącego biletu bankowego liczony być ma za dwie korony (artykuł XXIII ustawy z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 126).

Dopóki bilety na walutę austriacką opiewające kursują zgodnie z ustawą, powinny być szczegółowo wykazywane; zeszłą wszystkie postanowienia statutu stosują się zupełnie do tych biletów na walutę austriacką opiewających.

Terminy do ściągnięcia biletów na walutę austriacką opiewających, ustanowione będą w myśl artykułu 89 statutu.

Artykuł VI.

Przychód Banku austriacko-węgierskiego (artykuł 92 statutu) podlegający opodatkowaniu, ma być opodatkowany w obu państwach monarchii, stosownie do ustaw podatkowych, w odnośnym państwie monarchii obowiązujących a mianowicie co do kwoty, wynikającej z interesów hipoteczno kredytowych, w stosunku wierzytelności kapitałowych hipotecznych Banku, nie spłaconych w jednym i drugim państwie monarchii po dzień 31. grudnia roku podatkowego, co do innych zaś kwot, podległych podatkowi, podług czystego dochodu zakładów bankowych, w jednym i drugim państwie monarchii istniejących.

Podatek, który stosownie do artykułu 92 zmienionego statutu Banku austriacko-węgierskiego ma być płacony c. k. zarządowi skarbu, wynosi w myśl §. 100, ustęp 1 ustawy z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220. o podatkach osobistych bezpośrednich, 10 procentów; postanowienia drugiego aż do szóstego ustępu §. 100 nie stosują się.

Podatek odnosić się ma do tego samego roku, w którym osiągnięty został dochód podatkowi podlegający.

Zamiast potrącania od odsetek, jakie niosą listy zastawne, podatku rentowego, zaprowadzonego ustawą z dnia 25. października 1896, Dz. u. p. Nr. 220, o podatkach osobistych bezpośrednich, Bank austriacko-węgierski ma dopóty, dopóki w krajach monarchii węgierskiej nie będzie zaprowadzone także samo opodatkowanie odsetek od listów zastawnych, płacić c. k. zarządowi skarbowemu tytułem podatku rentowego ryczałtowo 2 procenty tej sumy, która z ogólnej sumy odsetek od listów zastawnych corocznie wypłaconych, przypada na królestwa i kraje w Radzie państwa reprezentowane, gdy rzezone odsetki podzielone zostaną w tym stosunku, w którym ogólna suma kapitału wierzytelności hipotecznych w dniu 31. grudnia roku podatkowego zalegających, zostaje do kapitału wierzytelności hipotecznych zalegających w tych królestwach i krajach.

Przychód z majątku nieruchomego Banku austriacko-węgierskiego poddawany będzie opodatkowaniu w tej części monarchii, w której znajdują się jego realności.

Artykuł VII.

Obowiązek opłacania podatku od obrotu papierów w interesach, które Bank austriacko-węgierski zawiera jako strona kontraktująca, oceniać należy, także w okresie trwania przywileju przedłużonego, według postanowień §. 22 ustawy z dnia 9. marca 1897, Dz. u. p. Nr. 195.

Artykuł VIII.

Kto bezprawnie wypuszcza w obieg bilety bankowe lub inne zapisy dłużne, nie niosące odsetek, na posiadacza opiewające, których w obrocie można używać jak znaków pieniężnych, o ile w tem niema czynu cięższą karą w powszechnej ustawie karnej zagrożonego, staje się winnym przestępstwa i karany będzie grzywnami w kwocie wynoszącej dziesięć razy więcej niż znaki wartości, które w obieg wypuścił, najmniej zaś w kwocie 4000 koron.

Do postępowania i wydania wyroku co do tego przestępstwa, powołany jest w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych wyłącznie Sąd krajowy do spraw karnych w Wiedniu.

Ściganie następuje tylko w takim razie, jeżeli Bank austriacko-węgierski o to prosi.

W razie niemożności ściągnięcia grzywien zamienia się takowe na areszt, który jednak nie może trwać dłużej jak rok.

Artykuł IX.

Gdyby zarządzenia, wydane w rozdziale pierwszym części I. niniejszego rozporządzenia cesarskiego, miały utracić moc swoją z dniem 31. grudnia 1907 a Władze prawodawcze obu państw monarchii nie postanowiły, że wspólność w sprawach cłowych ma trwać po tym terminie przynajmniej aż do dnia 31. grudnia 1910, przywilej Banku austriacko-

węgierskiego, w powyższym artykule I. aż do dnia 31. grudnia 1910 przedłużony, straci przez to samo moc swoją z dniem 31. grudnia 1907.

W przypadku tym postanowienia wydane w zmienionym statucie Banku austriacko-węgierskiego pod względem upływu przywileju (artykuł 105) lub rozwiązania spółki akcyjnej (artykuł 106) mają być bez zmiany zastosowane.

Upoważnia się Ministra skarbu, żeby z Bankiem austriacko-węgierskim zawarł na wypadek, gdyby przywilej Banku austriacko-węgierskiego upłynął z dniem 31. grudnia 1907, dołączoną umowę dodatkową stanowiącą istotną część składową niniejszego rozporządzenia.

Załączka I do rozdziału pierwszego.

Zmiana

statutu bankowego.

Artykuł 1.

Bank austriacko-węgierski jest spółką akcyjną, wykonywającą czynności statutem określone w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych, jakoteż w krajach korony węgierskiej.

W wykonywaniu czynności swoich statutem określonych, Bank austriacko-węgierski obowiązany jest w obu państwach monarchii mieć w równej mierze na pieczy uregulowanie obiegu pieniędzy, ułatwianie wypłat, zaspakajanie potrzeb kredytu na polu handlu, przemysłu, rzemiosł i rolnictwa, przede wszystkim zaś utrzymanie wypłat w gotówce, gdy ich zaprowadzenie zostanie drogą ustawodawczą zarządzane (artykuł 111).

Firma Banku austriacko-węgierskiego opiewa w języku niemieckim: „Österreichisch-ungarische Bank“, w języku węgierskim: „Osztrák-magyar bank“. W pieczęci swojej używa Bank orla cesarsko austriackiego i herbu krajów korony węgierskiej, nie łącząc ich obok siebie, z osnową firmy w otoku w języku niemieckim i węgierskim.

Artykuł 2.

Bank austriacko-węgierski ma siedzibę swoją w Wiedniu.

Do wszystkich gałęzi interesów, któremi Bank się trudni (z wyjątkiem przedsiębiorstwa hipoteczno-kredytowego i na listach zastawnych opartego (artykuł 56) mają istnieć zakłady główne w Wiedniu i Budapeszcie.

Bank ma prawo zakładać w obu państwach monarchii filie do wykonywania jednej lub kilku gałęzi interesów.

Bank obowiązany jest w takim razie, gdy całe Ministerstwo austriackie lub węgierskie w porozumieniu z Radą ogólną Banku uzna to za potrzebne, założyć w dotyczącym państwie filie do interesów eskomptowych, pożyczkowych i żyrowych a to w przeciągu sześciu miesięcy od dnia odnośnej uchwały.

Filie istniejące mogą być zwinięte przed upływem przywileju bankowego tylko za zezwoleniem dotyczącego Ministra skarbu.

Do przedsiębiorstwa hipoteczno-kredytowego i na listach zastawnych opartego, utworzona będzie w Budapeszcie reprezentacya oddziału hipoteczno-kredytowego.

Artykuł 4.

Kapitał akcyjny Banku austriacko-węgierskiego składa się z dwustu dziesięciu milionów koron, które wniesione zostały na sto pięćdziesiąt tysięcy akcyi po tysiąc czterysta koron.

Kapitał akcyjny może być zwiększony lub zmniejszony tylko za zgodą walnego zgromadzenia i za zezwoleniem Władz prawodawczych obu państw monarchii.

Artykuł 13.

Walne zgromadzenie zbiera się:

- a) na prawidłowe coroczne posiedzenie najpóźniej w lutym każdego roku;
- b) na nadzwyczajne posiedzenia, ile razy będzie to potrzebne.

Posiedzenia walnego zgromadzenia zwołuje Rada ogólna, odbywają się zaś takowe w Wiedniu lub Budapeszcie podług tego, czy większość członków walnego zgromadzenia (artykuł 14) składa się z obywateli austriackich czy węgierskich.

Na piśmienne żądanie czterdziestu członków (artykuł 14) zwołać należy nadzwyczajne posiedzenie walnego zgromadzenia w przeciągu dni sześćdziesięciu.

Artykuł 23.

Członków Rady ogólnej wybiera bezpośrednio walne zgromadzenie.

Wybory odbywać się mają w taki sposób, żeby pomiędzy dwunastoma członkami Rady ogólnej (artykuł 26) było sześciu obywateli austriackich i sześciu obywateli węgierskich.

Na członków Rady ogólnej mogą być wybrani zarówno członkowie walnego zgromadzenia jak i takie osoby, które nie są członkami walnego zgromadzenia, o ile dla swoich osobistych przyniotów (artykuł 14 i 15) mogłyby brać udział w walnym zgromadzeniu, gdyby były posiadaczami akcyj.

Członkom Rady ogólnej Banku austriacko-węgierskiego nie wolno należeć do zarządu innego instytutu trudniącego się interesami bankowymi lub hipoteczno-kredytowymi.

Artykuł 24.

Członków Rady ogólnej wybiera się bezwzględnie, rewizorów rachunkowych i ich zastępców względnie większością głosów. Wybierając rewizorów rachunkowych i ich zastępców, należy mieć wzgląd na to, żeby pomiędzy nimi byli obywatele obu państw monarchii.

Wybory odbywają się piśmiennie kartkami wyborczymi. Podpis głosującego na kartce wyborczej nie jest potrzebny. Skrutynium wykonywują skrutatorowie wybrani przez walne zgromadzenie.

W razie równości głosów rozstrzyga los we wszystkich przypadkach.

Jeżeli przy wybieraniu do Rady ogólnej większość bezwzględna nie zostanie za pierwszym razem osiągnięta, przystępuje się do ściślejszego wyboru.

W wyborze ściślejszym członkowie walnego zgromadzenia ograniczyć się winni do tych osób, które za pierwszym razem otrzymały względnie największą ilość głosów.

Ilość osób poddanych ściślejszemu wyborowi powinna być zawsze dwa razy większa od ilości członków Rady ogólnej, którzy mają jeszcze być wybrani.

W razie równości głosów, los rozstrzyga, kto ma się poddać ściślejszemu wyborowi.

Każdy głos dany na osobę, która nie miała być poddana ściślejszemu wyborowi, uważany być ma za nieważny.

Artykuł 25.

Rada ogólna reprezentuje Bank austriacko-węgierski na zewnątrz sądownie i zasądownie. Uprawniona jest w granicach statutowych do wszelkich zarządzeń, które nie są zastrzeżone wyłącznie walnemu zgromadzeniu lub dyrekcjom.

Rada ogólna kieruje zarządem majątku, tudzież całym obrotem interesów Banku i czuwa nad nim. Do czuwania nad prawidłowością administracji bankowej, członkowie Rady ogólnej rozdziela między siebie poszczególne główne gałęzie interesów w ślad porządku czynności, który Rada ogólna ma uchwalić.

Radzie ogólnej zachowane jest wyznaczanie funduszów włożyć się mających w każdą z osobna gałąź interesów i ustanawianie warunków w interesach, tudzież zakładanie lub związanie filii (artykuł 2), jakoteż prowadzenie przedsiębiorstwa hipoteczno-kredytowego i na listach zastawnych opartego podług istniejącego do tego osobnego statutu.

Rada ogólna ustanawia zasady powszechne, wydaje za każdym razem potrzebne szczególne polecenia, dotyczące się całego zawiadownictwa interesów, dogląda i zabezpiecza ich wykonanie (artykuły 27 i 46).

Postanowienia, dotyczące się wszystkich gałęzi interesów, służą w tem samym brzmieniu dla placów bankowych austriackich i węgierskich.

Rada ogólna ustanawia podług własnego uznania jednostajną stopę procentową dla interesów eskomptowych i pożyczkowych. Oba Rządy będą czuwały za pośrednictwem dotyczących komisarzy (artykuł 52 i 53) tylko nad tem, czy odnośnie uchwały Rady ogólnej odpowiadają statutowi pod względem formalnym (artykuł 37).

Rada ogólna wybiera ze swego grona na każdoroczny okres czynności komitet wykonawczy (artykuł 39). Do komitetu wykonawczego, jakoteż do komitetów, które stosownie do ustanowionego Porządku czynności mają być wybrane do poszczególnych głównych gałęzi interesów, wybierać należy w równej ilości członków będących obywatelami austriackimi i węgierskimi.

Rada ogólna mianuje sekretarza generalnego, członków kierownictwa interesów i kierujących urzędników zakładów bankowych i oddziałów służby centralnej. Jej zatwierdzeniu zastrzeżone jest mianowanie stanoweze urzędników i wszystkich sług przyjętych z placą roczną (artykuły 46, 47 i 49).

Rada ogólna zdaje sprawę walnemu zgromadzeniu o sprawach Banku. Sprawozdania te nie podlegają ani aprobacie gubernatorowi zastrzeżonej (artykuł 27) ani sprzeciwianiu się obu komisarzy rządowych ze względu na interes państwa (artykuł 52).

Artykuł 26.

Rada ogólna składa się z gubernatora, wicegubernatorów austriackiego i węgierskiego, zastępców wicegubernatorów i dwunastu radców (artykuł 23).

Artykuł 27.

Gubernatora mianuje Jego c. i k. Apostolska Mość na wspólny wniosek Ministrów skarbu c. k. austriackiego i kr. węgierskiego.

Okres urzędowania gubernatora upływa z dniem odbycia się piątego po jego mianowaniu prawidłowego corocznego posiedzenia walnego zgromadzenia (artykuł 13).

Gubernator ustępujący może być ponownie do mianowania proponowany.

Tenże pobiera płacę roczną w sumie 40.000 koron z funduszków Banku i ma prawo do mieszkania bezpłatnego w domu bankowym w Wiedniu.

Gubernator prezyduje na posiedzeniach Rady ogólnej, komitetu wykonawczego i wszystkich innych stałych komitetów.

Uchwały Rady ogólnej, komitetu wykonawczego i wszystkich innych stałych komitetów Rady ogólnej są wykonalnymi tylko wtedy, gdy uzyskają aprobatę gubernatora (artykuł 25). Za aprobowane uważają się te uchwały, którym gubernator nie odmówił wyraźnie aprobaty przed końcem posiedzenia, na którym przysły do skutku.

Gubernator sprawuje w imieniu Rady ogólnej ciągle nadzór nad zarządzeniem majątku i całym obrotem interesów Banku (artykuł 25 i §. 2 Statutu oddziału hipoteczno-kredytowego) we wszystkich tych przypadkach, w których Rada ogólna nie zaprowadzi jeszcze do tego celu innych osobnych urządzeń.

Gubernator wykonywa zastrzeżone sobie prawo decydowania co do przedmiotów należących do zakresu interesów bieżących i wewnętrznej administracji, stosownie do postanowień, wydanych przez Radę ogólną i wydaje zarządzenia potrzebne w myśl artykułu 39.

Artykuł 28.

Jego c. i k. Apostolska Mość mianuje wicegubernatora, który zarazem prezyduje w Dyrekcji

wiedeńskiej i jego zastępcę na wniosek c. k. austriackiego Ministra skarbu a wicegubernatora prezydującego zarazem w Dyrekcji budapeszteńskiej, na wniosek królewsko węgierskiego Ministra skarbu.

Okres urzędowania wicegubernatorów i ich zastępców upływa z dniem odbycia się piątego po ich mianowaniu prawidłowego corocznego posiedzenia walnego zgromadzenia (artykuł 13).

Ustępujący wicegubernatorowie, tudzież ich zastępcy mogą być ponownie do mianowania proponowani.

Wicegubernatorowie pobierają z funduszków Banku płacę roczną po 20.000 koron.

Zastępcy wicegubernatorów sprawują swój urząd bezpłatnie.

Artykuł 29

Do wykonywania czynności urzędowych, należących do zakresu działania gubernatora, w razie gdy gubernator zajdzie przeszkoda, powołani są najprzód wicegubernatorowie, następnie zastępcy wicegubernatorów według tej kolejki, którą gubernator ustanowi.

Zastępców wicegubernatorów w razie potrzeby zastępuje w przynioście zastępcy gubernatora członek Rady ogólnej, wyznaczony przez Radę ogólną.

Artykuł 31.

Urząd członków Rady ogólnej trwa cztery lata. Ci, którzy z kolei mają wystąpić, mogą być ponownie wybrani.

Kolej wystąpienia przypada na pierwszym prawidłowym corocznym posiedzeniu walnego zgromadzenia na trzech wylosowanych członków Rady ogólnej, na prawidłowym posiedzeniu drugiego i trzeciego roku podobnie na trzech członków, na posiedzeniu czwartego roku na pozostałych trzech.

W razie wystąpienia członka Rady ogólnej przed upływem okresu urzędowania, wybór dopełniający jest ważny tylko na peryod wyborczy tego członka, który wystąpił.

Artykuł 34.

Gubernator, wicegubernatorowie, zastępcy wicegubernatorów i członkowie Rady ogólnej Banku austriacko-węgierskiego składają przed rozpoczęciem swego urzędowania uroczyste ślubowanie, że będą stosowali się ściśle do statutu bankowego, że według sił swoich będą się przykładali do spełnienia zadań, które stosownie do artykułu 1 ciężą na

Banku równomiernie w obu państwach, jakoteż do dobra Banku, że będą jak najusilniej starali się o to, iżby interesa Banku i jego majątek zarządzane były rzetelnie, gorliwie i rozważnie i że sprawy Banku zachowywać będą w tajemnicy.

Gubernator składa to ślubowanie Jego c. i k. Apostolskiej Mości, wicegubernatorowie i zastępcy wicegubernatorów składają je dotyczącym Ministrom skarbu, członkowie Rady ogólnej składają ślubowanie gubernatorowi, potwierdzają je podaniem ręki i podpisaniem odnośnego dokumentu.

Artykuł 35.

Gubernator, wicegubernatorowie, zastępcy wicegubernatorów i członkowie Rady ogólnej Banku austriacko-węgierskiego są odpowiedzialni za uchwały, do których się przychyliłi a w swoim zakresie działania za rzetelne, rozważne i statutowi odpowiednie prowadzenie interesów.

Artykuł 36.

Radę ogólną, komitet wykonawczy i wszystkie inne komitety Rady ogólnej zwołuje gubernator.

Rada ogólna zbiera się z reguły dwa razy na miesiąc w dniach, które gubernator wyznaczy. Zgromadzenia nadzwyczajne zwołuje gubernator stosownie do potrzeby.

Każdy z komisarzy rządowych (art. 51), może polecić zwołanie nadzwyczajnego zgromadzenia.

Posiedzenia Rady ogólnej, komitetu wykonawczego i wszystkich innych komitetów Rady ogólnej odbywają się stosownie do postanowienia gubernatora w Wiedniu lub w Budapeszcie, a to ile możliwości na przemian.

Na posiedzenia Rady ogólnej, komitetu wykonawczego i wszystkich innych stałych komitetów zapraszać należy oprócz wszystkich członków, także obu komisarzy rządowych.

Artykuł 37.

Na zgromadzeniach Rady ogólnej przewodniczy gubernator.

Do kompletu Rady ogólnej potrzebna jest obecność najmniej siedmiu członków razem z przewodniczącym.

Rada uchwała bezwzględną większością głosów obecnych. Przewodniczący głosuje tylko w razie równości głosów i głos jego rozstrzyga.

Żaden członek Rady ogólnej nie może mieć więcej głosów jak jeden. Pełnomocnictwa i wota piśmienne członków nieobecnych są niedopuszczalne.

Wszystkie wybory w Radzie ogólnej odbywają się kartkami.

W protokołach rozpraw podawać należy nazwiska obecnych i wydane uchwały. Każdemu komisarzowi rządowemu i każdemu obecnemu członkowi Rady ogólnej wolno podać do protokołu zdanie swoje odmienne od uchwały większości.

Protokoły rozpraw podpisują: przewodniczący, sekretarz generalny jako referent, tudzież komisarze rządowi (artykuł 51), jeżeli byli obecni na posiedzeniu; zachowuje się protokoły te w archiwum.

Artykuł 38.

Rada ogólna używa firmy Banku austriacko-węgierskiego.

Aby podpis firmy był ważny, potrzebny jest podpis gubernatora lub w jego zastępstwie wicegubernatora albo zastępcy wicegubernatora, członka Rady ogólnej a obok tych sekretarza generalnego lub jego zastępcy. Przez taki podpis firmy Bank austriacko-węgierski staje się zobowiązany we wszystkich przypadkach i nawet w tych, w których ustawy wymagają szczególnego pełnomocnictwa.

Korespondencya Rady ogólnej opatrzona być powinna zawsze podpisem firmy przepisany w statucie.

Rada ogólna postanowi, w których przypadkach i w jakiej formie podpis kierownictwa interesów w Wiedniu (artykuł 46) i podpisujących firmę zakładów bankowych, tudzież oddziałów, uzasadnia zobowiązanie się Banku austriacko-węgierskiego i podaje to do wiadomości przez przybicie ogłoszenia w odnośnych lokalach urzędowych.

Artykuł 39.

Komitet wykonawczy Rady ogólnej (artykuł 25) ma czuwać nad ściśłem wykonywaniem postanowień w §. 84 zawartych. Nadto, w przypadkach naglącej konieczności winien wydawać potrzebne, niecierpiące zwłoki zarządzenia, o których uwiadomić ma z umotywowaniem Radę ogólną na jej najbliższem zebraniu.

Komitet wykonawczy składa się z gubernatora i czterech członków Rady ogólnej. Komitet wykonawczy jest w komplecie, jeżeli jest obecnych trzech członków łącznie z przewodniczącym.

Na wypadki przeszkody, wybiera Rada ogólna dwóch zastępców ze swego grona.

Każdy komisarz rządowy (artykuł 51) może polecić zwołanie posiedzenia komitetu wykonawczego.

Na posiedzenia komitetu wykonawczego zapraszać należy wszystkich członków i obu komisarzy rządowych.

W przypadkach niezmiernie pilnych i niecierpiących zwłoki, jeżeli poprzednie zwołanie posiedzenia komitetu wykonawczego jest niemożliwe, gubernator wydaje potrzebne niezwłoczne zarządzenia i uwiadamia o nich z umotywowaniem Radę ogólną na jej najbliższym zebraniu.

O wydaniu takich zarządzeń uwiadomić należy niezwłocznie obu komisarzy rządowych.

Artykuł 40.

Dyrekcya w Wiedniu i dyrekcya w Budapeszcie uprawnione są do wydawania wszelkich zarządzeń następujących się bezpośrednio w zakresie działania, który im statut wyznacza.

Dyrekcjom służy wyłączne prawo wymierzania kredytu bankowego w interesach eskomptowych i pożyczkowych w odnośnym państwie. W tym celu one ustanawiają granicę, aż do której poszczególne firmy i osoby mogą używać kredytu bankowego w każdej z tych dwóch gałęzi interesów.

Dyrekcye czuwają także nad używaniem tego kredytu w każdej gałęzi, zarządzają co pod tym względem okaże się potrzebnem a w przypadkach artykułu 63 wydają zastrzeżoną sobie decyzję.

Nadto są one uprawnione do zakładania i znoszenia w miejscach dotyczącego państwa, które uznają za stosowne, kantorów pomocniczych bankowych do interesów eskomptowych, jakoteż do dozwalania firmom i osobom używania kredytu bankowego także drogą korespondencyi.

One oznaczają ilość cenzorów odpowiednio potrzebie i stosunkom rozmaitych targów i mianują cenzorów przy zakładach bankowych w dotyczącem państwie.

Zarządzenia Rady ogólnej wydawane piśmiennie do zakładów bankowych jednego lub obu państw, przysłać należy dotyczącym Dyrekcjom celem zakomunikowania podległym zakładom bankowym (artykuł 46). Zarządzenia przesyłane z powodu nagłości bezpośrednio zakładom bankowym, zakomunikować należy niezwłocznie dotyczącej Dyrekcji.

Dyrekcye obowiązane są nadsyłać Radzie ogólnej sprawozdania, jakich takowa zażąda, lecz mają także prawo przedstawiania Radzie ogólnej każdego czasu wniosków odnoszących się i nie odnoszących się do ich zakresu działania.

Artykuł 41.

Każda Dyrekcya składa się z dotyczącego wicegubernatora, jego zastępcy i z sześciu członków Rady ogólnej będących obywatelami odnośnego państwa (artykuł 23).

Wicegubernator prezyduje na posiedzeniach Dyrekcji i jest stałym reprezentantem Dyrekcji.

Niezawisłe od prawa, które wykonywać ma gubernator w imieniu Rady ogólnej (artykuł 27), wicegubernator sprawuje w imieniu Dyrekcji nieustanny nadzór nad używaniem kredytu w podległych zakładach bankowych.

W tym zakresie działania wicegubernator ma prawo wydawania w przypadkach naglącej konieczności potrzebnych nieodwlocznych zarządzeń, o których uwiadamia niezwłocznie z uzasadnieniem gubernatora i Dyrekcję na jej najbliższym zebraniu.

Wszelkie wnioski sprawozdania i korespondencye referenta dyrekcji (artykuł 45) a w Budapeszcie także pisma takie reprezentacyi oddziału hipoteczno-kredytowego (artykuł 2) podlegają jego aprobacie i powinny być opatrzone jego wizą.

Artykuł 44.

Każda Dyrekcya zbiera się z reguły co tydzień w dniu, który przewodniczący wyznaczy do załatwiania spraw należących do jej zakresu działania.

Zebrania nadzwyczajne zwoływane będą w razie potrzeby na zarządzenie przewodniczącego, gubernatora lub dotyczącego komisarza rządowego.

Aby Dyrekcya mogła uchwalać, potrzebna jest obecność czterech jej członków z wliczeniem przewodniczącego.

Na obradach Dyrekcji uchwały wydawane będą bezwzględną większością głosów obecnych.

Przewodniczący glosuje tylko w razie równości głosów i głos jego jest rozstrzygający.

Uchwały Dyrekcji są wykonalnemi tylko wtedy, gdy uzyskają aprobatę przewodniczącego. Za aprobowane uważają się te uchwały, którym przewodniczący nie odmówił wyraźnie aprobaty przed końcem tego posiedzenia, na którym przyszły do skutku.

Czynności urzędowe zastrzeżone wicegubernatorowi (artykuł 41) załatwia w razie, gdyby go zaszła przeszkoda, jego zastępca.

Gdyby zaś przeszkoda zaszła tak wicegubernatora jak i jego zastępcę, wicegubernator przeznaczy tymczasowo na swego zastępcę jednego z członków Rady ogólnej, należącego do dotyczącej Dyrekcji.

Artykuł 45.

Radu ogólna przydaje każdej Dyrekcji w porozumieniu z nią jednego członka kierownictwa interesów na inspektora centralnego w dotyczącym państwie, tudzież potrzebną ilość urzędników i sług. Inspektor centralny urzęduje w przymocie referenta Dyrekcji i jest organem przeznaczonym do wykonywania jej uchwał i zarządzeń pod nadzorem wicegubernatora.

Inspektor centralny oprócz czynności, do których jako organ wykonawczy Dyrekcji jest obowiązany, sprawuje nadto jako członek kierownictwa interesów, nadzór nad zakładami bankowymi dotyczącego państwa a to stosownie do instrukcji, którą Rada ogólna wyda.

Obowiązany jest prosić wicegubernatora o aprobatę lub wizę do wszystkich swoich wniosków, sprawozdań i korespondencji (artykuł 41).

Protokoły rozpraw i korespondencje Dyrekcji, tudzież zarządzenia wydawane do zakładów bankowych w dotyczącem państwie, podpisywane być mają przez wicegubernatora i referenta — protokoły rozpraw także przez dotyczącego komisarza rządowego, jeżeli był obecny na posiedzeniu.

Najpóźniej w przeciągu trzech dni przesłać należy Radzie ogólnej odpis każdego protokołu rozpraw.

Artykuł 46.

Zwierzchnie kierownictwo wszystkich gałęzi interesów sprawuje sekretarz generalny jako najwyższy urzędnik Banku w imieniu i pod nadzorem Rady ogólnej (artykuły 25 i 27) według instrukcji, która będzie wydana. Gdyby go zaszła przeszkoda, zastępuje go z reguły zastępca sekretarza generalnego.

Sekretarz generalny jest organem, którego Rada ogólna używa do wykonania wszystkich swoich uchwał pod nadzorem gubernatora i który przede wszystkim czuwać ma nad tem, aby zostały należycie spełnione. Wydaje on bezpośrednio lub za pośrednictwem kierownictwa interesów lub dyrekcji (artykuł 40) na podstawie instrukcji przez Radę ogólną zatwierdzonych, wszelkie potrzebne w tym względzie polecenia i objaśnienia dla zakładów bankowych i wszelkich organów bankowych.

Sekretarz generalny uczestniczy we wszystkich obradach Rady ogólnej, jakoteż komitetu wykonawczego i wszystkich innych komitetów stałych Rady ogólnej, wszakże tylko z głosem doradczym. Obowiązkiem jest jego przedstawiać Radzie ogólnej wnioski, mające na celu dobro służby; nadto w protokołach i aktach zdanie jego powinno być notowane.

Sekretarz generalny składa codziennie gubernatorowi dokładne sprawozdanie z ruchu czynności, środków obrotu i sytuacji Banku i otrzymuje od niego aprobatę lub wizę do wszystkich wniosków, które przelożyć ma Radzie ogólnej.

Do bezpośredniego zarządu czynnościami przydane jest sekretarzowi generalnemu wydział kierujący jako rada przybozna. Składa się on z sekretarza generalnego, który jest jego przewodniczącym, zastępcy sekretarza generalnego, urzędników wyższych sekretaryatu generalnego, buchaltera starszego, obu inspektorów centralnych, naczelników zakładów głównych i dyrektora oddziału hipoteczno-kredytowego. Urzędnicy wyżsi sekretaryatu generalnego i buchalter starszy przesyłają wszystkie podania i zestawienia do Rady ogólnej na ręce sekretarza generalnego i za jego pośrednictwem otrzymują także uchwały Rady ogólnej.

W bezpośrednim zarządzie czynnościami oddziału hipoteczno-kredytowego zastępować będzie sekretarza generalnego dyrektor oddziału hipoteczno-kredytowego.

Artykuł 47.

Stanowcze mianowanie urzędników i wszelkich sług Banku za roczną płacą przyjętych, zastrzeżone jest Radzie ogólnej.

Ona stanowi o stosunkach służbowych i płacach urzędników i wszystkich oficyalistów Banku i może udzielać im nagród i wsparć.

Emerytury dla urzędników, urzędników niższych sług i robotników Banku, tudzież dla osierconych po nich, i dodatki na wychowanie sierot po oficyalistach bankowych, ustanawia Rada ogólna według istniejącego w tej mierze prawidła.

Przepisy, dotyczące się emerytur, zmienione być mogą tylko przez walne zgromadzenie i tylko bez uszczuplenia praw nabytych.

Najwyższa władza dyscyplinarna nad urzędnikami i wszystkimi innymi oficyalistami Banku zastrzeżona jest Radzie ogólnej.

Do prowadzenia śledztw dyscyplinarnych w myśl porządku służbowego, który wyda Rada ogólna, ustanowione będą w Wiedniu i Budapeszcie

komisyje dyscyplinarne, których członków mianuje Rada ogólna. W komisyi dyscyplinarnej przewodniczy dotyczący inspektor centralny.

Wykonywanie wszystkich praw w artykule niniejszym Radzie ogólnej zastrzeżonych nie podlega sprzeciwieniu się obu komisarzy rządowych ze względu na interes państwa (artykuł 52). o ile nie idzie o zmianę systemu plac służbowych i emerytur.

Artykuł 51.

Rząd austriacki i Rząd węgierski mianują po jednym komisarzy i po jednym zastępcy komisarza a to, dla przekonywania się za ich pośrednictwem, czy postępowanie spółki bankowej jest odpowiednie ustawom i statutowi i zgodne z interesem państwa.

Artykuł 52.

Komisarze mają prawo znajdowania się na posiedzeniach walnego zgromadzenia, Rady ogólnej, komitetu wykonawczego i wszelkich innych komitetów stałych Rady ogólnej, jakoteż dotyczącej Dyrekcyi, aczkolwiek tylko z głosem doradczym i mogą żądać wszelkich wyjaśnień, jakichby potrzebowali dla spełnienia swego zadania.

Komisarzom powinno być zawsze dozwolane wglądanie potrzebne dla wykonywania obowiązkuwego nadzoru, w zawiadostwo interesami Banku.

Każdemu z dwóch komisarzy rządowych służy prawo sprzeciwienia się uchwałom walnego zgromadzenia, Rady ogólnej, komitetu wykonawczego i wszelkich innych komitetów stałych Rady ogólnej lub dotyczącej Dyrekcyi, gdy uznaje, że uchwała nie jest zgodna z istniejącymi ustawami, ze statutem albo z interesami dotyczącego państwa (artykuły 25 i 47).

Artykuł 53.

Jeżeli komisarz rządowy uczyni zarzut przeciwko uchwale walnego zgromadzenia, Rady ogólnej komitetu lub odpowiedniej Dyrekcyi, zarzut ten ma skutek odwołujący a przedmiot, o ile tyczy się uchwały komitetu lub dyrekcyi, przedstawiony będzie najprzód Radzie ogólnej do uchwalenia.

Jeżeli zarzut taki ze strony komisarza rządowego tyczy się uchwały walnego zgromadzenia lub Rady ogólnej, starać się należy nasamprzód porozumieć się z Rządem, przez który komisarz jest ustanowiony.

Jeżeli w tej mierze nie da się osiągnąć porozumienia między Rządem a Bankiem, decyduje o przedmiocie, o ile idzie o zachowanie ustaw lub statutów w jednym lub drugim państwie obowiązujących, z wyłączeniem wszelkiego dalszego postępowania sąd polubowny, który stosownie do zaproszenia przewodniczącego zbiera się w Wiedniu lub Budapeszcie. Gdy zaś idzie o sprzeciwienie się uczynione na zasadzie obrony interesu państwa, decyduje o przedmiocie ostatecznie dotyczące całe Ministerstwo.

Sąd polubowny składa się z siedmiu członków, z których po trzech wyznaczają z grona członków Najwyższego Trybunału w Wiedniu i kuryi królewsko węgierskiej w Budapeszcie, prezosi tychże sądów na przeciąg roku. Siódmego członka, który zarazem ma być przewodniczącym, obiorą ci sześciu członkowie.

Jeżeli wybierający nie wyprowadzą bezwzględnej większości głosów, natenczas przewodniczącego sądu polubownego mianować będzie na przemian, albo prezes Najwyższego Trybunału w Wiedniu, albo prezes kuryi królewsko węgierskiej.

Który z prezesów dwóch najwyższych Trybunałów ma być najprzód powołanym do mianowania przewodniczącego, rozstrzyga los.

Sąd polubowny wydaje uchwały bezwzględną większością głosów po poprzednim wysłuchaniu Rady ogólnej.

W razie równości głosów, to zdanie staje się uchwałą, do którego przystępuje przewodniczący.

Sąd polubowny nie potrzebuje wiązać się przepisami procedury, wszakże do wyroku swego dołączyć ma powody orzeczenia.

Artykuł 54.

Co do wszystkich przedmiotów, które wymagają współdziałania Rządu, winien Bank za pośrednictwem Rady ogólnej udawać się do dotyczącego Ministra skarbu, według okoliczności do obu Ministrów skarbu.

Co do wszystkich sporów, które powstaną między Rządem królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych a Bankiem austriacko-węgierskim, o ile rozstrzyganie ich nie należy do sądu polubownego w artykule 53 ustanowionego (artykuł 108), właściwym do prowadzenia postępowania i wydania wyroku jest c. k. Sąd krajowy w Wiedniu.

Co do wszystkich sporów, które powstaną między Rządem krajów korony węgierskiej a Ban-

kiem austriacko-węgierskim, o ile rozstrzyganie ich nie należy do sądu polubownego w artykule 53 ustanowionego (artykuł 108), właściwym do prowadzenia postępowania i wydania wyroku jest Trybunał królewski w Budapeszcie.

Artykuł 55.

Bank eskomptować może odpowiednio statutowi (artykuł 60) weksle przedstawione przez austriacką lub węgierską administrację skarbu. Potrzebna jednak do tego jest uchwała posiedzenia Rady ogólnej.

Nadto interesa na rachunek administracji państwa załatwiać może Bank komisyjnie.

Saldo wypadające na karb Rządu z załatwienia komisyjnego takich interesów zaspakajane być ma gotówką w ciągu miesiąca po umowie, saldo z końcem każdego miesiąca pozostające, najpóźniej aż do dnia 7. następującego miesiąca.

Bank jest obowiązany na rachunek każdej z dwóch administracji skarbowych, a to według postanowień, które będą umówione, odbierać pieniądze i czynić wypłaty aż do wysokości dotyczącej należności. Bank jest także obowiązany na żądanie i na rachunek każdej z dwóch administracji skarbowych uskuteczniać wymiany w kasach bankowych miejsc, które za porozumieniem się będą oznaczone. Bank nie ma prawa ani do prowizji za swoje trudy w tym względzie ani do zwrotu kosztów.

Oprócz tego Bank może wchodzić z administracją skarbową austriacką lub węgierską w inne interesa statutowi odpowiadające tylko o tyle, o ile z nimi nie łączy się danie przez Bank pożyczki lub kredytu.

Artykuł 56.

Bank austriacko-węgierski ma prawo:

- a) eskomptować i dalej zbywać weksle, papiery obiegowe i kupony (artykuł 60 i 61);
- b) dawać pożyczki na zastaw ręczny (artykuł 65);
- c) przyjmować depozyty w zachowanie, a względnie do zawiadywania (artykuł 71);
- d) przyjmować pieniądze za listami dłużnymi (artykuł 75), tudzież
- e) pieniądze, weksle i papiery obiegowe z krótkim terminem płatności (interesa przelewowe) na bieżący rachunek (artykuł 76);
- f) wydawać przekazy na swoje własne kasy (artykuł 78);
- g) załatwiać interesa komisyjnie (artykuł 81);
- h) wypłacać po terminie płatności papiery obiegowe, na które Bank może dawać pożyczki, jakoteż kupony od nich;

i) nabywać i sprzedawać złoto i srebro wybite i niewybite (artykuł 65);

k) nabywać i sprzedawać w krajach tutejszych i za granicą weksle i czeki na targi zagraniczne, jakoteż bilety zagraniczne i weksle płatne w obszarze ważności niniejszego statutu opiewające nie na walutę koronową, tudzież wydawać czeki i przekazy na targi zagraniczne, załatwiać inkassa za granicą i uiszczać wypłaty na cudzy rachunek, jakoteż utrzymywać za granicą kapitały potrzebne do prowadzenia tych gałęzi interesów;

l) dawać w listach zastawnych pożyczki hipoteczne, stosownie do statutu oddziału hipotecznokredytowego, przyłączonego w dodatku do niniejszego statutu;

m) kupować i sprzedawać własne listy zastawne Banku.

Rok czynności Banku zaczyna się dnia 1. stycznia a kończy się dnia 31. grudnia.

Artykuł 58.

Do uiszczenia wyplat Bankowi należących się w walucie koronowej, można używać tylko biletów Banku (artykuł 82) lub ustawowej monety metalowej stępla austriackiego lub węgierskiego.

Gdyby się pojawiły bilety bankowe podrobione, Bank ma prawo odebrania ich za potwierdzeniem. Pod względem obrotu monetarnego zaprowadzić należy w kasach bankowych normy przepisane artykułami VI i XI umowy monetarnej i walutowej z dnia 11. sierpnia 1892 (ustawa austriacka z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 127 i artykuł XVIII ustawy węgierskiej z roku 1892).

Artykuł 60.

Bank austriacko-węgierski ma prawo eskomptować weksle trasowane i osobiste, opiewające na walutę koronową i płatne najpóźniej w ciągu trzech miesięcy w obrębie ważności niniejszych statutów.

Weksle eskomptować się mające opatrzone być muszą z reguły podpisem trzech, w każdym zaś razie podpisem dwóch obowiązanych, znanych z wypłacalności.

Powodu wykluczenia nie stanowi małość sumy wekslowej.

Bank nie jest obowiązany podać przyczyny odmówienia eskomptu.

Eskomptowania Banku odbywać się mają we wszystkich zakładach bankowych z reguły tylko według tej stopy procentowej, którą Rada ogólna dla

nich wszystkich ustanowi (artykuł 25) a która ma być podana do wiadomości publicznej i na przegrodach biurowych Banku wywieszona; wyjątki dozwolone są tylko na zasadzie uchwały Rady ogólnej lub jednego z komitetów, który ona do tego upoważni.

Artykuł 62.

Badając weksle przedstawione do eskomptowania, postępować należy we wszystkich placach bankowych jednakowo i bezstronnie. Badaniem tem zajmuje się z reguły komitet cenzorów.

Rada ogólna orzeka, w których szczególnych przypadkach weksle eskomptowane być mogą bez osobnego zbadania przez komitet cenzorów, jednakże weksle takie przedstawione być powinny później komitetowi cenzorów.

Cenzorowie wydawać mają sąd o wekslach do eskomptowania przedstawionych z ścisłą bezstronnością, zachowywać w tajemnicy narady komitetu cenzorów i kolegium cenzorów i w tej mierze złożyć na piśmie przyrzeczenie, gdy obejmują urządowanie.

Zaden członek komitetu cenzorów nie może wydawać zdania o swoich własnych wekslach lub o wekslach firmy, do której należy w jakimkolwiek przynioście.

Artykuł 64.

Cenzorami mianują obie Dyrekcye (artykuł 40) kupców, tudzież inne osoby obznajmione ze stosunkami miejscowemi na polu handlu, przemysłu, rzemiosł lub rolnictwa. Przed mianowaniem cenzorów dotycząca Dyrekcya wysłucha właściwe izby handlowo-przemysłowe, rady ziemiańskie krajowe, c. k. towarzystwa gospodarcze lub rolnicze, a względnie Związek krajowy węgierski towarzystw rolniczych, Towarzystwo rolnicze kroacko-slawońskie.

Cenzorów mianuje się na okres trzechletni, po którego upływie mogą być bezpośrednio powołani w tym przynioście na następne trzechlecie.

Synowie, spółnicy i prokuryści członków Rady ogólnej i cenzorów nie mogą być mianowani cenzorami.

Artykuł 65.

Bank ma prawo dawać pożyczki na zastaw ręczny, najdłużej na trzy miesiące.

Na zastawy są zdadne:

1. Złoto i srebro w monetach i nie w monetach;

2. papiery publiczne, które są notowane urzędowo na giełdzie publicznej w jednym z dwóch państw monarchii, a mianowicie:

- a) papiery państwa austriackie i węgierskie;
- b) zapisy dłużne krajowe austriackie i węgierskie;
- c) obligacye pożyczkowe, wypuszczone w obieg na podstawie zezwolenia Władzy przez gminy lub inne korporacye pod nadzorem urzędowym zostające, do rozpisywania poborów uprawione albo, na cele tychże, przez instytuta kredytowe;
- d) listy zastawne Banku austriacko-węgierskiego i listy zastawne innych zakładów hipoteczno-kredytowych na obszarze ważności niniejszego statutu, tudzież papiery publiczne austriackie i węgierskie, które na zasadzie postanowień ustawowych są zdadne do lokowania w nich pieniędzy sierocych i depozytowych;
- e) akcye przedsiębiorstw przewozowych i przemysłowych, austriackich i węgierskich w ruchu będących, na które wniesiono całą sumę;
- f) obligacye pierwszeństwa spółek i przedsiębiorstw pod e) wzmiankowanych.

3. Weksle płatne w obszarze ważności niniejszego statutu, z terminem płatności najwięcej za sześć miesięcy, i zresztą czyniące zadość postanowieniom artykułu 60, chociażby nie opiewały na walutę koronową.

4. Weksle na targi zagraniczne, z terminem płatności najwięcej za sześć miesięcy, a pod względem obowiązanych czyniące zadość postanowieniom artykułu 60.

Rada ogólna oznacza warunki, pod którymi mogą być dawane pożyczki na metale szlachetne i weksle, i stanowi, na które papiery i do jakiej części wartości obiegowej, w pewnych zaś przypadkach, do jakiej sumy całkowitej udzielane być mogą pożyczki w kasach Banku w obu państwach monarchii.

Bank może udzielać pożyczki na srebro wybite lub niewybite na monety, tudzież dostarczać takiego srebra (artykuł 56 *z*) tylko za zezwoleniem c. k. austriackiego i królewsko węgierskiego Ministra skarbu.

Artykuł 75.

Bank ma prawo obejmować za stwierdzeniem piśmiennem pieniądze gotowe w biletach lub monetach z oprocentowaniem lub bez oprocentowania na czas oznaczony lub nieoznaczony.

Artykuł 82.

Bank austriacko-węgierski, dopóki trwać będzie jego przywilej, będzie miał w granicach artykułu 84go wyłączne prawo w obu państwach mo-

narchii wygotowywać i wypuszczać w obieg przekazy na siebie samego, nicoprocentowane, płatne okazicielowi na żądanie.

Przekazy te Banku austriacko-węgierskiego (bilety bankowe) nie mogą opiewać na mniejszą kwotę niż na pięćdziesiąt koron. Opatrzony są po jednej stronie napisem niemieckim i orłem cesarsko austriackim a po drugiej stronie jednobrzmiącym napisem węgierskim i herbem krajów korony węgierskiej. Firma Banku podpisana jest w sposób statutem przepisany (artykuł 38).

Artykuł 83.

Bank austriacko-węgierski obowiązany jest bilety przez siebie wydane wymieniać na żądanie w swoich Zakładach głównych w Wiedniu i Budapeszcie natychmiast na monetę ustawową metalową stępla austriackiego lub węgierskiego.

Napis biletów bankowych zawierać powinien zapewnienie w tym względzie.

Gdyby w Zakładzie głównym wiedeńskim lub w Zakładzie głównym budapeszteńskim najpóźniej w przeciągu dwudziestu czterech godzin po okazaniu, nie uczyniono zadość temu obowiązkowi, pociągnięto za sobą utratę przywileju, wyjąwszy przypadek czasowego wstrzymania wykupu biletów drogą ustawową jednocześnie w obu państwach monarchii zarządzanego.

Bank obowiązany jest wymieniać bilety swoje na monetę ustawową metalową stępla austriackiego lub węgierskiego, także w filiach swoich, o ile pozwolą na to ich zasoby gotówki i potrzeby pieniężne.

Artykuł 84.

Rada ogólna starać się ma, aby stosunek zasobu w metalu do biletów w obiegu będących, zabezpieczał uczynienie w zupełności zadość obowiązkowi w artykule 83 nadmienionemu.

W każdym jednak razie suma ogólna biletów bankowych w obiegu będących powinna być pokryta najmniej w dwóch piątych częściach ustawowymi pieniądźmi metalowymi stępla austriackiego lub węgierskiego podług ich wartości imiennej albo tutejszo-krajowemi monetami handlowemi złotemi, albo monetami złotemi zagranicznymi albo złotem w sztabach liczonem na wagę podług ustawowej stopy menniczej waluty koronowej z potrąceniem należności za wybicie; reszta zaś biletów w obiegu będących, z doliczeniem wszelkich zobowiązań niezwłocznie płatnych, powinna być sposobem bankowym pokryta.

Do pokrycia bankowego służyć mogą:

- a) weksle i papiery odpowiednio statutowi eskompotowane;

- b) kruszce szlachetne i papiery publiczne, na które odpowiednio statutowi udzielono pożyczkę;

- e) w myśl statutu wykupione, płatne papiery i kupony;

- d) weksle na targi zagraniczne czyniące zadość postanowieniom artykułów 60 i 64, pod względem terminów i zobowiązanych, tudzież bilety zagraniczne (artykuł 111).

Gdy suma, którą czynią bilety bankowe w obiegu będące, przewyższy zapas gotówki o więcej niż czterysta milionów koron, Bank płacić ma obu Rządom od nadwyżki podatek wynoszący pięć od sta rocznie a to w tym samym stosunku i w tym samym terminie, w którym każdemu z dwóch Rządów wypłacany być ma udział w zysku Banku (artykuł 102).

W celu oznaczenia podatku, który ma być płacony z tytułu emisji biletów, Zarząd Banku obowiązany jest dnia 7., 15., 23. i ostatniego każdego miesiąca obliczyć sumę zapasu gotówki i biletów bankowych w obiegu będących i obliczenia te odnoszące się do każdego z rzeczonych terminów przedstawić z końcem roku administracyom skarbowym obu Stron. Na podstawie tych wykazów oznaczany będzie podatek od biletów, który Bank ma płacić, w taki sposób, że od każdej podatkowi podlegającej nadwyżki biletów w obiegu będących, w którymkolwiek z tych terminów się zdarzającej, policzy się $\frac{3}{4}$ od sta na należytość podatkową. Suma tych kwot, odnośnie do każdego terminu na należytość podatkową policzonych, stanowi podatek, który Bank ma płacić.

Artykuł 86.

Bilety Banku austriacko-węgierskiego używają wyłącznie takiego przywileju, że w obu państwach monarchii każdy musi i wszystkie kasy publiczne obowiązane są przyjmować je w ich pełnej wartości imiennej przy wszystkich wypłatach, które uiszczane być mają w walucie koronowej, a które w skutek postanowienia ustawowego, kontraktowego zobowiązania lub jakiegokolwiek innego oświadczenia woli prywatnej nie mają być zaspakajane w monecie brzęczącej.

Artykuł 87.

Bank jest obowiązany odkupować każdego czasu na żądanie sztaby złote w swoich zakładach głównych w Wiedniu i Budapeszcie za bilety bankowe podług ustawowej stopy menniczej waluty koronowej.

W przypadku takim Bank ma prawo sztaby złote dać technikom przez siebie wybranym do zbadania i rozłożenia na koszt zbywającego i potrącić sobie koszt wybicia monety przez Rządy ustanowione i ogłoszone.

Artykuł 89.

Gdy poszczególne lub wszystkie rodzaje biletów bankowych będą ściągane, tudzież gdy upływie przywilej Bankowi austriacko-węgierskiemu udzielony, obadwa Rządy wyznaczą w porozumieniu z Radą ogólną terminy, w których bilety bankowe z obiegu wywołane mają być przynieszone do wykupu lub wymiany.

W sześć lat po upływie ostatniego publicznie ogłoszonego terminu do ściągnięcia poszczególnego rodzaju lub wszystkich rodzajów biletów bankowych, Bank nie jest już obowiązany wykupować lub wymieniać wywołanych biletów bankowych.

Suma pieniężna biletów wywołanych, lecz do wykupu nie przyniesionych (artykuł 85) przedawania się na rzecz obu Rządów a to w tym samym stosunku, w którym każdemu z dwóch Rządów wypłacany był udział w zyskach Banku (artykuł 102).

Jednakże suma pieniężna wywołanych a do wykupu nie przyniesionych biletów z datą emisji 1. maja 1880 przedawania się w myśl artykułu 89 statutu, który dotychczas obowiązywał, na rzecz funduszu odwodowego.

Artykuł 90.

Ile razy administracja państwa austriacka lub węgierska tego zażąda, tudzież ile razy zajdzie zmiana w osobie komisarza rządowego, gubernatora lub sekretarza generalnego przez wystąpienie z urzędu, stan biletów bankowych znajdujących się naówczas w obiegu, będzie jak najściślej zbadany, wynik z istniejącymi zapiskami porównany, akt zaś rewizji podpiszą osoby wyżej wymienione, tudzież naczelny buchalter i dyrektor drukarni bankowej, poczem zachowany zostanie w archiwum.

Artykuł 92.

Majątek Banku i dochody Banku uwolnione są od podatku z wyjątkiem realności, papierów wartościowych funduszu odwodowego i sumy, którą Bank wypłaca akcyonaryuszom tytułem dywidendy.

Artykuł 95.

Zażalenia przeciw Bankowi, tyczące się sprawowania interesów w zakładzie głównym w Wiedniu i w filiach znajdujących się w krajach austriackich podawać można tylko do c. k. Sądu handlowego w Wiedniu, zażalenia tyczące się sprawowania interesów w zakładzie głównym w Budapeszcie i w filiach znajdujących się w krajach korony węgierskiej, podawać można tylko do królewskiego Sądu handlowego w Budapeszcie.

Zażalenia przeciw Bankowi, tyczące się gałęzi interesów hipoteczno-kredytowych, podawać należy do c. k. Sądu krajowego w Wiedniu lub do Trybunału królewskiego w Budapeszcie podług tego, czy realność zastawiona znajduje się w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa, czy w krajach korony węgierskiej, o ile według przepisów Ordynacji egzekucyjnej zażalenie nie powinno być podane do sądu egzekucyjnego.

Artykuł 101.

Pod względem zestawiania bilansu obowiązują następujące postanowienia:

1. Bilans zamknąć należy z dniem 31. grudnia każdego roku.

2. Papiery wartościowe znajdujące się w posiadaniu Banku wstawić należy do bilansu po kursie z dnia 31. grudnia. Zysk na kursie papierów wartościowych w posiadaniu Banku będących, który jeszcze nie wpłynął do kasy, dopisać należy do funduszu odwodowego.

Gdy przywilej Banku upływie i nie zostanie odnowiony (artykuł 105), lub gdy spółka bankowa zostanie rozwiązana przed upływem przywileju (artykuł 106), zysków w ciągu ostatniego roku czynności w okresie przywileju osiągniętych, które do kasy jeszcze nie wpłynęły, nie trzeba dopisywać do funduszu odwodowego, lecz wliczyć w dochody roczne.

3. Z kosztów zarządu wolno na kilka lat rozłożyć tylko wydatki na nową formę biletów bankowych.

Artykuł 102.

Z całkowitego przychodu rocznego z interesów i majątku Banku należy się akcyonaryuszom po strąceniu wszelkich wydatków najprzód cztery od sta wniesionego kapitału akcyjnego. Z pozostającego jeszcze czystego dochodu rocznego złożone będą dziesięć od sta do funduszu odwodowego a dwa od sta do funduszu emerytalnego.

Z pozostającej potem części zysku, dopóki całkowita dywidenda akcyonaryuszów nie przenosi sześciu od sta wniesionego kapitału akcyjnego, jedną połowę dolicza się do dywidendy przypadającej dla akcyonaryuszów, druga zaś połowa dostaje się obu Rządom. Z części zysku, która potem zostaje, dolicza się trzecią część do dywidendy przypadającej dla akcyonaryuszów, pozostałe zaś dwie trzecie części dostają się obu Rządom.

Udział w zysku przypadający dwu Rządom wypłacić należy Rządowi c. k. austriackiemu i Rządowi królewsko węgierskiemu po prawidłowym corocznem posiedzeniu walnego zgromadzenia, odbywającym się najpóźniej w lutym następnego roku,

a to w tym samym stosunku podziału, w którym opodatkowany stosownie do artykułu 92 dochód Banku austriacko-węgierskiego odnośnie do kwoty przypadającej z interesów hipoteczno-kredytowych i odnośnie do reszty opodatkowanej kwoty tego dochodu podlegał opodatkowaniu w jednym lub drugim państwie w dotyczącym roku czynności stosownie do artykułu VI rozdziału pierwszego części IV. rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176, a względnie §. 6 artykułu ustawy węgierskiej o przedłużeniu przywileju Banku austriacko-węgierskiego.

Z czystego dochodu, zebranego w pierwszym półroczu, o ile stosownie do powyższych przepisów, ma być między akcjonaryuszów podzielony, wydawana będzie akcjonaryuszom w lipcu każdego roku rata wynosząca dwa od sta wniesionego kapitału akcyjnego.

Reszta czystych dochodów wypłacana będzie po zwyczajnym posiedzeniu rocznym walnego zgromadzenia, które odbędzie się najpóźniej w lutym następnego roku.

Gdy czyste dochody roczne nie wystarczają do otrzymania dywidendy po cztery od sta wniesionego kapitału akcyjnego, to, co niedostaje, można dobrać z funduszu odwodowego, dopóki tenże nie zmniejszy się poniżej dziesięciu od sta wniesionego kapitału akcyjnego.

Artykuł 103.

Fundusz odwodowy przeznaczony jest jeszcze przed uzupełnieniem zwyczajnej czteroprocentowej dywidendy (artykuł 102) na pokrycie strat i odpisów jakiegokolwiek rodzaju.

Gdy fundusz odwodowy dojdzie do wysokości dwudziestu od sta wniesionego kapitału akcyjnego, nie będą przyłączane do niego żadne wpływy z czystych dochodów rocznych, dopóki zostawać będzie na tej wysokości.

W przypadku tym kwotę czystego dochodu rocznego, pozostającego po strąceniu czterech od sta, wniesionego kapitału akcyjnego, która według artykułu 102 ma być odkładana do funduszu emerytalnego, może Rada ogólna stosownie do potrzeby podwyższyć, lecz nie ponad podwójną sumę kwoty, która wypadła według artykułu 102. Do podwyższenia takiego kwoty funduszu emerytalnego potrzebne jest zezwolenie c. k. austriackiego i królewsko węgierskiego Ministra skarbu.

Rada ogólna decyduje, w jaki sposób fundusz odwodowy i emerytalny ma być obracany, żeby przynosił zysk.

Fundusz odwodowy nie może jednak być lokowany w akcyach Banku.

Artykuł 104.

Bank austriacko-węgierski ogłaszać ma w dziennikach urzędowych wychodzących w Wiedniu i Budapeszcie:

1. stan swoich aktywów i passywów z dnia 7., 15., 23 i ostatniego każdego miesiąca najpóźniej piątego dnia po tych terminach — i

2. bilans Banku, tudzież zamknięcie roczne rachunku zysków i strat najpóźniej na ośm dni przed prawidłowym posiedzeniem corocznym walnego zgromadzenia (artykuł 13).

Stan aktywów i passywów Banku do ogłoszeń przeznaczony ma zawierać:

Po stronie passywów:

- a) sumę wniesioną na kapitał akcyjny;
- b) fundusz odwodowy;
- c) sumę biletów bankowych w obiegu będących;
- d) wszelkie inne zobowiązania płatne niezwłocznie;
- e) zobowiązania z terminem wypowiedzenia;
- f) listy zastawne w obiegu będące — i
- g) wszelkie inne passywa.

Po stronie aktywów:

- aa) stan skarbu metalowego;
- bb) sumę w wekslach na targi zagraniczne i w bi letach zagranicznych (artykuł 111);
- cc) sumę w wekslach eskomptowanych i w pożyczkach na zastaw ręczny;
- dd) papiery wartościowe;
- ee) sumę na pożyczkach hipotecznych — i
- ff) inne aktywa.

Artykuł 105.

Przywilej Banku austriacko-węgierskiego istnieć będzie aż do 31. grudnia 1910.

Na trzy lata przed upływem przywileju walne zgromadzenie wziąć ma pod obradę i uchwalić, czy prosić o odnowienie przywileju.

Jeżeli Bank austriacko-węgierski zamierza prosić o dalsze przedłużenie przywileju, winien prosić o to wnieść do obu Rządów na lat najmniej dwa przed upływem przywileju.

Artykuł 106.

Spółka może być rozwiązana na własne żądanie za zezwoleniem władz ustawodawczych obu państw, także przed upływem jej przywileju. Żądanie takie może jednak być uchwalone tylko najmniej trzema czwartymi częściami głosów członków obecnych na nadzwyczajnym posiedzeniu walnego zgromadzenia.

madzenia. Rada ogólna obowiązana jest na cztery tygodnie przedtem ogłosić w dziennikach urzędowych wychodzących w Wiedniu i Budapeszcie, że na tem posiedzeniu walnego zgromadzenia ma być wzięta pod rozprawy kwestya rozwiązania spółki.

Artykuł 107.

I. Gdy przywilej Banku austriacko-węgierskiego uplynie (artykuł 105), lub gdy Spółka bankowa zostanie przed upływem przywileju rozwiązana (artykuł 106), Rząd cesarsko-królewski i Rząd królewsko węgierski mają prawo po zawarciu ze sobą umowy za zgodą Władz prawodawczych obu państw objąć całe przedsiębiorstwo bankowe przedmiotem przywileju będące podług stanu w bilansie wykazanego i podług wartości bilansowej, lecz z oddzieleniem przedsiębiorstwa hipoteczno - kredytowego, które pozostanie własnością Spółki bankowej.

W razie wykonania tego prawa, oba Rządy nabywają na własność cały ruchomy i nieruchomy majątek Banku z obowiązkiem dopełnienia wszystkich zobowiązań Banku austriacko-węgierskiego, o ile majątek, a względnie zobowiązania nie będą przynależały bezpośrednio do przedsiębiorstwa hipoteczno - kredytowego wykonywanego przez Bank austriacko-węgierski.

Obadwa Rządy obejmą więc także cały czynny poczet służbowy Banku, nie należący do oddziału hipoteczno-kredytowego, ze wszystkimi jego prawami i obowiązkami z kontraktu służbowego wynikającymi, jak również fundusz emerytalny i cały ciężar emerytalny o ile ten fundusz i ciężar nie odnoszą się do oddziału hipoteczno-kredytowego.

Natomiast obejmujące Rządy mają akcyonaryuszom Banko austriacko-węgierskiego wypłacić niezwłocznie za każdą akcyę sumę 1520 koron w walucie zaprowadzonej ustawą z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 126, a artykułem XVII ustawy węgierskiej z roku 1892. Nadto obejmujące Rządy mają wydać akcyonaryuszom sumę nierozdzielonych jeszcze dywidend, tudzież przypadający w równej mierze na każdą akcyę udział w funduszu odwodowym w bilansie wykazanym, o ile tenże nie będzie potrzebny na pokrycie strat pochodzących z czasu przed objęciem przedsiębiorstwa bankowego przez oba Rządy. Rozliczenie się co do funduszu odwodowego i emerytalnego skutecznie należy w roku, który po objęciu nastąpi.

Akcyonaryuszom wypłacać się będzie przez doręczenie Radzie ogólnej, która reprezentować ma ogół akcyonaryuszów Banku austriacko-węgierskiego także przy rozliczaniu się co do funduszu odwodowego i emerytalnego, z których ostatni rozdzielony

będzie między Rządy i Bank w stosunku ciężarów emerytalnych przedsiębiorstwa bankowego i oddziału hipoteczno-kredytowego.

Upoważnienia Rady ogólnej tracą moc swoją odnośnie do interesów wynikających z objęcia przedsiębiorstwa bankowego przez oba Rządy dopiero po zupełnem załatwieniu tych interesów.

Dla przedsiębiorstwa hipoteczno-kredytowego, pozostającego własnością Spółki bankowej po objęciu przedsiębiorstwa bankowego przez oba Rządy utworzony będzie fundusz w myśl artykułu 6 z sum za akcyę wypłaconych. Sumę pozostałą, a względnie będącą do wolnego rozporządzenia w myśl artykułu 6, rozdzieli Rada ogólna między członków spółki w stosunku akcyi. W razie likwidacyi oddziału hipoteczno-kredytowego stosowane będą postanowienia wydane na przypadek likwidacyi Banku austriacko-węgierskiego.

II. W razie objęcia przez oba Rządy przedsiębiorstwa bankowego, będącego przedmiotem przywileju, walne zgromadzenie Banku austriacko-węgierskiego ma także prawo uchwalić dalsze trwanie Spółki akcyjnej w celu prowadzenia przedsiębiorstwa hipoteczno-kredytowego w obu państwach, z wolnością obrania siedziby głównej w Wiedniu lub Budapeszcie pod warunkiem zachowania postanowień artykułu 6 statutu co do listów zastawnych, jakie będą w obiegu w chwili odłączenia oddziału hipoteczno-kredytowego. Wszystkie prawa szczególne, Bankowi austriacko-węgierskiemu w tytule X statutu bankowego, jakoteż w statucie oddziału hipoteczno-kredytowego nadane, służyć będą Spółce bankowej co do pożyczek hipotecznych przed chwilą odłączenia oddziału hipoteczno-kredytowego udzielonych, dopóki takowe nie zostaną całkiem załatwione i dopóki interesa te prowadzone będą w myśl statutu oddziału hipoteczno kredytowego Banku austriacko-węgierskiego. Do pożyczek udzielonych po odłączeniu stosowane będą postanowienia nowego statutu Spółki.

III. Gdyby Rządy obu państw nie zrobiły użytku z zastrzeżonego im prawa objęcia przedsiębiorstwa po upływie przywileju Banku austriacko-węgierskiego, walnemu zgromadzeniu Banku austriacko-węgierskiego, będzie służyło prawo uchwalić dalsze trwanie spółki akcyjnej z siedzibą główną w Wiedniu lub Budapeszcie i z filiami w obu państwach monarchii, celem prowadzenia przedsiębiorstwa bankowego i hipoteczno-kredytowego, atoli z uchyleniem prawa wypuszczania biletów bankowych i łączących się z tem zobowiązań.

W przypadku takim do interesów, zawartych przed upływem przywileju, stosowane będą odpowiednio postanowienia wydane na wypadek likwidacyi Banku.

IV. O ile nowy statut, który walne zgromadzenie uchwali w przypadkach pod II i III oznaczonych, będzie odpowiadał istniejącym ustawom tego państwa, w którym spółka akcyjna ma założyć główną siedzibę, nie będzie potrzebne osobne zezwolenie Rządu dotyczącego państwa na dalsze trwanie Banku austriacko-węgierskiego. Natomiast Rząd ten nada nowej spółce akcyjnej wszystkie te uprawnienia, jakie w odnośnym państwie nadawane są innym zakładom tego rodzaju i tego znaczenia. Pod względem wzajemnego dopuszczania filii tej Spółki stosowane będą umowy zawarte między obu państwami monarchii w przedmiocie wzajemnego dopuszczania spółek akcyjnych.

Postanowienia niniejszego statutu dotyczące się udziału obu Rządów w czystym zysku nie odnoszą się do Spółki przekształconej.

V. Gdy spółka zostanie rozwiązana, a oba Rządy nie zrobią użytku z zastrzeżonych im praw objęcia przedsiębiorstwa, Rada ogólna ma zakończyć interesa bieżące, sciągnąć wierzytelności, spieniężyć cały ruchomy i nieruchomy majątek Banku z zachowaniem postanowień artykułu 6 statutu i uczynić zadość wszystkim zobowiązaniom.

Dla dokończenia interesów w toku będących, można wchodzić w nowe interesa.

Sumę pozostałą po zaspokojeniu wszystkich zobowiązań rozdzielić należy między członków Spółki w stosunku akcyi.

Z utrzymaniem funduszu utworzyć się mającego dla zabezpieczenia listów zastawnych, na wysokości w artykule 6 ustanowionej, można w toku likwidacji użyć także na częściowe spłacenie akcyi majątku Banku, jaki po dostatecznym pokryciu wszystkich innych jeszcze wiszących zobowiązań pozostanie do rozporządzenia.

Z upływem przywileju Banku austriacko-węgierskiego (artykuł 105 i 83), tudzież z rozwiązaniem spółki za zgodą Władz ustawodawczych obu państw przed upływem przywileju (artykuł 105), uchylają się prawa przywilejowe Banku pod względem wyrabiania i puszczenia w obieg biletów bankowych, postanowienia tytułu IV, B, dotyczące się dyrekcji w Wiedniu i Budapeszcie, tudzież postanowienia dotyczące się udziału Rządów obu państw w czystym zysku Spółki, o ile nie idzie o prawa ich przedtem nabyte. Upoważnienia dyrekcji przechodzą na Radę ogólną.

Wszystkie prawa szczególne nadane Bankowi austriacko-węgierskiemu w tytule X statutu zatrzymują moc swoją aż do zupełnego dokonania likwidacji nawet po upływie okresu przywileju bankowego.

Artykuł 108.

Spory, jakiego by powstały w razie objęcia przedsiębiorstwa bankowego przez oba Rządy w stosunku Banku austriacko-węgierskiego do Rządu c. k. austriackiego lub do Rządu królewsko węgierskiego, albo w razie przekształcenia lub rozwiązania Spółki (artykuł 106 i 107) między jej członkami, albo w stosunku Banku austriacko-węgierskiego do Rządu c. k. austriackiego lub do Rządu królewsko węgierskiego, rozstrzyga sąd polubowny w artykule 53 oznaczony i także w tym przypadku niema dalszego toku instancyi przeciw jego orzeczeniom.

Zarządzenie egzekucyi na zasadzie wyroku sądu polubownego, dotyczącego się stosunku Banku austriacko-węgierskiego do Rządu c. k. austriackiego lub do Rządu królewsko węgierskiego, należy do sądów oznaczonych w artykule 54.

Przed rzeczonym sądem polubownym dochodzić należy także roszczeń wywodzonych z odpowiedzialności, o której jest mowa w artykule 35.

Artykuł 109.

Nowe wybory dwunastu członków Rady ogólnej (artykuły 23 i 26), tudzież pięciu rewizorów rachunkowych i pięciu zastępców rewizorów rachunkowych (artykuły 24 i 50), odbyć się mają z zastosowaniem postanowień zmienionego statutu na prawidłowym walnem zgromadzeniu wyborczem Banku austriacko-węgierskiego, które pod prezydencją gubernatora przypadnie najpóźniej w lutym 1900 (artykuł 13).

Aż do ukonstytuowania się Rady ogólnej nowoutworzonej na zasadzie artykułów 23, 26, 27 i 28 statutu, interesa Banku austriackiego prowadzone będą dalej przez dotychczasową Radę ogólną i dotychczasowe Dyrekcye według postanowień dotychczas obowiązujących.

Artykuł 111.

Dopóki kurs przymusowy biletów państwa nie jest zniesiony w obu państwach monarchii, zawieszają się i pozostają w zawieszeniu postanowienia statutu Banku austriacko-węgierskiego (artykuł 83), dotyczące się wykupu jego biletów za monetę ustawową metalową, stępla austriackiego lub węgierskiego.

Postanowienie to nie narusza prawa Banku uiszczania wypłat także w międzyczasie monetą ustawową metalową, lub wykupowania stosownie do jego uznania biletów bankowych za monetę ustawową metalową. Bank może także przy wykony-

waniu interesów, które statutem są dozwolone, przyjmować pewne rodzaje monet lub gotówkę w biletach lub monecie waluty zagranicznej z obowiązkiem zwrotu w dotyczącym rzeczywistym rodzaju monet lub pieniędzy.

Od tej chwili, w której dotychczasowy powszechny obowiązek przyjmowania w zapłacie biletów państwa przestanie istnieć co do wszystkich ich rodzajów, postanowienia artykułu 83 statutu mogą być w obu państwach monarchii przez Władze ustawodawcze wprowadzone w wykonanie (artykuł XIX ustawy z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 127, a względnie artykuł XVIII ustawy węgierskiej z roku 1892 i artykuł XII rozdziału pierwszego, części II. rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176, a względnie art. XII XXXI. artykułu ustawy węgierskiej z roku 1899).

W tym międzyczasie wolno będzie Bankowi posiadane weksle na targi zagraniczne i bilety zagraniczne, o ile takowe płatne są w złocie lub w walucie metalowej rzeczywistej równej wartości ze złotem, wliczać w swój zasób gotówki (artykuł 84) aż do sumy maksymalnej sześćdziesiąt milionów koron.

Które rzeczywiste waluty metalowe mają być w tem znaczeniu uważane za będące równej wartości ze złotem, postanawiać będzie co pewien czas Rada ogólna Banku w porozumieniu z Ministerstwami skarbu c. k. austriackiem i królewsko węgierskiem.

Weksle na targi zagraniczne mogą być wliczane w zapas gotówki tylko w tym razie, jeżeli są

płatne najpóźniej w ciągu trzech miesięcy i opatrzone są podpisami najmniej dwóch obowiązanych uznanych za wypłatnych.

Nadto Bank może w tym międzyczasie emitować pod warunkami w statucie przepisany bilet bankowy opiewające na dwadzieścia koron.

Ministerstwa skarbu c. k. austriackie i królewsko węgierskie postanowią w porozumieniu z sobą, aż do jakiej sumy bilety bankowe na dwadzieścia koron opiewające mogą być pod warunkami w statucie przepisany (artykuł 84) emitowane.

Artykuł 114.

Kapitał akcyjny wynoszący dziewięćdziesiąt milionów złotych w. a. czyli sto ośmdziesiąt milionów koron zwiększony być ma do ustanowionej w art. 4 sumy dwieście dziesięć milionów koron, w ten sposób, że suma trzydzieści milionów koron będzie od funduszu odwodowego odpisana i do kapitału akcyjnego dopisana, co odpowiada zapłaceniu na każdą akcję sumy tysiąca czterystu koron.

Jednocześnie z tem zwiększeniem kapitału akcyjnego, dewizy, wynoszące pięćnaście milionów złotych łącznie z dewizami w sumie 13,525.166 zł. 55 c. prowadzonymi dotychczas między papierami wartościowymi funduszu odwodowego, a co do których Bank deklaracją z dnia 3. maja 1892, Nr. 825, zrzekł się aż do ostatecznej decyzji względem odnowienia przywileju, prawa wliczania ich w swój zapas metalowy, mają być z funduszu odwodowego do skarbu metalowego przeniesione.

Załączka I a do rozdziału pierwszego.

Z m i a n a

statutu oddziału hipoteczno-kredytowego.

§. 3.

Te interesa oddziału hipoteczno-kredytowego, w których idzie o zastosowanie statutu oddziału do poszczególnych zdarzających się spraw, załatwiać będzie komitet składający się z przewodniczącego gubernatora (artykuł 25 i 29 statutu Banku austriacko-węgierskiego) i czterech członków, których Rada ogólna wybiera ze swego grona.

§. 6.

Żadnemu członkowi komitetu nie wolno głosić w takich przypadkach, w których on sam ma udział, lub w których udział mają osoby, co do których mógłby odmówić świadectwa przed sądem.

§. 7.

Na doradców poufnych powoływać należy w równej ilości obywateli austriackich i węgierskich.

§. 9.

Komisarze przez oba Rządy ustanowieni (artykuł 51 statutu spółki) nadzorować mają także za-wiadywanie interesami oddziału hipoteczno-kredytowego i są za to ściśle odpowiedzialni, żeby nie była udzielona żadna pożyczka bez zupełnego zabezpieczenia (§. 13) i żeby przy wydawaniu listów zastawnych trzymano się ściśle granicy w §. 57 ustanowionej.

Komisarze ci mają prawo znajdowania się na posiedzeniach komitetów oddziału hipoteczno-kredytowego i żądania wszelkich wyjaśnień, którychby potrzebowali do spełnienia swego zadania.

Jeżeli komisarz rządowy sprzeciwi się jakiejś uchwale (artykuł 52 zmienionego statutu Banku

austriacko-węgierskiego), sprzeciwienie się to ma skutek odwłoczny i przedmiot przedstawić należy najprzód Radzie ogólnej do uchwalenia. Gdyby komisarz rządowy sprzeciwił się także uchwale Rady ogólnej, postąpić należy według artykułu 53 zmienionego statutu spółki.

§. 11.

Wszystkie prawa szczególne, służące Bankowi austriacko-węgierskiemu stosownie do statutu Spółki, rozciągają się także na interesa hipoteczno-kredytowe Banku.

Oprócz tego nadają się Bankowi jeszcze następujące szczególne prawa co do interesów hipoteczno-kredytowych:

- a) uwalnia się Bank austriacko-węgierski od wszelkiego prawnego ograniczenia, nietylko co do wysokości stopy procentowej, lecz także co do wszelkich innych warunków pożyczek, o ile te nie sprzeciwiają się naturze kontraktu pożyczkowego i zastawnego;
- b) książki główne Banku, a przeto także wyciągi z nich stanowią zupełny dowód co do kwoty wierzytelności hipotecznej w kapitale, odsetkach za zwłokę i kosztach;
- c) Bank ma prawo na podstawie zapisu długu do jego rąk wydanego lub na podstawie innej deklaracji zobowiązania się (§. 25) i wyciągów ze swoich ksiąg głównych prosić natychmiast Sąd (Sąd rozpoznawczy) w zapisie długu ustanowiony o dozwolenie egzekucji na zastawionej nieruchomości (§§. 37—55), przeciw opieszalemu dłużnikowi lub posiadaczowi zastawionej nieruchomości, jeżeli dokument zobowiązania się był sądownie lub przez notaryusza uwierzytelniony.

Jako Sąd rozpoznawczy działać ma dla królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa c. k. Sąd krajowy w Wiedniu, dla krajów korony węgierskiej, co się tyczy kontraktów pożyczkowych zawartych po wejściu w wykonanie ustawy z dnia 21. maja 1887, Dz. u. p. Nr. 51, a względnie XXVI artykułu ustawy z roku 1887, Trybunał królewski pierwszej instancji w Budapeszcie.

Gdy egzekucja prowadzona jest w jednym z królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, Sąd rozpoznawczy zezwolić ma na administrację przymusową lub na licytację przymusową nieruchomości, lub o ile z wniosku na egzekucję opiekującego nie wynika oczywiście, że już jeden z proponowanych środków egzekucyjnych wystarcza na zaspokojenie całej pretensji Banku, zezwolić na obadwa żądane środki egzekucyjne i, jeżeli to nie jest zarazem Sąd właściwy do wykonania tych rodzajów egzekucji, prosić ten Sąd egzekucyjny o egzekucję. Prośbie tej winien Sąd egzekucyjny uczynić zadość w przeciągu trzech dni. W razie zezwolenia na licytację, Sąd egzekucyjny nie wiążąc się terminami w ordynacji egzekucyjnej ustanowionymi zarządzić ma opisanie i oszacowanie przynależności nieruchomości i jak tylko warunki licytacji zatwierdzone zostaną na podstawie projektu przez Bank złożonego, wyznaczyć jak najkrótszy termin do odbycia licytacji, bez względu na okres czasu, który w innych przypadkach upłynąć powinien między zezwoleniem na licytację, a terminem licytacji.

Co się tyczy egzekucji prowadzonych w krajach korony węgierskiej Sąd rozpoznawczy zezwalać ma na egzekucyjne zajęcie użytków, a względnie na sekwestrację egzekucyjną lub na licytację egzekucyjną albo na oba rodzaje egzekucji — a jeżeli nie jest sądem właściwym do wykonania tych rodzajów egzekucji, prosić ten ostatni Sąd (Sąd egzekucyjny), żeby egzekucję wykonał. Sąd egzekucyjny ma w przeciągu trzech dni uczynić zadość temu żądaniu, a jeżeli pozwala wystawić na licytację, winien razem z hipotecznym zanotowaniem egzekucji rozpisać wystawienie na licytację.

- d) pod warunkiem wzmiankowanym w powyższym ustępie służy Bankowi prawo w tych krajach, w których dotychczas było to prawnie wykonywane, ściągania płatnych odsetków lub rat ryczałtowych, zapomocą tych samych środków przymusowych, zapomocą których ściągany jest podatek gruntowy;
- e) gdy odsetki lub kapitał, raty kapitału lub raty ryczałtowe nie będą wniesione w terminie

płatności, Bank ma prawo zapłacić sobie całkowitą należność bez interwencji sądowej także z takich pieniędzy lub papierów obiegowych dłużnika osobistego, które kiedykolwiek i w jakimkolwiek celu dostaną się do jego rąk;

- f) w razie wystawienia na sprzedaż nieruchomości w Banku zastawionej, ma Bank prawo uczestniczenia w licytacji bez złożenia ustanowionego zakładu;
- g) gdy dłużnik lub posiadacz zastawionej realności popadnie w konkurs, natenczas w krajach, w których według istniejących ustaw sprzedaż hipoteki poprzedzona być musi likwidacją w postępowaniu konkursowym, nadaje się Bankowi możność wyjednania wyroku na likwidację jeszcze przed upływem terminu edyktalnego i sprzedania zastawionej realności natychmiast, jak tylko wyrok na likwidację stanie się prawomocnym (§. 51);
- h) z wyjątkiem uchwał, dotyczących się wytoczenia postępowania procesowego lub zezwolenia na egzekucję, rozporządzenia sądowe, doręczone w nieobecności posiadacza, zawiadowcy lub dzierżawcy zastawionej realności, albo gdyby i ci byli nieobecni, przybite w obecności dwóch świadków na drzwiach mieszkania posiadacza, zawiadowcy lub dzierżawcy, uważane być mają, jak gdyby doręczone były posiadaczowi do rąk własnych;
- i) z ustaw wydanych celem zabezpieczenia listów zastawnych (ustawa z dnia 24. kwietnia 1874, Dz. u. p. Nr. 48 i XXXVI artykuł ustawy z roku 1876) stosowane będą do Banku austriacko-węgierskiego, bez naruszenia przepisów, regulujących zastępstwo właścicieli listów zastawnych przez kuratorów, tylko te przepisy, które zawarte są w niniejszym statucie (§§. 20 i 36).

§. 24.

Zobowiązania dłużnika lub posiadacza zastawionej realności, okazują się z osnowy zapisu długu, a w przypadkach §. 25 z deklaracji dodatkowej.

Zapis długu, jakoteż te dokumenty, które na rzecz Banku wygotowują się w przypadkach wzmiankowanych w §§. 13 i 25, powinny być sądownie lub przez notaryusza legalizowane i zapisane w księgach publicznych.

W zapisie długu wymienić należy sąd, powołany do działania jako sąd rozpoznawczy (§. 11, lit. c).

Żądający pożyczki winien w zapisie długu zobowiązać się w szczególności:

- a) że odsetki lub raty ryczałtowe, tudzież kapitał lub według okoliczności raty kapitałowe płacić będzie akuratnie i w umówionych terminach (§. 31);
- b) że gdyby zaniedbał zapłacić, w takim razie uiści od kwot zalegających odsetki zwłoki w wysokości, którą Bank oznaczy, licząc je od dnia płatności, aż do dnia zapłacenia;
- c) że uiści opłatę od wpisu hipotecznego, tudzież że po upływie każdego roku w stosownym terminie udowodni Bankowi na żądanie złożeniem kwitów nie tylko uiszczanie odsetek lub rat od pożyczki hipotecznych, poprzedzających pożyczkę bankową, lecz że nadto dołączy potwierdzenie, jako na zastawionej realności nie ciążyą żadne zaległe podatki lub należności;
- d) że co rok, płacąc Bankowi odsetki za drugie półrocze, udowodni zapłacenie za rok bieżący premii asekuracyjnej co do realności ubezpieczonych od pożaru;
- e) że wynagrodzi wszelkie koszty, jakieby powstały w skutek niedopełnienia przyjętych zobowiązań lub w jakikolwiek inny sposób, tak, że Bank nie poniesie żadnych wydatków z powodu odnośnego interesu pożyczkowego;
- f) że podda się statutowi oddziału hipotecznego jako wiążącemu go przepisowi;
- g) że bez zezwolenia Banku nie uczyni zmiany żadnego rodzaju w stanie posiadania hipoteki, czy to przez parcelację, czy przez częściową zamianę lub oddzielenie i że w terminie, który w zapisie długu będzie oznaczony, oznajmi i udowodni wszelką zmianę własności.

§. 27.

Walutę pożyczki wydaje się dopiero wtedy, gdy żądający pożyczki uczyni zadosyć wszystkim warunkom, a w szczególności, gdy udowodni wyciągami urzędowymi z ksiąg publicznych, że pożyczka została zahipotekowana należycie w żądanym stopniu. Lecz nawet i wtedy wydanie waluty pożyczki może być odmówione, jeżeli

- a) od czasu zezwolenia na pożyczkę, wartość hipoteki zmniejszyła się choćby tylko sposobem przypadkowym, w taki sposób, że według zdania Banku tenże nie miałby co do dozwolonej pożyczki zupełnego zabezpieczenia (§. 13);
- b) żądający pożyczki nie odbierze waluty pożyczki w przeciągu dni trzydziestu po otrzymaniu uwiadomienia, że wypłacenie mu waluty pożyczki zostało zarządzone;
- c) ogłoszony zostanie konkurs do jego majątku;
- d) jest w toku licytacja sądowa realności na hipotekę przeznaczonej.

§. 29.

Jeżeli wszystkie dokumenty uznane będą za zupełnie takie, jak potrzeba, wydane będzie polecenie do tego zakładu bankowego, w którym żądający pożyczki życzy sobie walutę odebrać, żeby wypłacił sumę pożyczki, bądź biorącemu pożyczkę, bądź też jego pełnomocnikowi, który okazać ma szczegółowe legalizowane pełnomocnictwo.

Przy wydawaniu waluty, jeżeli odsetki od pożyczki mają być opłacone z góry, ściągnięte będą tylko odsetki od dnia wydania aż do pierwszego terminu płatności.

§. 35.

Jeżeli ten, któremu w przypadku w §. 34 wzmiankowanym wypowiedziano wierzycelność, chce wypowiedzenie wzruszać, winien zarzuty swoje podać do sądu rozpoznawczego a to, jeżeli hipoteka leży w Dolnej Austrii, w przeciągu dni czterech, jeżeli zaś hipoteka leży w innem z królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych lub w krajach korony węgierskiej, w przeciągu dni trzydziestu, licząc od dnia sądowego doręczenia sądowego wypowiedzenia, w przeciwnym razie wypowiedzenie nabywa mocy.

Gdy zarzuty zostaną wniesione w czasie właściwym, wyznaczyć należy audyencyę z jak najkrótszym terminem do rozprawy ustnej lub protokolarnej i po przeprowadzeniu postępowania orzec wyrokiem, czy wypowiedzenie jest, czy nie jest prawomocne. Z zarzutami postępuje się jak z odpowiedzią na pozew lub obronę.

§. 37.

Egzekucya może być prowadzona nie tylko na nieruchomościach w Banku zastawionych lecz także na wszelkim innym majątku nieruchomym i na innych jak w §. 11, lit. e) wzmiankowane dobrach ruchomych osobistego dłużnika, o ile jednoczesne prowadzenie egzekucyi na kilku wyżej oznaczonych częściach składowych majątku nie jest oczywiście zbyteczne do zaspokojenia Banku.

We wszystkich tych przypadkach Sąd rozpoznawczy dozwoli egzekucyi na podstawie dostarczonych dowodów i albo sam ją wykona, albo, gdyby nie był zarazem sądem egzekucyjnym, prosić będzie tenże o wykonanie, a sąd egzekucyjny winien zarządzić je w przeciągu trzech dni i kazać skutecznie według postanowień w §. 11 wzmiankowanych.

§. 38.

Gdy się prowadzi egzekucję na ruchomościach dłużnika, oszacowanie wykonać należy, o ile ustawa na to pozwala, jednocześnie z zajęciem. Jeżeli ustawa na to nie pozwala, lub jeżeli w chwili zajmowania niema uzdolnionych taksatorów, oszacowanie skutecznie należy na licytacji. Jeżeli już na pierwszej licytacji nikt nie daje wartości szacunkowej, można także sprzedać poniżej wartości szacunkowej, o ile według ustawy jest to dopuszczalne.

§. 39.

Egzekucję na zastawionej nieruchomości uskutecznia się albo przez administrację przymusową, a względnie zapowiedzenie użytków lub sekwestrację albo też przez wystawienie nieruchomości na licytację.

Od Banku zależy wybór jednego lub drugiego środka egzekucyjnego, albo też obydwu (§. 11, lit. e), jeżeli już jeden z tych środków egzekucyjnych nie wystarcza do zaspokojenia Banku.

§. 40.

Jeżeli egzekucję na nieruchomości prowadzi się przez ustanowienie administracji przymusowej, a względnie przez zapowiedzenie użytków lub sekwestrację, Bank może egzekucję rozciągnąć na wszystkie dochody lub ograniczyć ją do pewnego rodzaju i może postanowić, czy dochody ściągać ma sam administrator, czyli też mają być puszczone w dzierżawę.

§. 41.

Co się tyczy zapowiedzenia użytków, a względnie sekwestracji w krajach korony węgierskiej sąd egzekucyjny ustanowić ma sekwestratora przez Bank proponowanego, lecz na niebezpieczeństwo i odpowiedzialność Banku (§. 43). Gdyby Sąd miał uzasadnione wątpliwości przeciwko osobie proponowanego sekwestratora, wezwie Bank, żeby zaproponował innego, lecz tymczasem zamianuje proponowanego.

§. 43.

Niebezpieczeństwo Banku i jego odpowiedzialność za sekwestratora, którego Bank proponował (§. 41) ustaje wtedy, gdy termin w §. 42 ustanowiony upłynie, a posiadacz zasekwestrowanej realności nie uczyni zarzutu przeciw osobie sekwestratora lub od chwili, w której obie strony porozumieją się co do osoby sekwestratora, albo gdy sąd ustanowi sekwestratora z urzędu.

Postanowienia §§. 41, 42 i 43, stosują się tylko w krajach korony węgierskiej.

§. 45.

Sekwestrator obowiązany jest corocznie, a to najpóźniej w przeciągu dni 30 po upływie roku słonecznego, jeżeli zaś zapowiedzenie użytków, a względnie sekwestracja nie trwała przez cały rok, w przeciągu dni 14 po jej uchyleniu przedstawić sądowi egzekucyjnemu rachunki, które sąd ten ma zatwierdzić niezwłocznie według przepisu ustawy.

§. 47.

Gdy Bank uzna za potrzebne sprzedać realność u niego zastawioną (§. 39), natenczas za cenę szacunkową i wywoławczą przyjąć należy wartość, którą on podług §. 16 i 17 stosownie do statutu przy udzielaniu pożyczki obliczył i w prośbie o egzekucję podał. Nie potrzeba więc oszacowania egzekucyjnego, ani wykazu podatku rządowego ostatniego roku, ani wykazu pojedynczych części składowych, ani opisanie zastawionej nieruchomości.

§. 48.

Gdy realność w Banku zastawiona, ma być sprzedana bądź na jego własną prośbę bądź na prośbę innego wierzyciela, w warunkach licytacji umieścić należy na żądanie Banku, że

- a) Bank uwolniony jest od złożenia ustanowionego zakładu (§. 11, lit. f);
- b) że nabywca, nie czekając na sądowy rozdział ceny kupna, zapłacić ma Bankowi bezpośrednio jego wierzytelność, z największej oferty swojej po strąceniu kwoty potrzebnej na pokrycie pozycji pierwszorzędných i wierzytelności, któreby bankową poprzedzały, a to w terminie, który Bank ustanowi.

Nadto gdy realność ma być sprzedana na prośbę Banku lub wierzyciela hipotecznego po nim następującego, w warunkach licytacji należy umieścić na żądanie Banku, że realność ani na pierwszej ani na drugiej licytacji, gdyby do niej przyszło, nie może być sprzedana poniżej ceny najniższej, którą Bank ma ustanowić. Ta cena najniższa ustanowiona być ma w taki sposób, aby zabezpieczała zaspokojenie wierzytelności hipotecznej Banku, jakoteż należności pobocznych równe z nią pierwszeństwo mających.

Jeżeli realność ma być sprzedana na prośbę wierzyciela, mającego przed Bankiem pierwszeństwo, Bank ma prawo do powyższego żądania tylko w tym razie, jeżeli oświadczy gotowość swoją do zupełnego zaspokojenia poprzedzającego wierzyciela.

Gdy w razie prowadzenia egzekucyi odbywającej się w krajach korony węgierskiej, inny wierzyciel prosi o wypuszczenie w dzierżawę drogą zajęcia użytków, a względnie drogą sekwestracji lub o egzekucyjne wystawienie na licytacyę realności w Banku zastawionej, we wszystkich tych przypadkach przed ostatecznym załatwieniem prośby o egzekucyę, zakomunikować należy Bankowi odpis warunków licytacyi podanych przez prowadzącego egzekucyę, z wezwaniem, aby w terminie zastosowanemu do okoliczności, który nie może wynosić mniej niż czterdzieści, ani więcej niż 30 dni, zaproponował ze swojej strony zmiany warunków licytacyi, albo nowe warunki licytacyi, co do których Sąd właściwy wysłucha tylko wierzycieli poprzedzających, jeżeli są i wyda orzeczenie z uwzględnieniem popieranym roszczeń prawnych.

Gdyby cena kupna realności w Banku zastawionej, egzekucyjnie sprzedanej, została złożona w Sądzie, Sąd zlikwiduje wierzytelność Banku na podstawie wyciągu z ksiąg przez Bank przedstawionego, następnie wyłączy z ceny kupna kwotę potrzebną na pokrycie pozycyji pierwszorzędnych i wierzytelności hipotecznych, któreby bankową poprzedzały i zarządzi wydanie Bankowi austriacko-węgierskiemu kwoty potrzebnej na umorzenie wierzytelności bankowej z przynależnościami, a to niezwłocznie, mianowicie bez poprzedniego wysłuchania wierzycieli.

Gdyby w dalszym toku postępowania pokazało się, że Bank więcej otrzymał, niż się mu należało, obowiązany jest zwrócić masie egzekucyjnej otrzymaną nadwyżkę z odsetkami po cztery od sta.

O obowiązku zwrotu orzecz Sąd egzekucyjny rezolucyą po wysłuchaniu Banku bez wytaczania postępowania kontrydykcyjnego.

§. 54.

Bank winien wprawdzie pokryć sposobem zaliczki wszystkie koszty egzekucyi, egzekwowany jednak ma je zwrócić w wymiarze sądownie oznaczonym. Przeto egzekucya obejmować ma zawsze także tę kwotę kosztów i takowe powinny być z końcem egzekucyi zaspokojone.

§. 55.

Jeżeli ten, przeciw któremu egzekucya jest prowadzona, mniema, że wierzytelność prawnie nie

istnieje, albo istnieje nie w kwocie, którą Bank podaje, winien zarzutów swoich dochodzić drogą zażalenia w Sądzie rozpoznawczym. Z zażaleniem można połączyć wniosek, żeby egzekucyę wstrzymano lub ograniczono.

Gdy zażalenie takie zostanie wniesione, można na wniosek zarządzić odroczenie egzekucyi, jeżeli obowiązany może dokumentami publicznymi lub innymi, moc dowodu mającymi, udowodnić zarzuty swoje przeciwko rozszczeniu.

Do pozwolenia na odroczenie egzekucyi właściwym jest Sąd rozpoznawczy, jeżeli zaś wniosek uczyniony jest po rozpoczęciu się wykonania egzekucyi, Sąd egzekucyjny.

Przed wydaniem decyzji co do wniosku powinna odbyć się rozprawa stron ustna lub protokolarna.

O odroczeniu uwiadomić należy Bank, a jeżeli odsetki lub raty ryczałtowe ściągane są drogą polityczną, także Władzę polityczną.

§. 57.

Bank ma prawo wypuścić w obieg listy zastawne za sumę aż do 300 milionów koron, wszakże suma ogólna w listach zastawnych w obiegu będących, nie może nigdy przewyższać ogólnej sumy wierzytelności hipotecznych, które Bank kiedykolwiek mieć będzie. Gdy pożyczki hipoteczne zwracane zostają przed ustanowionym czasem płatności i to gotówką, Bank ściągnąć ma listy zastawne za kwotę równą zwróconemu kapitałowi przez wykup tychże lub drogą losowania.

Gotówka jednak wpływająca z zawarowanych rat amortyzacyjnych kapitału, użyta być ma zawsze do regularnego losowania listów zastawnych.

§. 60.

Listy zastawne opiewają na okaziciela i opatrzone są kuponami na odsetki półroczne. Wygotowywane będą na sumy, które Rada ogólna Banku oznaczy, lecz nie na mniejszą sumę jak 100 koron.

§. 63.

Kupony listów zastawnych, płatne nie później jak za rok, wypłacane będą we wszystkich głównych i filialnych zakładach Banku.

Załączka II do rozdziału pierwszego.**U m o w a**

między

Ministrami skarbu c. k. i k. węgierskim z jednej a Bankiem austriacko-węgierskim z drugiej strony, w przedmiocie nowych filii, które w latach 1900, 1901 i 1902 mają być założone w obu państwach monarchii.

Na zasadzie artykułu III rozdziału pierwszego IV. części rozporządzenia cesarskiego z dn'a 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176 i XXXVII artykułu ustawy węgierskiej z roku 1899, o przedłużeniu przywileju Banku austriacko-węgierskiego zawarta zostaje między Ministrami skarbu c. k. i królewsko węgierskim z jednej, a Bankiem austriacko-węgierskim z drugiej strony następująca umowa:

Artykuł I.

Bank austriacko-węgierski założy w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych w latach 1900, 1901 i 1902 najmniej

dziesięć nowych filii w miejscach, które c. k. Ministerstwo oznaczy.

Artykuł II.

Bank austriacko-węgierski założy w krajach korony węgierskiej w latach 1900, 1901 i 1902 najmniej dziesięć nowych filii w miejscach, które królewsko węgierskie Ministerstwo oznaczy.

Artykuł III.

W przedmiocie założenia filii ponad ilość w artykule I, a względnie II ustanowioną, stosują się postanowienia artykułu 2 zmienionego statutu bankowego.

Załączka III do rozdziału pierwszego.**U m o w a**

między

Ministrami skarbu c. k. i k. węgierskim z jednej a Bankiem austriacko-węgierskim z drugiej strony w przedmiocie oznaczenia w bilansie wartości nieruchomości i inwentarzagrunтового Banku.

Na zasadzie artykułu III rozdziału pierwszego części IV. rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176 i XXXVII artykułu ustawy węgierskiej z roku 1899 o przedłużeniu przywileju Banku austriacko-węgierskiego zawarta zostaje między Ministrami skarbu c. k. i k. węgierskim z jednej a Bankiem austriacko-węgierskim z drugiej strony następująca umowa:

Artykuł I.

Ministrowie skarbu c. k. i k. węgierski oświadczają niniejszem, iż się zgadzają, żeby od dnia, w którym przedłużenie przywileju Banku austriacko-węgierskiego nabędzie mocy obowiązującej, podwyższona została na podstawie oszacowania przez komisję dokonanej wartość książkowa budynków bankowych w Wiedniu: dzielnica I., Herrengasse Nr. 17, Bankgasse Nr. 1 w. h. a Nr. konskr. 454 o 395.000 zł., I., Bankgasse Nr. 3 w. h. a Nr. konskr. 78 o 125.000 zł., I., Landhausgasse Nr. 2 w. h. a Nr. konskr. 688 o 140.000 zł., I., Landhausgasse Nr. 4 w. h. a Nr. konskr. 689 o 53.000 zł. i I., Herrengasse Nr. 14 w. h. a Nr. konskr. 453 o 555.000 zł., tudzież wartość książkowa budynku bankowego w Budapeszcie, V., Lipótváros, Jozseftér Nr. 2 i 3 w. h. Nr. 719 i 720 o 232.000 zł., przeto wartość książkowa wszystkich rzeczonych nieruchomości ogółem o 1,500.000 zł. i żeby przyrost wartości wynikający z podwyższenia

wartości książkowej tych nieruchomości był wyrażony w bilansie.

Jednocześnie sumę wyrównyującą temu bilansowemu przyrostowi wartości dopisać należy do funduszu odwodowego Banku austriacko-węgierskiego.

Artykuł II.

Bank austriacko-węgierski zobowiązuje się, że w bilansie Banku nie będzie wykazywał nieruchomości posiadanych w chwili, gdy przedłużony przywilej zacznie obowiązywać, jakoteż inwentarza gruntowego w owej chwili posiadanego w większej wartości, niż terażniejsza, a względnie niż podwyższona w myśl artykułu I. nieruchomości zaś, które nowo nabędzie w ciągu trwania przedłużonego przywileju i nowo nabytych części składowych inwentarza gruntowego w większej wartości jak wartość nabycia tychże.

Podwyższenie tej wartości bilansowej nieruchomości, jakoteż inwentarza gruntowego nie może nastąpić pod żadnym tytułem bez zezwolenia Rządu c. k. i Rządu k. węgierskiego ani w ciągu trwania przedłużonego przywileju ani też przy rozliczaniu się między obu Rządami a Bankiem austriacko-węgierskim mającem nastąpić w myśl ustępu I. i V. artykułu 107 zmienionego statutu Banku austriacko-węgierskiego.

Artykuł III.

Gdyby Rządy obu państw monarchii miały zrobić użytek z zastrzeżonego im w artykule 107 zmienionego statutu bankowego prawa objęcia w stanie bilansowym i w wartości bilansowej całego przedsiębiorstwa bankowego, z odłączeniem oddziału hipoteczno-kredytowego, który pozostanie własnością spółki bankowej, Bank austriacko-

węgierski nie będzie mógł w obec obu Rządów wytaczać żadnych roszczeń z tego powodu, iż wartość nieruchomości, jakie Bank wówczas posiadać będzie i jego ówczesnego funduszu gruntowego przewyższa ich wartość bilansową.

Nadto oba Rządy i Bank austriacko-węgierski zrzekają się wyraźnie prawa domagania się przy takim obejmowaniu wynagrodzenia szkody z powodu pokrzywdzenia nad połowę.

Załączka IV do rozdziału pierwszego.**Umowa dodatkowa**

między

c. k. Ministrem skarbu a Bankiem austriacko-węgierskim, na wypadek, gdyby przywilej Banku austriackiego upłynął z dniem 31. grudnia 1907.

Na zasadzie artykułu IX. rozdziału I, części IV rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176, tyczącego się przedłużenia przywileju Banku austriacko-węgierskiego zawarta zostaje między c. k. Ministrem skarbu a Bankiem austriacko-węgierskim następująca umowa dodatkowa:

Artykuł I.

Gdyby przywilej Banku austriacko-węgierskiego w myśl artykułu IX. rozdziału pierwszego części IV. rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176, upłynął z dniem 31. grudnia 1907, mają być bez zmiany zastosowane układy podane w umowach zawartych na wypadek upływu przywileju (artykuł 105) lub rozwiązania spółki bankowej (artykuł 106) między c. k. Ministrem skarbu, a Bankiem austriacko-węgierskim na podstawie rozdziału IV., części II tegoż rozporządzenia cesarskiego w przedmiocie puszczenia w obieg biletów bankowych na dziesięć koron przez Bank austriacko-węgierski i na podstawie rozdziału V., części II tegoż rozporządzenia cesarskiego w przedmiocie złożenia monet złotych krajowych w Banku austriacko-węgierskim.

Artykuł II.

Pozostała w sumie 30 milionów złotych wal. austr. reszta długu, który wynosił pierwotnie 80 mi-

lionów złotych wal. austr. w artykule II umowy, na zasadzie rozdziału drugiego (odstęp II) części IV rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176, tyczącego się tego długu państwa, między c. k. Ministrem skarbu, a Bankiem austriacko-węgierskim zawartej przedłużony na czas trwania przywileju bankowego, przedłużony w rozdziale pierwszym, części IV tego rozporządzenia, będzie płatną w takim razie, gdyby przywilej Banku utracił moc swoją z dniem 31. grudnia 1907, w tymże dniu, a jeżeli, gdyby się to stało, c. k. Rząd będzie obowiązany, tę resztę długu, 30 milionów złotych wal. austr. wynoszącą, zapłacić Bankowi austriacko-węgierskiemu dnia 31. grudnia 1907.

Artykuł III.

Jeżeli przywilej Banku austriacko-węgierskiego, w myśl artykułu IX. rozdziału pierwszego, części IV. rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176, utraci moc swoją dnia 31. grudnia 1907, Rząd c. k. i Rząd królewsko-węgierski zapłacą akcjonariuszom Banku austriacko-węgierskiego od każdej akcyi i za każdy z odpadłych w skutek tego lat przywileju, to jest za lata 1908, 1909 i 1910 wynagrodzenie po 22 koron w walucie zaprowadzonej ustawą z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 126 i artykułem XVII ustawy węgierskiej z roku 1892.

Wynagrodzenie to będzie wypłacane akcyonaryuszom za pośrednictwem Rady ogólnej dnia 1. lutego każdego z kolei roku, a więc dnia 1. lutego 1909, 1910 i 1911, mianowicie zaś Rząd c. k. będzie wypłacał w tym jednostajnym wymiarze procentowym, w którym stosownie do artykułu 102 zmienionego statutu bankowego, wypłacano Rządowi c. k. udział w zysku Banku austriacko-węgierskiego w poprzednich latach trwania przywileju, to jest za lata 1900 aż do 1907, podług średniej sumy tego udziału w porozumieniu z Bankiem austriacko-węgierskim obliczonej.

Natomiast Bank austriacko-węgierski zrzeka się wyraźnie wytoczenia jakiegokolwiek innego roszczenia do c. k. Rządu z tytułu utraty zysku lub poniesienia szkody z tego powodu, iż przywilej bankowy stracił moc swoją dnia 31. grudnia 1907.

Artykuł IV.

Umowa niniejsza nabywa mocy obowiązującej tylko pod tym warunkiem, że między k. węgierskim Ministrem skarbu a Bankiem austriacko-węgierskim zawarła będzie zgodna z nią umowa.

Rozdział drugi.

Urządzenie długu należącego się Bankowi austriacko-węgierskiemu, który wynosił pierwotnie 80 milionów złotych.

I.

Stosunek do krajów korony węgierskiej.

Upoważnia się Ministerstwo królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, żeby na zasadzie ustawy z dnia 27. czerwca 1878, Dz. u. p. Nr. 64 i stosownie do ustawy z dnia 21. maja 1887, Dz. u. p. Nr. 49, tudzież stosownie do rozporządzeń cesarskich z dnia 30. grudnia 1897, Dz. u. p. Nr. 308 i z dnia 30. grudnia 1898, Dz. u. p. Nr. 239, zawarło z Ministerstwem krajów korony węgierskiej w przedmiocie długu należącego się Bankowi austriacko-węgierskiemu, a który wynosił pierwotnie 80 milionów złotych, następującą umowę:

Artykuł I.

Pożyczka stosownie do umowy z dnia 3. stycznia 1863 przez ówczesny uprzywilejowany Bank narodowy austriacki państwu udzielona, a która wynosiła pierwotnie 80 milionów złotych w. a. zredukowana będzie od dnia, w którym przedłużony przywilej Banku austriacko-węgierskiego nabędzie mocy, do sumy 30 milionów złotych w. a.

Rzeczona redukcja skuteczniejsza będzie w taki sposób, że Rząd królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa wypłaci Bankowi austriacko-węgierskiemu dnia 31. grudnia 1899 na częściowe umorzenie tej pożyczki sumę 30 milionów złotych w. a. czyli 60 milionów koron w monetach złotych krajowych waluty koronowej a Bank austriacko-węgierski w tymże samym dniu, celem dalszego częściowego umorzenia tej pożyczki odpisze od niej sumę, o którą nieumorzona jeszcze przez c. k. Rząd po zapłaceniu tych 30 milionów złotych w. a. część pożyczki przewyższać będzie ową pozostać mającą resztę w sumie 30 milionów złotych.

Odpisanie to skuteczni Bank austriacko-węgierski na karę funduszu zasobnego, od którego jednocześnie suma ta ma być odpisana.

Nieumorzona reszta tej pożyczki, z 30 milionów wynosząca, nie będzie umarzana w ciągu trwania przedłużonego przywileju bankowego. Z tego więc powodu udziały obu Rządów w czystych dochodach rocznych Banku, ustanowione w artykule 102 zmienionego statutu bankowego i podatek od bile-

tów bankowych, ustanowiony w artykule 84 zmienionego statutu bankowego nie mają być obracane na odpisanie od tego długu.

Umowę potrzebną do wykonania tych postanowień zawrze z Bankiem austriacko-węgierskim c. k. Minister skarbu.

Artykuł II.

W wykonaniu artykułu II umowy zamieszczonej w ustawie z dnia 27. czerwca 1878, Dz. u. p. Nr. 64 przyczyni się Rząd królewsko-węgierski do umorzenia kwoty częściowej 30 milionów złotych w. a. z upłaconej pożyczki w taki sposób, że zapłaci królestwom i krajom w Radzie państwa reprezentowanym sumę 9 milionów złotych w. a. w 50 równych, nieoprocentowanych ratach rocznych.

Pierwsza rata roczna 180.000 zł. w. a. wynosząca, stanie się płatną jak tylko c. k. Rząd uiszczy Bankowi austriacko-węgierskiemu sumę 30 milionów złotych w. a. a więc dnia 1. stycznia 1900.

Co się tyczy nieumorzonej, w sumie 30 milionów złotych w. a. pozostałej reszty rzeczony pożyczki, wykonanie artykułu II. umowy, zamieszczonej w ustawie z dnia 27. czerwca 1878, Dz. u. p. Nr. 64, odracza się aż do upływu przedłużonego przywileju Banku austriacko-węgierskiego, a w skutek tego wypłata rat w rzeczonym artykule umówionych na umorzenie tej pozostałej reszty rozpocznie się dopiero od dnia, który nastąpi po upływie przywileju.

II.

Stosunek do Banku austriacko-węgierskiego.

§. 1.

Upoważnia się Ministra skarbu do zawarcia z Bankiem austriacko-węgierskim następującej umowy:

Artykuł I.

Rząd królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych zapłaci Bankowi austriacko-węgierskiemu dnia 31. grudnia 1899 na rachunek pożyczki stosownie do §. 4 umowy z dnia 3. stycznia 1863 państwu udzielonej pierwotnie w sumie 80 milionów złotych wal. austr., a która stosownie do umowy z dnia 29. lipca 1887, Dz. u. p. Nr. 115, a względnie z dnia 31. grudnia 1898, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1899 będzie płatna dnia 31. grudnia

1899, sumę częściową 30 milionów złotych wal. austr. czyli 60 milionów koron w monetach złotych krajowych waluty koronowej.

Artykuł II.

Bank austriacko-węgierski zobowiązuje się, jak tylko suma ta będzie zapłacona, zmniejszyć natychmiast pozostałą resztę długu przez odpisanie od kapitałów funduszu zasobowego aż do sumy 30 milionów złotych wal. austr. i prolonguje tę resztę pożyczki w niezmienionej wysokości bez procentu na czas trwania przywileju bankowego, przedłużony w rozdziale I. części IV niniejszego rozporządzenia cesarskiego.

Artykuł III.

Po upływie przedłużonego przywileju Rząd królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowa-

nych zapłaci Bankowi austriacko-węgierskiemu tę resztę długu 30 milionów złotych w. a. wynoszącą, jeżeli aż do tego czasu nie będzie zawarta inna umowa.

Na tę pożyczkę prolongowaną wydany będzie Bankowi nowy zapis długu, którego formą umówiona będzie między c. k. Ministrem skarbu a Bankiem.

26. 12.

Do zapłacenia Bankowi austriacko-węgierskiemu sumy 30 milionów złotych (czyli 60 milionów koron) w monetach złotych krajowych waluty koronowej użyć ma Minister skarbu monet złotych krajowych zachowywanych jako zapas kasowy w c. k. Centralnej kasie państwa.

Część piąta

Postanowienia końcowe.

Artykuł I.

Niniejsze rozporządzenie cesarskie, o ile w postanowieniach powyższych nie są oznaczone szczególne terminy, wchodzi w wykonanie od dnia ogłoszenia.

Artykuł II.

Oдноśnie do tych postanowień, które wchodzi w wykonanie z dniem 1. stycznia 1900, tracą moc swoją od czasokresu w tym celu wyznaczonego przepisy rozporządzenia cesarskiego z dnia 30. grudnia 1898, Dz. u. p. Nr. 239.

Artykuł III.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia cesarskiego poruczam Mojemu całemu Ministerstwu.

Meran, dnia 21. września 1899.

Franciszek Józef r. w.

Thun r. w.

Wittek r. w.

Bylandt r. w.

Kaizl r. w.

Weltersheimb r. w.

Ruber r. w.

Kast r. w.

Jędrzejowicz r. w.

Di Pauli r. w.

177.

Rozporządzenie Ministerstw skarbu, handlu i rolnictwa, z dnia 22. września 1899,

tyczące się zniesienia obrotu mlewa zbożowego.

Obrót mlewa, utrzymywany przez młyny znajdujące się w obszarze cłowym i mielące zboże zagraniczne na wywóz (rozporządzenie ministerjalne z dnia 28. maja 1882, Dz. u. p. Nr. 50, pod III i z dnia 6. stycznia 1896, Dz. u. p. Nr. 7) znosi się z mocą obowiązującą od dnia 1. stycznia 1900.

Przeto od tego terminu zboże nie będzie już ekspedywane w obrocie mlewa na zasadzie postanowień powyższych.

Ze zbożem, które przed dniem 1. stycznia 1900 będzie oznajmione do zmielenia, postępować należy według dotychczasowych postanowień a zatem ma być w przeciągu 6 miesięcy od chwili oznajmienia wywiezione w postaci zmielonej lub poddane oczeniu.

Obrót wzajemny zboża do zmielenia między nieszkańcami pogranicza na zasadzie traktatów handlowych istniejący, podlega nadal jak przedtem osobnym postanowieniom w tym względzie obowiązującym.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w wykonanie dnia 1. stycznia 1900.

Jednobrzniące rozporządzenie wydaje Rząd królewsko węgierski dla krajów korony węgierskiej.

Kast r. w.

Kaizl r. w.

Di Pauli r. w.

178.

Rozporządzenie Ministerstwa kolei żelaznych w porozumieniu z Ministerstwem handlu z dnia 22. września 1899,

którem ze względu na rozporządzenie cesarskie z dnia 21. września 1899. tyczące się stosunku ekonomicznego do krajów korony węgierskiej itd., wydają się dalsze postanowienia w przedmiocie kolei żelaznych.

Na okres ważności urzędzenia stosunków cłowych i handlowych zaprowadzonego rozporządzeniem cesarskim z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176, tyczącem się stosunku ekonomicznego do krajów korony węgierskiej itd., rozporządza się w porozumieniu z c. k. Ministerstwem handlu i stosownie do układu z Rządem k. węgierskim, pod względem kolei żelaznych, co następuje:

§. 1.

Na kolejach głównych obu państw zachowywane być mają bez zmiany, dopóki w porozumieniu z Rządem królewsko węgierskim nie będą zmienione, oprócz regulaminu ruchu, w szczególności także zasady przepisów obrotu dla kolei głównych, przepisy tyczące się sygnałów, tyczące się ogłaszania taryf i zniżek taryfowych w obrocie osobowym i towarowym, tudzież tyczące się przewozu przedmiotów wybuchowych.

Ta zgodność przepisów ma być obowiązkową nie tylko w obrocie wewnętrznym obu państw lecz także w obrocie wzajemnym pomiędzy niemi.

Zastrzega się zmienienie za wspólną zgodą regulaminu ruchu kolei żelaznych mianowicie w tym przypadku, gdyby drogą ustawodawczą zaprowadzone zostały postanowienia w przedmiocie prawa transportowego.

Nadto wpływać należy na to, żeby zarządy kolei ile możności utrzymały i dalej rozwijały istniejącą zgodność postanowień taryfowych i klasyfikacji towarów zaprowadzoną w części i wspólnej taryfy dla obrotu towarowego.

Umowa tymczasowa pomiędzy obu Rządami w przedmiocie kolei żelaznych ddt. Wiedeń, dnia 29. lipca (Buda, dnia 21. sierpnia) 1868, ma być za wspólną zgodą przerobiona odpowiednio stosunkom, które się odtąd zmieniły.

§. 2.

Koleje rządowe obu państw obowiązane są zgodzić się w każdym przypadku na ustanowienie taryf bezpośrednich dla towarów, które z drugiego państwa przewożone są liniami ich sieci za granicę.

W ciągu okresu na wstępie oznaczonego, w takich taryfach bezpośrednich udziały dotyczące się towarów i połączeń, dla których obecnie przyznane są do zestawienia taryfy udziały niższe w porównaniu z taryfą normalną na dotyczącym szlaku, udziały te mają być uważane za maksymalne.

Udziały niższe a względnie dotyczące towary i połączenia ustanowione być mają za porozumieniem się między zarządami kolei rządowych obu państw z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Ministerstwa wydziału.

Tajne pozycje taryfowe nie mają także i na przyszłość istnieć.

Zresztą postanowienia zawarte w protokole końcowym do artykułu 15. traktatu handlowego i cłowego z dnia 6. grudnia 1891 pomiędzy monarchią austriacko-węgierską a Niemcami, mają być stosowane w zupełności także w obrocie kolei żelaznych obu państw monarchii.

Zniżenia taryfowe i ustępstwa przyznane towarom przewozowym, wiezionym z zagranicy liniami kolei rządowej jednego państwa monarchii, nie mogą być odmawiane w ciągu okresu powyżej oznaczonego takim samym płodom drugiego państwa na

szlaku kolei rządowej użytym dla dowiezienia do tej samej stacji granicznej i pozwolić należyć obrotowi przewozowemu drugiego państwa korzystać ze stopy jednostkowej obliczonej średnio dla płodów zagranicznego pochodzenia według całkowitej długości przebieżonego szlaku kolei państwa.

Postanowienia powyższe nie stosują się do takich ustanowień taryfowych austriackich kolei państwa, które wydane są dla linii kolei państwa między stacjami granicznymi w Nowosielicy na Bukowinie i w Moldawie w Czechach (łącznie z temi stacjami) w celu pozyskania dla kolei austriackich transportów przewozowych rosyjskiego pochodzenia, idących do Niemiec północnych.

Gdyby jednak obrót wywozowy z Węgier do Niemiec północnych tych towarów, którym ulgi owe są przyznane, tego wymagał, obadwa Rządy wejść ze sobą w rokowania celem porozumienia się, żeby także na tych połączeniach kolejowych, transportom towarów tego samego rodzaju węgierskiego pochodzenia służyły takie same niżenia, a względnie stopy jednostkowe, jak transportom zagranicznym.

Wittek r. w.

179.

Rozporządzenie Ministrów spraw wewnętrznych, rolnictwa i handlu z dnia 22. września 1899,

którem wydaje się przepisy wykonawcze do postanowień artykułu VII. rozdziału pierwszego w I. części rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176, dotyczących się urzędzenia obrotu bydła z krajami korony węgierskiej.

Stosownie do artykułu VII. rozdziału pierwszego, części I rozporządzenia cesarskiego z dnia 21. września 1899, Dz. u. p. Nr. 176, obowiązywać mają we wzajemnym obrocie bydła następujące przepisy wykonawcze z Rządem królewsko-węgierskim umówione.

Artykuł I.

Wzajemny obrót zwierząt, płodów zwierzęcych surowych i przedmiotów chwytających zarazę, odbywający się w wspólnym obszarze cłowym zgodnie z przepisami policyjno-weterynarskimi, nie podlega żadnemu innemu ograniczeniu, a przeto z okolic jednego państwa wolnych od zarazy, można zwierzęta zdrowe wprowadzać bez przeszkody do drugiego państwa.

Celem udowodnienia, że zwierzęta pochodzą z okolic wolnych od zarazy, transporty bydła po-

winny być opatrzone świadectwami zdrowia i pochodzenia, potwierdzającymi, że w miejscu pochodzenia, tudzież w gminach sąsiednich, a względnie w pogranicznych obszarach gminnych nie grasowała w ostatnich 40 dniach przed wysłaniem żadna choroba zaraźliwa podlegająca obowiązkowi doniesienia a mogąca udzielić się temu rodzajowi zwierząt, dla którego wydaje się świadectwo.

W obszarach gminnych mających przeszło 350 kilometrów kwadratowych, niema być wzbranie podzielenie na mniejsze obręby stosownie do ich ukształtowania i ze względem na odpowiednie zabezpieczenie ich pod względem policyjno-weterynarskim. W każdym z osobna przypadku obie strony porozumiewać się będą co do dopuszczalności takiego podziału, jakoteż co do naturalnych granic owych obrębów. Odnośnie do zarazy płucnej podział taki jest nieważny.

Świadectwa pochodzenia i zdrowia są ważne dni ośm.

Gdy transporta mają być wzięte koleją żelazną lub statkiem, weterynarz przez Rząd ustanowiony lub przez Władzę państwa do tego szczególnie upoważniony, ma być przed naładowaniem obejrzeć i wywód oględzin w świadectwie zapisać.

Do posylek mięsa świeżego powinno być dołączone świadectwo potwierdzające, że zwierzęta, z których pochodzi, były za życia i po rzezi poddane przepisany oględzinom i że weterynarz urzędowy uznał je za zdrowe.

Gdy w jednym państwie wybuchnie księgususz, Rządowi drugiego państwa służy prawo ograniczenia lub zabronienia wprowadzania odzwoaczy. świń i plodów zwierzęcych surowych, tudzież przedmiotów zarazę chwytających, dopóki choroba całkiem nie ustanie.

Gdy przez obrót bydła dostanie się z jednego państwa do drugiego zaraza płucna, zaraza pyska i racie, zaraza świńska lub inna choroba równie niebezpieczna. rządowi tego drugiego państwa służy prawo wprowadzanie rodzajów zwierząt skłonnych do zarażania się dotyczącą chorobą z okręgu administracyjnego (w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych; starostwo lub miasto posiadające własny statut; w Węgrzech: zwierzchność powiatowa, a względnie miasto z prawem jurysdykcji; w Kroacyi-Slawonii: władza powiatowa, a względnie magistrat miejski), z którego pochodzi transport zarazą dotknięty, ograniczyć lub go zakazać w myśl odnośnych postanowień ustawowych, dopóki nie będzie urzędownie uznane, że owa choroba ustała. Zarządzenie to rozciągać się może także na każdy pograniczny okrąg administracyjny. od którego granicy miejsce pochodzenia transportu dotkniętego zarazą jest oddalone o mniej jak 10 kil met ów.

Artykuł II.

Ograniczenia lub zakazy we wzajemnym obrocie bydła wydają dotyczące Władze centralne (w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych. tudzież w Węgrzech odnośnie Ministerstwa, w Kroacyi-Slawonii Ban), którym władze niższe, gdy wydanie takich zarządzeń okaże się potrzebnem. zdawać mają sprawę, z reguły drogą telegraficzną, o zakwestyonowaniu poszczególnych transportów, jakoteż o pojawieniu się zarazy na obszarze drugiego państwa.

Władza centralna postanawia rodzaj i rozciągłość zarządzeń, które mają być wydane, tudzież termin, od którego mają wejść w wykonanie i uwiadomienia o tem telegraficznie Władzę centralną drugiego państwa. Transporty, które najpóźniej w dniu

nadejścia uwiadomienia telegraficznego do Władzy centralnej drugiego państwa były już w drodze, wolno jeszcze będzie wprowadzić.

W obrocie pomiędzy okręgami pogranicznymi (w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych: starostwo lub miasto posiadające własny statut; w Węgrzech: zwierzchność powiatowa, a względnie miasto z prawem jurysdykcji; w Kroacyi-Slawonii: władza powiatowa, a względnie magistrat miejski) obu stron między sobą może jednak Władza powiatowa pograniczna w razie istnienia zarazy w pogranicznym powiecie drugiej strony lub w razie stwierdzenia choroby zwierzęcej zarazliwej u zwierzęcia zlamład wprowadzonego, ograniczyć tymczasowo wprowadzanie z dotkniętego zarazą powiatu rodzajów zwierząt skłonnych do zarażania się dotyczącą chorobą, lub go tymczasowo zakazać. O zarządzeniu tem uwiadomić należy niezwłocznie pograniczną Władzę powiatową drugiej strony.

Środki te, które nie stosują się do obrotu przewozowego koleją żelazną lub statkiem przez obszar zamknięty, zatwierdza lub zmienia na najkrótszej drodze Władza przełożona (to jest Władza drugiej instancyi), gdy jej Władza powiatowa pograniczna zda sprawę ze swoich zarządzeń.

Uwiadomiona jednocześnie o tem dotyczącą Władza centralna, donosi Władzy centralnej drugiej strony również telegraficznie, o zarządzonych środkach, a tej ostatniej zastrzeżone jest bezpośrednio porozumienie się z pierwszą w takim razie, gdyby uznała, że są pożądane zmiany.

Ograniczenie obrotu bydła na granicy należy uchylić, jak tylko zostanie urzędownie uznane, że w okręgu zamkniętym ustała choroba, która dała powód do ograniczenia.

Artykuł III.

Obie strony nadają sobie wzajemnie upoważnienie wysyłania delegatów do drugiego państwa bez poprzedniego zapowiedzenia lub nawet trwałego ustanawiania ich tamże w celu wywiadywania się o stanie zdrowia bydła, o urządzeniach na targach, w rzeźniach, w zakładach tuczenia, w zakładach kontumacyjnych dla bydła itp., tudzież o wykonywaniu istniejących przepisów policyjno-weterynaryskich. Obie strony polecają swoim Władzom, żeby rzezonymi funkcjonaryszom drugiej strony, gdy się wylegitymują, udzielały na żądanie pomocy i wyjaśnień.

Artykuł IV.

Z transportami bydła z obszaru jednego państwa, które w miejscu przeznaczenia znajdującem się w drugim państwie okażą się dotkniętymi cho-

robą zaraźliwą zwierzęcą, o której obowiązkowo donosić należy, postępować się będzie tak samo, jak z podobnymi transportami z własnego obszaru, a przeto można je odesłać do obszaru, z k'órego je wyprawiono.

Na życzenie właściciela, właściwa Władza polityczna w miejscu przeznaczenia dozwoli spieniężenia dotyczących zwierząt przez niezwłoczne ich zabicie, jeżeli stan choroby zwierząt temu się nie sprzeciwia i sposobność rozniesienia choroby może być uchylona. Z reguły jednak pozwolenie to będzie udzielane tylko tam, gdzie stacya kolei żelaznej jest z rzeźnią szlakiem szynowym połączona.

Przy stwierdzaniu choroby może być obecny biegły z kraju pochodzenia (punkt III), jeżeli można go sprowadzić w przeciągu 24 godzin.

W razie różnicy zdań, co do natury choroby, wyższy rządowy funkcjonaryusz weterynarski kraju przeznaczenia rewiduje bydło ostatecznie i wydaje opinię, która służy za podstawę dalszego postępowania.

Całe postępowanie powinno jednak skończyć się w każdym razie w przeciągu 48 godzin, licząc od chwili zakwestyonowania.

Koszta z tego wynikłe ponosić ma strona.

Artykuł V.

Większe odosobnione zakłady bydła, zostające pod bezpośrednim nadzorem rządowym i rozporządzające odpowiednimi budowlami, w których hodowla jest pod względem zarządu policyjno-weterynarskim zabezpieczona, uważane będą pod względem zarządu policyjno-weterynarskiego za własne obszary administracyjne. Zakłady te mogą więc być wzięte pod zamknięcie tylko w takim razie, gdyby w nich wybuchała zaraza.

Warunki uznania zakładów tego rodzaju, za własne obszary administracyjne, będą za wspólnem porozumieniem się przepisane. (Załączka).

Dotyczącemu Ministrowi (w Kroacyi-Slawonii Banowi) zastrzeżone jest uznawanie zakładów bydła na własnym obszarze położonych, co do których będzie stwierdzone, że czynią zadość warunkom powyższym za takie udzielne obszary.

Artykuł VI.

Zaraza płucna ma być tępiona w obu państwach według tych samych zasad, a mianowicie wszystkie zwierzęta dotknięte tą chorobą i wszystkie o nią podejrzane, mają być niezwłocznie poddane rzezi obowiązkowej.

Artykuł VII.

Zmiany w istniejących ustawach o chorobach zaraźliwych zwierzęcych mają być w równej mierze stosowane do obrotu zwierząt z obszaru drugiego państwa. Rozumie się jednak samo przez się, że gwarancye, które stosownie do niniejszego rozporządzenia wzajemny obrót bydła uzyskuje, w określonej ważności tego rozporządzenia, tylko za wzajemnem porozumieniem się mogą być zmienione.

Niniejsze rozporządzenie ministeryalne nabywa mocy obowiązującej od dnia ogłoszenia.

Thun r. w.

Kast r. w.

Di Pauli r. w.

O b r ó t

świń z zakładów tuczenia.

Odnosnie do obrotu świń za osobne obszary policyjno-weterynarskie uznawane będą zakłady tuczenia świń, zostające pod bezpośrednim nadzorem weterynarzy rządowych, których ustanawia się po jednym dla każdego i wyłącznie do ich celów, zobowiązane pod względem dowozu i wywozu świń do utrzymywania obrotu regularnego, przez Władzę centralną przepisanego i czyniące zadość następującym wymaganiom pod względem swoich budowli:

a) Dotyczące zakłady znajdować się powinny poza obrębem wsi i powinny być ściśle odłączone od wszystkich przyległości; odłączenie to powinno być urządzone w taki sposób, żeby świnie tam pomieszczone były całkiem zabezpieczone od wszelkiej nienadzorowanej komunikacji; nadto zakłady te powinny być

szlakiem szynowym połączone bezpośrednio z koleją żelazną;

b) pojedyncze szalasy powinny być oddzielone od siebie murem lub odpowiednio wysokimi, dobrze zeszczelnionymi ścianami drewnianymi, powinny mieć podłogi doskonale nieprzemakalne i powinny być opatrzone pomostem do ładowania i wyładowywania; jeżeli świnie nie mogą dostać się bezpośrednio z szalaszów do ładowni, lecz muszą być w tym celu pędzone z szalasu do pomostu ładunkowego, w takim razie również i drogi do ich pędzenia powinny mieć powierzchnię takiej samej jakości; zakład powinien nakoniec być opatrzony także kanalizacją skutecznie działającą z ciągłym przepływem wody.